

Handboek

Voedsel- en Voederveiligheid Akkerbouw (VVAK)

**1 certificatieschema voor akkerbouwmatig
geteelde gewassen**

**Hygiëncode voor de akkerbouw, zoals bedoeld in
Verordening (EG) nrs. 852/2004 en 1831/2003**

**Inclusief duurzaamheidseisen w.o. de RED-eisen zoals opgenomen in
Richtlijn 2009/28/EG**

Teelt- en bewaarseizoen 2020 - 2021

Beheer: Akkerbouw Certificeringsoverleg

Inhoudsopgave

1	Algemeen	2
1.1	REIKWIJDTE.....	2
1.2	BEGRIPPEN	2
1.3	GEWASINDELING	4
1.4	DOEL EN WERKWIJZE	4
2	Aan- en afmeldingsprocedure	6
3	Beoordelingscriteria	7
3.1	INLEIDING	7
3.2	TEELT VAN GGO-GEWASSEN	7
3.3	TRACEERBAARHEID EN TERUGHALEN VAN PARTIJEN	8
3.4	DUURZAME TEELT/BIOMASSA	9
3.5	SCHEMA BEOORDELINGSCRITEIA VVAK	10
4	Controle	37
4.1	INLEIDING	37
4.2	AFSPRAAK VOOR CONTROLE	37
4.3	FREQUENTIE CONTROLE	37
4.4	CONTROLE TIJDENS HET TEELTSEIZOEN EN BEWAARSEIZOEN	38
4.5	INSPECTIEVERSLAG EN CERTIFICERING	40
4.6	KOSTEN.....	40
4.7	ACTUALISATIE / GELDIGHEID DOCUMENTEN	41
5	Bemonstering en analyse.....	42
5.1	RESIDUEN GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN	42
5.2	ANDERE ONGEWENSTE STOFFEN.....	43
5.3	ANALYSEMETHODE.....	43
6	Afgifte VVAK-certificaat.....	44
7	Bezwaar	45
7.1	BEZWAARPROCEDURE	45
7.2	PARITAIR SAMENGESTELDE COMMISSIE	45
7.3	BEWIJSSTUKKEN	46
	Bijlage A: Criteria voor CI's	47
	Bijlage B: Lijst door Akkerbouw Certificeringsoverleg erkende CI's.....	48
	Bijlage C: Informatie CI naar afzetorganisatie	49
	Bijlage D: Gewasindeling	50
	Bijlage E: VVAK modules.....	50

Voorwoord

Voor u ligt het Handboek Voedsel- en Voederveiligheid Akkerbouw (VVAK). Het VVAK is een gezamenlijk initiatief van telers en afnemers en het volgt de ontwikkelingen in de markt. Belangrijke doelen bij de start in 2005 maar ook nu zijn het faciliteren van de telers met akkerbouwmatig geteelde gewassen en het voorkomen van onnodige en dubbele inspecties. In dat kader kunnen de volgende mijlpalen worden genoemd:

- Vanaf 2005 invulling van de wettelijke verplichting inzake traceerbaarheid en recall.
- Goedkeuring in januari 2006 als hygiëncode voor voedsel (food)
- Goedkeuring in augustus 2008 als hygiëncode voor diervoeder (feed)
- Samenwerking onder de naam A-net met nationale schemahouders in omringende landen (Vegaplan in België, Q&S in Duitsland, SwissGAP in Zwitserland, AMAGAP in Oostenrijk en Red Tractor in het Verenigd Koninkrijk).
- Introductie van door de telers en afnemers opgestelde duurzaamheidseisen in 2011. Deze werden in 2012 aangevuld en opgenomen in de vrijwillige module: 'Duurzaam Akkerbouw Bedrijf (DAB)'.
- Erkenning in oktober 2012, bij een jaarlijkse inspectie, als nationale invulling van de Renewable Energy Directive (RED)-eisen (de "bijmengverplichting"). Dit heeft betrekking op borging van de duurzaamheid van de in Nederland geproduceerde biomassa.
- Wederzijdse erkenning van VVAK en het Belgische Vegaplan in oktober 2016.
- Beoordeling van de DAB-module op FSA-"goud" niveau door SAI in 2018.
- Besluit van GMP-international medio 2019 dat VVAK 100% voldoet aan de regels voor de teelt van voedermiddelen en door afnemers van diervoedergrondstoffen gebruikt kan worden als invulling van het door GMP voorgeschreven "Poortwachtersprincipe".

Ook nu weer is er aanleiding om het VVAK te wijzigen:

- Eind 2019 is de risico-analyse uit 2005 vernieuwd en in 2020 zijn en worden (nieuwe) risico's in kaart gebracht door het zogenoemde HACCP-team. Voor zover nodig en effectief worden deze opgenomen.
- VVAK wordt ingezet bij de monitoring van onderdelen van het Actieplan Plantgezondheid.
- Onvrede over de kwaliteit van compost heeft geleid tot verder aanscherping van de eisen voor verontreinigingen.
- De beëindiging van de toelating van chloorprofam per oktober 2020 leidt tot een verlaging van de MRL en -vanwege de persistentie van de stof- risico op overschrijding. Voor telers is een handleiding opgesteld over de beste reinigingsmethoden van de bewaring en apparatuur.
- Tot slot zijn op verzoek van de VAVI voor consumptieaardappelen eisen toegevoegd aan de basis-eisen om daarmee van SAI het "goud" predikaat te verkrijgen, zonder te hoeven voldoen aan DAB.
- De wens om het e.e.a. te vereenvoudigen. Besloten is om de bijlagen in het Handboek te schrappen die ook zijn opgenomen in de Telerhandleiding.

De belangrijkste wijzigingen in VVAK t.o.v. het vorige seizoen zijn beschreven in hoofdstuk 1 van de Telerhandleiding en ook zichtbaar gemaakt in hoofdstuk 2 (de zelfbeoordeling).

Eind 2020 zal de discussie gestart worden voor de volgende actualisatie.

1 Algemeen

1.1 Reikwijdte

Akkerbouwmatige teelt, oogst, eenvoudige fysieke bewerking, transport en bewaring van gewassen voor de verwerkende industrie, m.n. zetmeelaardappelen, consumptieaardappelen (friet, chips, puree, enz), suikerbieten, (industrie)groenten (incl. uien) en granen (incl. maïs), zaden en peulvruchten. Daarnaast kan het VVAK-schema, indien gewenst, ook gebruikt worden bij (andere) akkerbouwmatig geteelde gewassen, ook die niet aan de verwerkende industrie worden geleverd, zoals witlofpennen, kruiden en gras (voor inkuilen/hooi). Het overzicht met gewasmodules en welke gewassen daartoe behoren is opgenomen in **bijlage D**).

Ook kan de pootaardappelteelt als consumptie- of zetmeelaardappelteelt gecertificeerd worden als (een gedeelte van) de oogst als consumptie- of zetmeelaardappel wordt of kan worden afgezet. De pootaardappelen dienen dan wel te voldoen aan de eisen die gelden voor consumptie- resp. zetmeelaardappelen!

De producten zijn bestemd voor humane en/of dierlijke consumptie dan wel non-food/non feed toepassingen (w.o. energieproductie). De hygiëncode behelst echter alleen de bestemming van producten voor de humane en dierlijke consumptie (levensmiddelen c.q. diervoeders). De module 'Duurzaam Akkerbouw Bedrijf' heeft betrekking op de eisen die gesteld worden aan duurzaam geproduceerde biomassa (RED) en eisen die gevraagd worden door afnemers en/of belangrijk worden gevonden door de producenten zelf.

De doelgroep is het teeltbedrijf. De reikwijdte van een VVAK-certificaat eindigt daar waar de verantwoordelijkheid voor het product wordt overgedragen aan de afnemer (bijv. bij oogst of aflevering in opdracht van de afnemer dan wel eigendomsoverdracht), tenzij de afnemer aan het teeltbedrijf tijdig de bewijzen verstrekt dat de volgende (bovengenoemde) processtap(pen) op het teeltbedrijf voldoet/voldoen aan de in dit certificatieschema gestelde eisen.

Bij gemengde bedrijven die de oogst (deels) op het eigen bedrijf gebruiken, eindigt voor dat (deel van het) geoogst product de reikwijdte van het VVAK-certificaat zodra het be-/verwerkt of opgeslagen is/wordt in een inrichting die normaliter behoort tot de dierlijke tak van het bedrijf. Tot de dierlijke tak behoren bijvoorbeeld de maal-/mixinstallatie en opslagsilo. Opslag/droging in een aardappelbewaarplaats valt wel onder de reikwijdte van VVAK.

Daar waar in de VVAK documenten gesproken wordt over "afzet", betreft dit afzet aan derden. Bij "afzet/gebruik", betreft dit ook "eigen gebruik".

1.2 Begrippen

De volgende begrippen worden in dit document gebruikt:

Handboek: Dit handboek beschrijft aan welke eisen telers die direct of indirect leveren aan de verwerkende industrie moeten voldoen om in aanmerking te komen voor het VVAK-certificaat, hoe dit wordt getoetst, door wie en op welke wijze. Tevens staat hierin vermeld hoe wordt gerapporteerd naar betreffende schakels in de keten o.a. ten behoeve van de traceerbaarheid (naspeurbaarheid).

VVAK-certificaat: is een certificaat dat een teler verkrijgt nadat door een CI is vastgesteld dat het teeltbedrijf aan de eisen van het VVAK-certificatieschema voldoet. Op dit certificaat wordt aangetekend voor welke gewassen het certificaat geldend is.

Teler: de primaire producent van de akkerbouwmatig geteelde gewassen.

Teeltbedrijf: het bedrijf waar de gewassen geteeld worden. Dit betreft meestal een akkerbouwbedrijf. Hierbij horen ook de werkzaamheden die door derden (bijv. loonwerker) voor deze teler worden uitgevoerd in de akkerbouwmatige teelt, oogst, eenvoudige fysieke bewerking (bijv. drogen, inkuilen/balen maken, pletten, hakselen, enz.), transport en bewaring, waar deze teler verantwoordelijk voor is.

Perceel: is een stuk akkerbouwland, bedoeld voor de teelt van een gewas met eenzelfde gewasbehandeling, voorzien van een unieke naam of perceelscode. Dit is tegelijkertijd de eenheid waarvoor gegevens worden geregistreerd (registratie-eenheid).

Afnemer: is een bedrijf dat het geteelde product afneemt van de teler om dat vervolgens óf in het eigen bedrijf verder te verwerken óf te verkopen aan een verwerkend bedrijf óf te vervoederen aan dieren.

CI: zie ‘Controlerende Instantie’

Controlerende Instantie (CI): Een derde, door het Akkerbouw Certificeringsoverleg erkende, onafhankelijke instantie die voldoet aan de eisen gesteld in **bijlage A**. Controlerende Instantie wordt ook wel aangeduid met ‘Inspectie Instelling’ (II), zoals bij het accreditatieproces onder NEN-EN-ISO/IEC 17020:2012. Op grond van de controles is de Controlerende Instantie gemachtigd tot de uitgifte van het VVAK-certificaat.

Beoordelingscriteria: de risico's uit de generieke HACCP analyse met bijbehorende beheersmaatregelen die beoordeeld worden met behulp van een zelfbeoordeling/checklist (zie hoofdstuk 2 van de Telerhandleiding) op het teeltbedrijf op basis van aantoonbaarheid en implementatie van de betreffende beheersmaatregelen.

GGO: is een genetisch gemodificeerd organisme.

Aardappelen Verwerkende industrie: hierbij wordt bedoeld op de teelt van aardappelen voor de aardappelverwerkende industrie (chips, frites), excl. zetmeelaardappelen.

GZP: indien in deze beoordelingsrichtlijn gesproken wordt over GZP, dan wordt hiermee bedoeld de groep granen, zaden en peulvruchten (incl. stro).

GMP+: betreft het certificatieschema GMP+ Feed Safety Assurance (GMP+ FSA) van GMP+ International, waarmee bedrijven aantoonbaar waarborgen dat diervoeders voldoen aan de wettelijke voorschriften en aan de bovenwettelijke eisen, overeengekomen met ketenpartijen.

Loonwerk: hieronder wordt verstaan elke vorm van machinale werkzaamheden uitgevoerd door derden (bijv. loonwerkers, collega-akkerbouwers, burenhulp).

Duurzaam Akkerbouw Bedrijf (DAB): module van het VVAK met daarin de eisen waaraan een teeltbedrijf moet voldoen om het predicaat “Duurzaam” te verkrijgen. Het betreft de RED regels aangevuld met (andere) eisen m.b.t. de duurzaamheid van de teelt en het effect van het bedrijf op o.a. milieu, arbeid en lokale economie. Deze eisen tezamen komen in combinatie met Nederlandse wetgeving en Cross Compliance maatregelen i.h.k.v. het GLB op goud-niveau overeen met de Farm Sustainability Assessment (FSA) van het Sustainable Agriculture Initiative Platform (SAI).

Bij een jaarlijkse controle voldoet het teeltbedrijf aantoonbaar aan de regels van de RED. Een deel van de eisen maakt reeds onderdeel uit van de gewasmodules. De aanvullende eisen om het DAB-certificaat te behalen zijn in de Telerhandleiding voorzien van rode kop en omlijning. In **bijlage E** van dit Handboek is de DAB-module opgenomen met daarin alle duurzaamheidseisen. Deze module kan als zelfstandig certificatieschema gehanteerd worden. Het DAB-certificaat is verplicht voor telers met (industrie)groente die het geoogst product afzetten aan verwerkers die aangesloten zijn bij de Vereniging van de Nederlandse Groenten- en Fruitverwerkende Industrie (Vigef).

Duurzaamheid: zie 'Duurzaam Akkerbouw Bedrijf'

RED: Renewable Energy Directive (Richtlijn 2009/28/EG). Hierin staan de eisen die worden gesteld aan duurzaam geproduceerde biomassa voor energiedoeleinden (m.n. transportbrandstoffen).

Bijkoop: het overnemen (al dan niet tegen betaling) van een gewas/product dat niet op het eigen teeltbedrijf is geteeld/geproduceerd, maar wel onder het eigen VVAK-certificaat wordt afgezet.

Drinkwaterkwaliteit: water dat voldoet aan de normen van de Drinkwaterwet en Drinkwaterbesluit (van 1 juli 2011).

Consumptieaardappelen: aardappelen voor de aardappel verwerkende industrie (chips/frites/vlokken), maar ook aardappelen voor de versmarkt (tafel/kleinverpakkers).

Zuiveringsslib (ook wel rioolslib, (afval)waterzuiveringsslib, (riool)zuiveringsslib, enz. genoemd): Artikel 1e van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet beschrijft het als volgt:

- slib, dat afkomstig is van een installatie voor de zuivering van huishoudelijk, stedelijk of industrieel afvalwater dan wel ander afvalwater van soortgelijke samenstelling als huishoudelijk, stedelijk en industrieel afvalwater; of
- slib, dat afkomstig is van septictanks en andere installaties voor de verzameling, afvoer en behandeling van afvalwater met uitzondering van vet- en zandvangers.

1.3 Gewasindeling

VVAK kent gewasmodules voor:

- zetmeelaardappelen,
- consumptieaardappelen,
- (industrie)groenten,
- granen, zaden en peulvruchten,
- suikerbieten en
- overige

In **bijlage D** is per gewasgroep (module) vermeld welke akkerbouwmatige geteelde gewassen daartoe behoren.

1.4 Doel en werkwijze

Het VVAK heeft tot doel een optimale voedsel- en voederveiligheid te waarborgen voor de akkerbouwmatige teelt, oogst, transport en bewaring van gewassen voor de verwerkende industrie. Daarnaast is traceerbaarheid (naspeurbaarheid) in de keten van teler tot afnemer een

belangrijk element, evenals de RED eisen die aan duurzame biomassa en andere duurzaamheidseisen die aan de producenten worden gesteld.

Het VVAK-certificatieschema is uitgewerkt door het Akkerbouw Certificeringsoverleg. In dit Akkerbouw Certificeringsoverleg zijn de belangrijkste akkerbouwketens vertegenwoordigd.

HACCP als basis

Het eisenpakket is gebaseerd op een generieke HACCP analyse van de teelt, oogst, transport en bewaring waarbij elke stap in beeld is gebracht. Hoewel een HACCP analyse niet verplicht is voor primaire bedrijven, is hiervoor bij het opstellen van het VVAK schema wel gekozen omdat de uitwerking daarvan relatief eenvoudig en overzichtelijk is. Bijkomend voordeel is dat met deze benadering in ieder geval de punten in bijlage 1 van de Verordening (EG) nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 (inzake levensmiddelenhygiëne), worden afgedekt.

De inventarisatie met betrekking tot de HACCP analyse houdt in dat bij alle stappen is nagegaan waar mogelijk gevaar zou kunnen ontstaan met betrekking tot de voedselveiligheid. De meest van belang geachte risico's zijn benoemd en er is aangegeven welke beheersmaatregelen (tevens beoordelingscriteria) genomen dienen te worden om het potentiële risico tot een aanvaardbaar niveau terug te dringen of beter, te elimineren (zie hoofdstuk 3).

Onafhankelijke controle

De onafhankelijke controle uitgevoerd door een CI is erop gericht om vast te stellen dat ook daadwerkelijk de noodzakelijk geachte (preventieve) beheersmaatregelen in voldoende mate zijn genomen. Tevens dienen telers registraties van gebruikte gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en kiemremmers bij te houden ter verificatie van de genomen beheersmaatregelen.

Bijlage A bevat de eisen die aan de CI's worden gesteld. Bijlage B bevat de lijst met erkende CI's. In bijlage A van de Telerhandleiding zijn de eisen verwoord die aan de registratie gesteld worden.

Bemonstering

Ter verificatie van beheersmaatregelen kunnen voor bepaalde gewassen (aselect of gericht) monsters van gewas of knollen genomen worden om deze te analyseren, bijvoorbeeld op mogelijke aanwezigheid van residuen van gewasbeschermingsmiddelen (zie hoofdstuk 5).

Certificaat

Het VVAK-certificaat met bijbehorende bijlage(n) wordt verkregen als en is het bewijs dat aan alle in dit certificatieschema gestelde eisen in voldoende mate is voldaan (zie ook hoofdstuk 6). Op het certificaat is vermeld op welke gewasgroep/modules of gewassen (bij gewasmodule 'Overige') het certificaat van toepassing is, of 'Duurzaam Akkerbouw Bedrijf'(incl./excl. RED) onderdeel uitmaakt van de eisen, alsmede vóór welke datum de volgende controle gaat plaatsvinden dan wel de geldigheidsduur per gewas.

2 Aan- en afmeldingsprocedure

Een teler kan zich aanmelden bij één van de aangewezen CI's vermeld in **bijlage B** (de meest actuele lijst is beschikbaar op: www.bo-akkerbouw.nl/diensten/certificering/). Indien de teler zich voor het eerst aanmeldt voor een voedselveiligheidscertificaat (zie **bijlage E**) óf een nieuwe gewasgroep (module) toevoegt, dan dient deze aanmelding te geschieden minimaal 4 weken vóór aflevering van de oogst/product.

Overeenkomst

Met het aanmelden sluit u een overeenkomst met de CI, hetgeen een voorwaarde is voor deelname.

Automatische verlenging

Indien een teler zich eenmaal heeft aangemeld voor het VVAK-certificaat, dan wordt de teler de daaropvolgende jaren door de CI benaderd voor controle(s). Zonder tegenbericht van de teler vindt automatisch verlenging van de aanmelding plaats.

Het opzeggen van het contract met de CI (afmelding) mag op elk willekeurig moment in een jaar. Het VVAK-certificaat blijft de rest van het teeltseizoen geldig tenzij de geldigheid van het certificaat eerder afloopt. Indien wordt overgestapt naar een andere CI, wordt dit beschouwd als nieuwe deelnemer en wordt eerst een controle verricht alvorens een nieuw certificaat te verstrekken (zie **hoofdstuk 4.3**).

Juistheid bedrijfsgegevens

Indien de teler verschillende bedrijfsnamen hanteert voor hetzelfde teeltbedrijf (KvK-inschrijving), dan kan de teler deze bij aanmelding opgeven, ten einde het certificaat geldig te laten zijn voor alle door de teler geteelde producten, ongeacht op welke naam deze geleverd worden.

Bedrijfslocatie

Aanvullend op de n.a.w.-gegevens kan een teler, uitsluitend met instemming van de CI, een eventuele GLN-code van het teeltbedrijf laten registreren en vermelden op het VVAK-certificaat.

3 Beoordelingscriteria

3.1 Inleiding

In dit VVAK-certificatieschema is de teelt van akkerbouwgewassen verdeeld in de volgende vier belangrijke processtappen:

- teeltfase (1);
- oogst/bewerking/inschuren (2);
- opslag/bewaring (3);
- transport/uitschuren/afleveren (4).

Bij iedere afzonderlijke processtap is geïnventariseerd welke aspecten een mogelijk risico of gevaar met betrekking tot de voedsel- of voederveiligheid (zouden kunnen) opleveren. Van iedere processtap is vervolgens aangegeven welke preventieve beheersmaatregelen tijdens de teelt tot en met de aflevering getroffen dienen te worden om de kans op een ongeluk/calamiteit, die tot een voedsel- of voederonveilige situatie zou kunnen leiden, tot een minimum te reduceren en tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen.

Zelfbeoordeling/checklist

De door de teler in acht te nemen preventieve maatregel is zodanig geformuleerd dat deze eveneens dienst doet als controleerbare norm voor een onafhankelijke CI en als zelfbeoordeling/checklist voor de teler (zie hoofdstuk 2 van de Telerhandleiding). Deze checklist dient (bij voorkeur bij de start van het teeltseizoen) ingevuld en ondertekend te worden en op het bedrijf te blijven. De CI zal hier naar vragen bij een bedrijfsbezoek. Hiermee toont de teler aan dat hij op de hoogte is van de (meest recente) eisen.

Voorbeeldformulieren

Tevens is in het handboek een aantal voorbeeldformulieren opgenomen voor:

- registratie gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en kiemremmersmiddelen (bijlage B van de Telerhandleiding)
- vastlegging klachten en calamiteiten (bijlage C van de Telerhandleiding).
- traceren van partijen (bijlage D van de Telerhandleiding).
- graanconditionering (bijlage E van de Telerhandleiding).

De teler is niet verplicht de getoonde formulieren te gebruiken, een andere wijze van registreren is ook toegestaan, mits voldaan wordt aan de eisen vermeld in bijlage A van de Telerhandleiding.

3.2 Teelt van ggo-gewassen

De teelt van ggo-gewassen voor consumptiedoeleinden is alleen toegestaan na expliciete goedkeuring van de wetgever. Rassen die zijn toegestaan voor commerciële teelt, dienen op de nationale rassenlijst of de Europese rassenlijst te zijn opgenomen. Daarnaast is het mogelijk dat in West-Europa vergunningen zijn afgegeven voor veldproeven waarbij sprake is van beperkte vermeerdering van genetisch gemodificeerde gewassen op proefvelden. In de hierna volgende beoordelingscriteria zijn op basis van een risicoanalyse in de teelt en opslagfase, de volgende beheersmaatregelen vastgesteld om het risico van contaminatie middels uitkruising, opslagplanten of vermenging te voorkomen:

- Het is niet toegestaan ggo-rassen te telen, tenzij na expliciete goedkeuring van de afnemer;
- Bij teelten met en zonder ggo dient 100% partijscheiding gegarandeerd te worden;

- Het is niet toegestaan partijen van hetzelfde gewas aangrenzend aan ggo proefvelden te telen. De minimale afstand dient minimaal 10 meter tussen de aardappelpercelen en minimaal 3 meter tussen suikerbietenpercelen te zijn;
- Het is niet toegestaan om gewassen vallend onder het VVAK-certificaat te telen op percelen waar in de laatste 2 jaar proefvelden met ggo-rassen van hetzelfde gewas zijn geteeld. Bij afzet aan de Aardappel Verwerkende industrie (excl. zetmeelaardappel) geldt dat het niet is toegestaan om de aardappelen te telen op percelen waar in de laatste 4 jaar proefvelden met ggo-gewassen (bijv. Solanum soorten aardappel en tomaat) zijn geteeld.
- Machines en opslagmiddelen (kisten, bunkers, enz.) die in het betreffende teeltjaar ingezet zijn bij de teelt, opslag, uitschuren, transport en verwerking van de opbrengst van ggo-teelten of proefvelden mogen slechts na zeer grondige reiniging ingezet worden voor non-ggo partijen van hetzelfde gewas (voor consumptieaardappelen: opslag niet toegestaan in dezelfde bewaar ruimte/kisten als in dat teeltjaar voor ggo-producten gebruikt);
- Verplichte registratie bij vondst/vaststelling van ggo's inclusief registratie van de wijze waarop corrigerende maatregelen zijn genomen.

3.3 Traceerbaarheid en terughalen van partijen

De herkomst van partijen in de keten moet gewaarborgd zijn. EU-wetgeving stelt hieraan met ingang van 1-1-2005 eisen. De Algemene Levensmiddelen Verordening, ook wel General Food Law genoemd, vereist dat ieder voedselproducerend bedrijf (incl. de primaire sector) in staat is om informatie over de herkomst van de grondstoffen en leveranties van producten te verstrekken. Deze bedrijven dienen over procedures en systemen te beschikken die deze informatie kunnen opleveren. Het toezicht hierop vanuit de overheid vindt plaats vanuit de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA).

Als er redenen zijn “om te veronderstellen dat een product niet voedselveilig is”, dan dient het voedselproducerend bedrijf procedures te starten om het product uit de handel te nemen en de NVWA hiervan in kennis te stellen (artikel 19, lid 1¹ van de ALV). Hierbij is van groot belang dat een risicopartij volledig uit de handel genomen kan worden.

Voor het primaire bedrijf zijn deze eisen gecombineerd met de eisen vanuit de afnemers en als volgt vertaald naar het VVAK-schema:

1. overzicht van de percelen: perceelsnaam/-nummer, locatie, gewas, ras, oppervlakte;
2. registratie van bespuitingen, overige chemische behandelingen, bemestingen en 1^e oogstdatum;
3. bewaren van inkoopbonnen (en/of facturen) van zaaizaden en pootgoed;
4. registratie waar welke partij is opgeslagen: minimaal identificatie wat herkomst is van iedere partij (perceel waarvan product afkomstig is) en hoeveelheid (raming). Optioneel: op cel/box/kist partij-identificatie vermelden;
5. registratie afgeleverde partijen (zowel af land als bij aflevering per cel/box): datum, afnemer, hoeveelheid afgeleverd product (ton), evt. bonnummers;

¹ “Indien een exploitant van een levensmiddelenbedrijf van mening is of redenen heeft om aan te nemen dat een levensmiddel dat hij heeft ingevoerd, geproduceerd, verwerkt, vervaardigd of gedistribueerd heeft niet aan de voedselveiligheidsvoorschriften voldoet, leidt hij onmiddellijk de procedures in om het betrokken levensmiddel uit de handel te nemen wanneer dit de directe controle van de exploitant van een levensmiddelenbedrijf heeft verlaten, en de bevoegde autoriteiten daarvan in kennis te stellen. Indien het product de consument bereikt kan hebben, stelt de exploitant de consumenten op doeltreffende en nauwkeurige wijze in kennis van de redenen voor het uit de handel nemen en roept zo nodig, wanneer andere maatregelen niet volstaan om een hoog niveau van gezondheidsbescherming te verwezenlijken, de reeds aan de consumenten geleverde producten terug.”

6. Bij aflevering: erop toezien zien dat de juiste partij wordt opgehaald.

Opmerking: bij de teelt van suikerbieten, zetmeelaardappelen en granen, zaden en peulvruchten is onderdeel 4 niet van toepassing.

Bewaartermijn van de registraties is minimaal 5 jaar.

In geval van een calamiteit die leidt tot een mogelijk voedselonveilige situatie, dient u dit onverwijld te melden aan uw afnemer. In overleg wordt dan bepaald hoe met de ontstane situatie wordt omgegaan. Indien sprake is van ongeschikte of schadelijke producten zal de calamiteit gemeld moeten worden bij de NVWA. Zie de NVWA meldwijzer: zie www.nvwa.nl/binaries/nvwa/documenten/consument/eten-drinken-roken/melden/onveilige-levensmiddelen/meldwijzer-nvwa-onveilige-levensmiddelen/meldwijzer-nvwa-onveilige-levensmiddelen.pdf. De teler is hiervoor verantwoordelijk (de teler kan de melding uit praktische overweging ook door de afnemer laten doen, uiteraard alleen na overleg met en instemming door de afnemer).

Indien gemeld moet worden kan gebruik worden gemaakt van een meldingsformulier. Deze is te vinden op: www.nvwa.nl/onderwerpen/melden-onveilige-levensmiddelen.

Wettelijk is verplicht dat u op basis van uw administratie in staat bent om onmiddellijk (na mondeling contact) informatie te verstrekken over aan wie is geleverd, op welke datum en de geleverde hoeveelheid.

De bovenstaande werkwijze is geïntegreerd in het hierna volgende schema.

In geval van afzet van gewassen/producten als “duurzame biomassa” (dus voldoet aan de RED eisen) is een zogenoemd massabalans systeem nodig om te garanderen dat het aan het einde van de biobrandstofketen geproduceerde/afgeleverde product overeenkomt met de gebruikte hoeveelheid biomassa. Dit systeem past bij schakels/ketens waarin het samenvoegen en splitsen van productstromen (met verschillende duurzaamheidskenmerken) gebruikelijk is. De uitwerking van traceerbaarheid in het VVAK voldoet aan dit systeem, o.a. door het verbod op vermenging/wisseling van partijen, het behouden van de identiteit (bijv. tijdens bewaring en aflevering) en registraties van teelt en aflevering. Daarnaast produceert/levert een VVAK gecertificeerd teeltbedrijf met de module ‘Duurzaam Akkerbouw Bedrijf’, met een jaarlijkse inspectiefrequentie aantoonbaar RED-waardige (duurzame) biomassa.

3.4 Duurzame teelt/biomassa

Gezien het belang van terugdringing van broeikasgasemissie en een duurzame samenleving, is eind 2009 besloten het VVAK aan te vullen met RED eisen om de duurzaamheid van in de agrarische sector in Nederland geproduceerde biomassa te waarborgen. Deze eisen zijn gebaseerd op de Renewable Energy Directive (RED) van de Europese Unie (Richtlijn 2009/28/EG). Eind 2011 is besloten om de RED-eisen, tezamen met nieuwe duurzaamheidseisen op te nemen in een aparte module ‘Duurzaam Akkerbouw Bedrijf’, waarvoor telers vrijwillig kunnen opteren. Het schema is dus enerzijds gebaseerd op voorschriften uit de RED en anderzijds op door de sector belangrijk bevonden duurzaamheidseisen. Voor het opstellen van die eisen is o.a. gekeken naar de eisen in GlobalG.A.P. en KPA, en de zogenoemde Cramer criteria.

Om volledig te voldoen aan de RED, is een jaarlijkse controlefrequentie verplicht. De markt voor RED-waardige biomassa is echter (vooralsnog) klein. Daarentegen is voor een aantoonbare

duurzame teelt aansluiting bij de controlefrequentie van de geteelde gewassen meer passend. Om die reden is besloten om het teeltbedrijf zelf te laten kiezen of de module D.A.B. jaarlijks of 1:3 jaar wordt gecontroleerd. Bij een jaarlijkse inspectie is het teeltbedrijf “duurzaam” en voldoet het tevens aantoonbaar aan de RED (DAB + RED). Bij de 1:3 frequentie is het bedrijf “duurzaam” (DAB). Bij de 1:3 frequentie zijn enkele specifieke eisen niet relevant en daaraan hoeft dan ook niet voldaan te worden.

De RED is wettelijk gezien alleen van toepassing op biomassa voor vloeibare transportbrandstoffen, maar kan volgens de Europese Commissie (EC) ook toegepast worden voor gasvormige en vaste brandstoffen. De RED eisen van VVAK kunnen dus toegepast worden op alle binnen de agrarische sector geproduceerde biomassa ten behoeve van duurzame brandstof.

3.5 Schema Bepoortelingscriteria VVAK

Het schema valt uiteen in een algemeen deel, aandachtspunten per (teelt)fase, de gewasspecifieke aandachtspunten bij handmatige oogst en verpakking van (industrie)groente en tot slot de duurzaamheidseisen.

- De eisen gelden in principe voor alle gewassen tenzij in de kolom “Beheersmaatregelen” of “Toelichting” vermeld staat (steeds onderstreept): “geldt alleen voor...” of “geldt niet voor...”. Met “geldt voor consumptieaardappelen” wordt de consumptieaardappelteelt bedoeld, maar tevens de pootaardappelteelt als (een gedeelte van) de oogst bestemd is voor de Aardappel verwerkende industrie.
- Apart aan het eind zijn enkele eisen vermeld die uitsluitend van toepassing zijn op handmatige oogst en verpakking van groenten.
- Enkele aandachtspunten zijn met “aanbeveling” aangeduid. Voor deze punten geldt dat zij niet in absolute termen te controleren zijn, maar in extreme gevallen wel tot voedselveiligheidsproblemen kan leiden (bewustwording staat hier centraal).
- De kolom “Hygiëncode 852/2004” vermeld of de eis/maatregel valt onder bijlage 1 (deel A) van Verordening (EG) nr. 852/2004 en, zo ja, welk artikel. De hygiëncode behelst, zoals in hoofdstuk 1.1 is genoemd, de bestemming van producten voor de humane consumptie (levensmiddelen). Daar waar de regels betrekking hebben op producten voor dierlijke consumptie is om die reden in de kolom “n.v.t.” vermeld.
- De kolom “Hygiëncode 183/2005” vermeldt of de eis/maatregel valt onder bijlage 1 (deel A) van Verordening (EG) nr. 183/2005 en, zo ja, welk artikel. De hygiëncode behelst, zoals in hoofdstuk 1.1 is genoemd, de bestemming van producten voor de dierlijke consumptie (diervoeder). Daar waar de regels betrekking hebben op producten voor humane consumptie is om die reden in de kolom “n.v.t.” vermeld.
- De kolom “RED” vermeldt of de eis/maatregel valt onder Richtlijn 2009/28/EG en, zo ja, welk artikel. Deze eisen behelzen, zoals in **hoofdstuk 3.4** is genoemd, het gebruik van de hoofd- of bijproducten van de akkerbouwmatige teelten voor energiedoeleinden. In de kolom is bij meerdere eisen “D.A.B.” vermeld. Deze eisen zijn samen met de RED-eisen opgenomen in de module ‘Duurzaam Akkerbouw Bedrijf’. Indien vermeld is “(aanbeveling bij 1:3)” betekent dit dat deze eis niet verplicht maar wel gewenst is bij een inspectiefrequentie van 1:3 jaar.

Per aandachtspunt is een korte toelichting/interpretatie toegevoegd, zodat de teler concreet zicht krijgt op de uit te voeren acties.

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
1. ALGEMEEN						
nee	nee	D.A.B.	1.0 Verplichte deelname DAB	-	-	Afnemers van (industrie)groente en die lid zijn van de Vigef stellen DAB verplicht om daarmee te voldoen aan de eisen/wensen van de markt.
nee	nee	D.A.B.	1.1 Eigen verklaring + zelfbeoordeling-checklist	Partij voldoet niet aan de eisen	Zelfbeoordelingchecklist invullen en ondertekenen. Werken volgens eigen verklaring.	De checklist is (bij voorkeur voor begin van het teeltseizoen, doch uiterlijk voorafgaande aan de bedrijfscontrole) ingevuld en ondertekend. De CI en ook uw afnemer kunnen deze checklist op ieder moment opvragen.
nee	Deel A: II1, 2a,2d,2e Deel B: 2e	17.6: R80/68 (lozing); R91/676 (nitraat)	1.2. Traceerbaarheid	Vermenging/verwisseling van partijen met als risico dat partij niet traceerbaar is	Eenduidige registratie van het perceel, de teelt en afnemer	Traceerbaarheid vereist: - overzicht van de percelen: perceelsnaam/-nummer, locatie, gewas, ras, oppervlakte - indien van toepassing een plattegrond van de bewaarruimte(n). <u>Geldt niet voor granen, zaden & peulvruchten (GZP), suikerbieten en zetmeelaardappelen</u> - registratie van bespuitingen, overige chemische behandelingen, bemestingen, beregelingen en 1^e oogstdatum. Bijvoorbeeld m.b.v. een teeltregistratieformulier of een akkerbouw managementsysteem - bewaren inkoopbonnen (en/of facturen of certificaten) zaaizaden, pootgoed, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen inkuiltoevoegingsmiddelen en biociden. - registratie waar welke partij(en) is (zijn) opgeslagen: minimaal identificatie van herkomst van iedere partij (perceel waarvan product afkomstig is) en hoeveelheid (raming) – <u>geldt niet voor suikerbieten en zetmeelaardappelen</u> - registratie afgeleverde partijen (zowel af land als bij aflevering per cel/box): datum, afnemer, hoeveelheid afgeleverd product (ton), evt. bonnummers (ook afleveringsoverzichten afnemer voldoen). Bonnummers en afleveringsoverzicht n.v.t. bij eigen gebruik (voer). - Bij aflevering dient u erop toe te zien dat de juiste

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				partij wordt opgehaald en vermenging van partijen voorkomen. - Bij aankoop: registratie van datum, gegevens handelaar en producent (zie 1.15.1), hoeveelheid gewas/product (ha/ton) en -indien van toepassing- (weeg)bonnummers, gegevens transporteur en inkoopfactuur. Recall: bij een calamiteit dient u, onmiddellijk na ontvangst van een verzoek daartoe, in staat te zijn om informatie (i.c. afnemer, aflevermoment en hoeveelheid) van een of meerdere afgeleverde partijen te verstrekken. Bewaartermijnen registraties, rapporten van controles, certificaten en analyses: 5 jaar (vanaf start deelname certificering) -
nee	Nee				Partijen welke niet aan het certificaat voldoen, mogen niet samengevoegd worden (separaat opslaan)	- partijen die niet aan het certificaat voldoen mogen niet samengevoegd worden (geen vermenging oftewel separaat opslaan en labelen)
nee	Deel A: II 1 Deel B2a		1.3a Calamiteiten	Verontreiniging product met vreemde bestanddelen (incl. quarantaine organismen en verontreinigingen in een perceel) die een negatieve invloed hebben op de voedselveiligheid	Verplichte melding en registratie bij brand, ongelukken of vondst waarbij sprake kan zijn van bijv. asbest, glas, olie, radioactiviteit, zware metalen, chemicaliën (bijv. PAC's, DDT, benzeen) of quarantaine organismen inclusief registratie van de corrigerende en preventieve beheersmaatregelen.	In geval van een calamiteit dient u: - vast te leggen wat er gebeurd is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd (bijlage C van de Telerhandleiding invullen). - aan te geven hoe u dit in de toekomst kunt voorkomen. - met uw afnemer te overleggen of dit consequenties heeft voor de betreffende partij. - de meldwijzer van de NVWA raadplegen (zie www.nvwa.nl en zoek op "meldwijzer") of er gemeld moet worden. In geval van afzet als diervoeder, tevens: - melden bij FND (tel. 06-53648893; info@diervoederketen.nl) - raadplegen EWS-voorwaarden GMP+ (zie www.gmpplus.org/media/2738/gmp2018-beslisboom-nl.pdf) of en, zo ja, hoe er gemeld moet worden bij GMP+ International. Meldingen versturen en waarschuwingen ontvangen kan eenvoudig en snel via de GMP EWS Melder app (te vinden in de App Store).
nee	Deel A: II 1 Deel B2a			voorvallen/ongelukken waarbij de productveiligheid niet in gevaar is, maar niet (meer)	Verplichte registratie bij voorvallen/ongelukken waarbij de productveiligheid niet in gevaar is,	In geval van een calamiteit dient u: - vast te leggen wat er gebeurd is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd (evt. bijlage C van de

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
				voldaan kan worden aan andere gestelde eisen uit dit schema.	maar niet (meer) voldaan kan worden aan andere gestelde eisen uit dit schema (bijvoorbeeld het tenietgaan van registraties door computerstoring, brand- of waterschade). Registratie van de corrigerende en -indien relevant- preventieve beheersmaatregelen.	Telerhandleiding gebruiken). - aan te geven (indien relevant) hoe u dit in de toekomst kunt voorkomen.
nee	Deel A: II 1 Deel B2a		1.3b Klachten (eigen of van derden)	Werkwijzen, gedragingen, productkwaliteit, enz. van het teeltbedrijf of derde, waardoor de productkwaliteit en -veiligheid in gevaar is of niet (meer) voldaan kan worden aan andere gestelde eisen uit dit schema.	De ongewenst werkwijzen, gedragingen, productkwaliteit, enz. te beoordelen en passende actie te ondernemen om herhaling te voorkomen	In geval van een dergelijke klacht dient u: - vast te leggen wat de klacht is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd (bijlage C van de Telerhandleiding invullen). - aan te geven hoe u of de derde dit in de toekomst kunt voorkomen. - te handelen conform de eis bij een calamiteit (zie 1.3a) indien mogelijk sprake is van een veiligheidsrisico.
ja, II5g	Nee	17.6: R80/68 (lozing)	1.4a Wetgeving, (aanbeveling)	Teler is niet op de hoogte van de teelttechniek, eisen t.a.v. voedselveiligheid en/of van de beheersmaatregelen die hij kan treffen om dit te garanderen. Partij voldoet niet aan de gestelde eisen t.a.v. voedselveiligheid en schadelijke stoffen	Teler dient kennis te hebben van relevante wetgeving (residunormen, schadelijke stoffen bijv. mycotoxinen).	U wordt geacht op de hoogte te zijn van relevante wetgeving en de normen van bijv. gewasbeschermingsmiddelen of ongewenste stoffen Tip (alleen voor GZP): zie www.kennisakker.nl en www.akkervijzer.nl (zoekwoorden: 'fusariumtoxisen', 'fusarium', 'graanziekten' en/of 'toxinen').
n.v.t.	Deel A: I 3		(aanbeveling)		Teler dient kennis te hebben van relevante diervoeder wetgeving (residunormen, schadelijke stoffen bijv. mycotoxinen).	Een overzicht van geldende wetgeving te vinden in bijlage G van de Telerhandleiding. Productnormen inzake diervoeders zijn te vinden op: www.gmpplus.org/media/3435/gmpplus-ba1-nl-20181213.pdf . Bij twijfel: contact opnemen met uw afnemer.
Ja, II5e, II5h	Deel A: II+2		1.4b Kennisontwikkeling, actualisatie vakmanschap (aanbeveling)	Teler is niet of onvoldoende op de hoogte van de beheersmaatregelen die hij kan treffen, bijv ter voorkoming of beperking van de aanwezigheid van schadelijke stoffen in het product	Teler dient kennis ten aanzien van het voorkomen van teeltziekten, veldschimmels en bewaarziekten op peil te houden.	U wordt geacht op de hoogte te zijn van actuele kennis van teelttechnische zaken en beheersmaatregelen ter voorkoming en beperking van ziekten en plagen. Het volgen van cursussen, lezen van vakliteratuur is gewenst. Tip: zie www.kennisakker.nl ; www.irs.nl
ja, II3a, II5a, II5b,	nee	17.6: R80/68	1.5 Hygiëne	Verontreiniging product door productvreemde stoffen	Als sprake is van opslag/bewaring van producten op het teeltbedrijf,	Als sprake is van opslag/bewaring van producten op het teeltbedrijf, dient u aantoonbaar kennis te geven aan derden

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
II5d, II5g		(lozing)			hygiëneregels ophangen en volgens deze regels werken. <u>Geldt niet voor suikerbieten en zetmeelaardappelen</u>	(bezoekers) en personeel aan welke hygiëneregels voldaan moet worden (zichtbaar ophangen). Minimumeis: zie <u>bijlage F van de Telerhandleiding</u> . Er dient gewerkt te worden volgens hygiëneregels. Deze dienen bekend te zijn bij u zelf en het personeel d.m.v. een instructie (aantoonbaar door bijv. verklaring laten ondertekenen)
ja, II3a, II5f,	Deel A: I4e	17.6: R80/68 (lozing)			Afval en gevaarlijke stoffen apart en veilig opslaan.	Afval (bijv. verpakkingsmateriaal, resten) en gevaarlijke stoffen (zie ook 1.6) dusdanig opslaan dat verontreiniging van het product wordt voorkomen.
Ja, II3a, II5f	Deel A: I4e	17.6: R80/68 (lozing); R91/676 (nitraat); 91/414 (gbm)	1.6 Opslag hulpstoffen (gewasbeschermings-, voorraadbeschermings-, ongediertebestrijding s- en ontsmettingsmiddelen, meststoffen en brandstoffen)	Verontreiniging product of uitgangsmateriaal door productvreemde stoffen; vervuiling waterbronnen	Opslag volgens wettelijke eisen. Alle hulpstoffen gescheiden van uitgangsmateriaal en geoogst product.	Gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen (incl. organisch en vloeibaar), ongediertebestrijdingsmiddelen, ontsmettingsmiddelen en brandstoffen dienen volgens de wettelijke eisen opgeslagen te worden. Om contaminatie/ verontreiniging van uitgangsmateriaal en/of geoogst product te voorkomen, dient u ervoor te zorgen dat opslag van alle hulpstoffen fysiek dan wel in tijd gescheiden plaats vindt.
ja, III9a, III10	Deel A: II3	D.A.B.	1.7 Loonwerk	Loonwerker werkt niet volgens voorwaarden richtlijn.	Teler dient aan te tonen dat loonwerker volgens voorwaarden richtlijn werkt. Teler blijft verantwoordelijk. Registraties van activiteiten van loonwerker zijn in bezit van teler.	- Teler is in bezit van een kopie van VKL (niet nodig als loonwerker op site www.vkl.nl vermeld staat), VVAK, VVC, GlobalGAP of het Belgisch IKKB/Vegaplan certificaat van de loonwerker (of onderaannemer) of elk ander certificaat of (inspectie)bewijs die deze eisen afdekt. Als teler dit niet kan aantonen moet hij/zij zelf erop toezien dat de loonwerker volgens de VVAK regels werkt. De teler is tenslotte zelf verantwoordelijk voor het loonwerk. De CI kan een aanvullende controle bij loonwerker uitvoeren. - Teler dient registraties te kunnen tonen van werkzaamheden door derden uitgevoerd en waarvoor verplichte registratie geldt.
		FSA	1.10 Bodembeheer	Bodemgezondheid neemt af	<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen</u> : Teler dient aantal maatregelen toe te passen, bijvoorbeeld op gebied van: - grondbewerking - toevoer organisch stof - waterhuishouding - gewasrotatie / meerdere teelten	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA</u> . Teler kan in de Telerhandleiding aanvinken welke maatregelen zijn toegepast.

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
					- techniek (bandenspanning, gewicht, rijpaden)	
		FSA	1.11 Emissiereductie	Broeikasgasemissiereductie onvoldoende	<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> Teler dient aantal maatregelen toe te passen op gebied van: - optimalisatie kunstmestgebruik - elektriciteitsbesparing - brandstofbesparing - vergroten gebruikt hernieuwbare energie	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Teler kan in bijlage K van de Telerhandleiding aanvinken welke maatregelen zijn toegepast.
		FSA	1.12 Rendabiliteit	Financieel onvoldoende rendabele teelt	<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> Bij afsluiten teeltcontract of afzet, en opstellen bouwplan de financiële duurzaamheid in acht nemen..	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Bijvoorbeeld rekening houden met meest gunstige moment van levering (i.v.m. prijs en kwaliteit) en het bouwplan ook baseren op bijvoorbeeld de financiële prognose, meerdere teelten en contracten.
			1.15 Bijkoop	Meeleveren van onveilig product.	De producent moet gecertificeerd zijn voor de betreffende teelt. De bijkoop moet volledig traceerbaar zijn. Bij aankoop via handelaren moet in het bezit zijn van de certificaten van de producent. Bij aardappelhandelaren volstaat het Hygiëneprotocol NAO.	- Geaccepteerde certificaten zijn: VVAK (en VVC's) en GlobalGAP. - Geaccepteerde buitenlandse certificaten zijn: Vegaplan (België) en Qualität und Sicherheit (Q&S, Duitsland). - Andere certificaten behoeven eerst expliciete goedkeuring van het ACO alvorens deze geaccepteerd wordt. - Let op: (restanten van) pootaardappelen die afgezet worden als consumptie- of zetmeelaardappelen, moeten voldoen aan de eisen die aan die teelt worden gesteld. Risico is m.n. residuen van gewas- en voorraadbeschermingsmiddelen.
		FSA	1.16 Bedrijfsplan	Onvoldoende aandacht voor duurzaamheidsrisico's	<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> Een actueel en gedocumenteerd bedrijfsplan waarin de duurzaamheidsrisico's zijn benoemd.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> Bij afwezigheid van een bedrijfsplan, kan volstaan worden met het invullen van de checklist in eis 2.16.2 van de Telerhandleiding .
2. TEELT						
ja, II3a, II5g	Deel A: I3ib	17.6: R86/278 (slib)	2.1 Perceelskeuze	Verontreinigd perceel (o.a. slib, glas, olie, dioxines, zware metalen)	Teelt op verontreinigde percelen verboden (bijv. zware metalen, glas, etc.) De historie van het perceel dient bekend te zijn.	- geen teelt op percelen die de laatste 3 jaar verontreinigd zijn door opbrengen van niet toegelaten stoffen. Bij twijfel: grondanalyse - Indien perceel minder dan 5 jaar in agrarisch gebruik

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
						is, dan moet de historie van de laatste 7 jaar bekend zijn en worden onderbouwd met grondanalyse door erkend laboratorium - Indien het perceel in het verleden een andere functie had dan akkerbouwgrond, veeteelt, bosbouw of natuur, dient door middel van een milieuhygiënische verklaring zoals bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit te worden aangetoond dat de kwaliteit van de bodem voldoet aan de achtergrondwaarden van dat besluit. (<u>geldt niet voor GZP</u>) - Verplichte verwijdering verontreiniging. Let extra op glasdelen en plastic in percelen langs wegen. Op percelen binnen 1 km van een golfsterrein ook letten op golfballen.
ja, II3a, II5g	Deel A: I3ib			Verontreiniging met dierlijke eiwitten	Gebruik van meststoffen op basis van dierlijke eiwitten niet toegestaan	- op perceel mag de afgelopen 3 jaar genoemde meststoffen niet toegepast zijn.
nee	nee	D.A.B.	(aanbeveling)	Afname bodemgezondheid	Registratie rapport bodemanalyse en investeringen ter verbetering van de bodemgezondheid.	- Bodemanalyse laten uitvoeren en investeringen doen is niet verplicht, maar registratie wel. Gegevens 5 jaar bewaren. - Deze eis vloeit voort uit Actieplan Plantgezondheid.
Ja (v.w.b. microbiologische aspecten), II3b, II5e	Deel A, I3i, 4d Deel B: 2a	D.A.B. (ged.)	2.2 Uitgangsmateriaal	Insleep schadelijke organismen	Gebruik goedgekeurd uitgangsmateriaal (NAK gecertificeerd, ATR goedgekeurd of TBM beoordeeld) en geschikte rassen.	- Bewaar de inkoopbonnen van het uitgangsmateriaal / pootgoed / zaden of factuur (reeds verplicht, zie 1.2), mits deze voldoende gespecificeerd is, en/of NAK certificaten (bij zetmeelaardappelen ook TBM bewijs). Per aangekochte partij aardappelpootgoed moet een officieel keuringscertificaat aanwezig zijn en een factuur of afleverbewijs waarmee de omvang en identiteit aantoonbaar is. Dit geldt niet als de afnemer zorgdraagt voor goedgekeurd (= NAK-gecertificeerd) en traceerbaar uitgangsmateriaal, dit schriftelijk heeft verklaard en op verzoek van de CI volledige inzage geeft in de administratie (om de conformiteit van de partij pootgoed vast te kunnen stellen). - Bij GZP teelt als voedermiddel uitsluitend ontsmet zaaizaad gebruiken (=aanbeveling). Het gebruik van ontsmet zaaizaad kan het risico op ziekten en plagen tijdens de teelt verminderen. Let op: geen (restant van) ontsmet zaaizaad als voedermiddel afleveren! - Bij gebruik eigen zaaizaad voor GZP-teelt: registreer perceelsnaam waarvan zaaizaad afkomstig is.

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
						- Bij de bepaling van de optimale zaai- en poot/plantafstanden wordt rekening gehouden met o.a. de lokale omstandigheden (bijv. klimaat, grondsoort, structuur), teelt doel en raseigenschappen. - <u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen</u>: raskeuze laten afhangen van de wens van de klant, geschiktheid van het ras voor de regio, grondsoort en duurzame teelt. Deze eis vloeit voort uit FSA.
Nee	Nee		2.3 Ggo-gewassen	Ongewenst gebruik en ongewenste vermenging (nog niet veilig bevonden)	Teelt ggo-gewassen niet toegestaan, tenzij na expliciete goedkeuring door afnemer	Het gebruik van ggo rassen moet voorafgaand aan de teelt afgestemd worden met, en goedgekeurd worden door de afnemer. Indien er proeven met ggo-gewassen plaats vinden, dan dient dit van te voren afgestemd te worden met de afnemer.
Nee	Nee				<u>Geldt alleen voor suikerbieten</u> : Indien bietenzaad niet is ingekocht via COSUN, dan moet de teler hiervoor een ontheffing hebben van de Raad van Beheer van COSUN.	Indien de teler bietenzaad gebruikt dat niet geleverd is door COSUN, dan moet hiervoor een door Cosun afgegeven verklaring overlegd worden dat het zaad voldoet aan de eisen die Cosun daaraan stelt.
Nee	Deel A: II2b				Wettelijke voorschriften in acht nemen en teelt volledig registreren, indien toch ggo geteeld wordt.	Er moet een registratie bijgehouden worden van het gebruikte uitgangsmateriaal (ggo).
Nee	Nee				Perceel is laatste 2 jaar niet als ggo proefveld gebruikt met hetzelfde gewas. Voor consumptieaardappelen geldt 4 jaar. Voldoende afstand tot ggo (proef)velden met hetzelfde gewas. Ggo partijen zorgvuldig gescheiden houden van niet-ggo partijen	Vermenging met Genetisch gemodificeerd materiaal is ongewenst. Afstand “percelen met ggo-teelt” en “percelen van hetzelfde gewas niet-ggo” dient bij aardappelen minimaal 10 meter te zijn en 3 meter bij suikerbieten. Meld als er sprake is van proeven op uw bedrijf of in directe omgeving.
Nee	Nee				Machines en werktuigen mogen niet in contact zijn geweest met ggo, tenzij zeer grondig gereinigd	Het gebruik van machines op uw bedrijf die dit teeltseizoen in aanraking zijn geweest met ggo-gewassen, is niet toegestaan, tenzij de machines zeer grondig gereinigd zijn.
Nee	Nee				Verplichte registratie bij vondst/vaststelling van ggo.	Verplichte vastlegging op calamiteitenformulier (bijlage C van de Telerhandleiding), incl. wijze waarop corrigerende maatregelen zijn genomen.
Ja, II3a, II5a, II5b, II5h	Deel A: I3i+ 4a+b	17.6: R91/676 (nitraat)	2.4 Machinegebruik	Verontreiniging met productvreemde bestanddelen	Gebruik van goed onderhouden, goed afgestelde en schone machines	Verontreiniging met productvreemde stoffen (olie, vet, glas) voorkomen. Deze machines dienen geen lekkage en/of losse (glas)delen te vertonen.
Ja, II3a, II3b, III7	Deel A: I3e, 4g	17.6: R80/68	2.5 Bemesting (aanbeveling: alleen	Overdosis a.g.v. te hoog nitraat-gehalte, chemicaliën,	Werken volgens bemestingsadvies	Voorkom overdosering. Bemest volgens bemestingsadvies op basis van analysegegevens.

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
	Deel B: 2a	(lozing) ; R91/676 (nitraat)	deze regel)	PCB's, zware metalen en kwaliteitsverlies (legering)		
Ja, II3a, II5g, III7, III9c	Deel A: I3id, 4g Deel B: 2a	17.6: R80/68 (lozing); R86/278 (slib)		Verontreiniging met productvreemde stoffen	Op het perceel alleen bodemverbeteraars gebruiken die voorzien zijn van een (product)certificaat of analyserapport waarmee aangetoond wordt dat het product voldoet aan de Meststoffenwet (zware metalen) en de in bijlage I van de Telerhandleiding opgenomen normen voor glas, steentjes en overige verontreinigingen. De eisen voor groen- en gft-compost zijn opgenomen in bijlage I van de Telerhandleiding.	- Voor overige organische meststoffen moet een analyserapport volgens het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet en een afleveringsbewijs aanwezig zijn, zodat er geen sprake is van verontreiniging met zware metalen boven wettelijk toegestane hoeveelheid. Deze eis geldt niet voor organische meststoffen (zoals dierlijke mest) van het eigen bedrijf. - Bijhouden registratie waar/wat is toegepast en bewaren analyse rapporten volgens het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (minimaal 5 jaar). - De verplichting tot toetsing van de glasnorm is niet van toepassing op Champost.
Ja, II3a	Deel A: I3id	17.6: R80/68 (lozing); R86/278 (slib)			Geen gebruik van slib dat vrij komt bij de zuivering van afval/rioolwater voor organische bemesting	Dit slib wordt ook wel rioolslib, (afval)waterzuiveringsslib, (riool)zuiveringsslib, enz. genoemd.
ja, III7	Deel A: II.1	17.6: R91/676 (nitraat)			Registratie van gebruikte meststoffen	- zie bijlage A van de Telerhandleiding.
ja, II3a	Deel A: I3id	17.6: R80/68 (lozing); R86/278 (slib) ; R91/676 (nitraat)			Gebruik uitsluitend wettelijk toegestane meststoffen; geen gebruik meststoffen op basis van dierlijke eiwitten.	
					<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> Resultaat bemestingsonderzoek gebruiken bij opstellen bemestingsplan.	<u>Deze eis vloeit voort uit FSA.</u> <u>De PK-bodemanalyse mag niet ouder zijn dan 4 jaar.</u>
nee	nee			Ongecontroleerd gebruik van biostimulanten	Registratie van gebruik van biostimulanten en het resultaat van de behandeling/toepassing.	Deze eis vloeit voort uit het Actieplan Plantgezondheid. Deze eis is een aanbeveling voor (industrie)groente.
Ja, II3a	Deel A:	17.6:	2.6 Goede dosering	Overdosering	Bemestingsapparatuur goed afstellen	Zorg voor een goede dosering door een goed onderhouden

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
	I3id	R91/676 (nitraat)	meststoffen	(aanbeveling)	en goed onderhouden	machine, bij voorkeur getest (keuring is niet verplicht).
Ja, II3a	Nee	17.6: R91/676 (nitraat)		Onjuiste dosering	<u>alleen voor consumptieaardappelen</u> : jaarlijks een kalibratie van bemestingsapparatuur uitvoeren.	Kalibratie (controle op de goede werking, afstelling en verdeling) moet jaarlijks uitgevoerd worden (kalibratie mag zowel extern als door teler zelf uitgevoerd worden). Registreer datum kalibratietest op zelfbeoordelingchecklist (hoofdstuk 2 van de Telerhandleiding).
ja, II3a, II3b, II5h	Deel A: I3i e, ii	17.6: R80/68 (lozing) ; 91/414 (gbm)	2.7 Gewasbeschermings middelen	Overdosis: overschrijding van de MRL (te hoog residugehalte); vergiftigingsverschijnselen; Aanwezigheid (niet toegestane) residuen	Gebruik volgens wettelijk gebruiksvoorschrift op verpakking (veiligheidstermijnen in acht nemen)	Werk volgens de meng- en vulinstructies op het etiket. Neem de maximale dosering, veiligheidstermijn en frequentie van toediening in acht. Let op: bij verkoop "op stam" en oogst in opdracht van de afnemer, blijft u als teler verantwoordelijk voor het voldoen aan de veiligheidstermijn. Let op: bij pootaardappelen mogen alleen middelen worden toegepast die ook zijn toegelaten in consumptie- dan wel zetmeelaardappelen zijn toegelaten, indien u (een deel van) de oogst als consumptie- resp. zetmeelaardappel wilt afleveren.
Ja, II3a, II3b, II5h	Deel A: I3i e, ii	17.6: R80/68 (lozing) ; 91/414 (gbm)			Uitsluitend gebruik van wettelijk toegelaten middelen	Advies: zorg voor een actuele lijst toegestane middelen per product (checken van middelen is mogelijk op: www.ctgb.nl/toelatingen)
ja, II3a, II3b, II5h, III7	Deel A: I3i e, ii	17.6: 91/414 (gbm)		Aanwezigheid van schadelijke middelen en ongewenste residuen evenals vermenging van partijen (i.v.m. traceerbaarheid)	Proeven met middelen waarvoor nog geen officiële toelating geldt, mogen alleen met een proefontheffing van het CTGB, of onder verantwoordelijkheid (verklaring) van een TNG erkend bedrijf uitgevoerd worden. Producten separaat van verhandelbaar product houden, tenzij de proefontheffing of verklaring het verhandelen expliciet toestaat en de afnemer -indien bekend- expliciet toestemming heeft gegeven om het samen te voegen.	In geval van proeven: kopie van proefontheffing CTGB dient beschikbaar te zijn, of een verklaring van een TNG erkend bedrijf (zie www.nvwa.nl/onderwerpen/gewasbescherming/erkenning-aanvragen-voor-toetsing-gewasbeschermingsmiddelen/tng-erkenning) dat de proef onder haar verantwoordelijkheid wordt uitgevoerd. Verontreinigde partijen gescheiden houden; in overleg met afnemer vervolgstappen afspreken.
Ja, II5h, III9a	Deel A: II.2a	17.6: 91/414 (gbm)			Actuele registratie gebruikte gewasbeschermingsmiddelen	Zie bijlage A van de Telerhandleiding voor nadere toelichting
ja, II3a,	Deel A:	17.6:		Onjuiste dosering	Goed onderhouden	De verdeelapparatuur dient periodiek aan de officiële SKL

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
II3b, II5h, III7, III10	I3i e, ii, II2a	R80/68 (lozing)			verdeelapparatuur. Verplichte "spuitkeuring" (ook voor loonwerker)	keuring te worden onderworpen. Een geldig goedkeuringsbewijs is aanwezig. Bij de gewasmodules geldt dit voor veld- en rijenspuit, vernevelapparatuur en de onkruidstrijker (bij deze apparatuur komt het middel direct op de plant/product). Bij de D.A.B.-module geldt dit ook voor andere keuringsplichtige verdeelapparatuur die gebruikt wordt in de akkerbouwmatige teelten. Zie www.sklkeuring.nl/media/files/Overzicht%20SKL%20keuringen%20verdeelapparatuur%20voor%20gewasbeschermingsmiddelen(1).pdf Advies: periodieke controle van goede werking (dosering, spuitbeeld, doppen)
ja, II3a, II3b, II5h, III10	Deel A: I3i e, ii, II2a	17.6: R80/68 (lozing)		Niet-vakkundig toepassen, verkeerde dosering	De technisch verantwoordelijke (teler en/of teeltbegeleider) op gebied van gewasbescherming en bemesting moet zijn competentie kunnen aantonen. In NL: Toepasser moet beschikken over spuitlicentie (ook loonwerker)	Aantoonbare opleiding en ervaring (evt. CV van de externe teeltbegeleider). Er moet een geldige spuitlicentie, licentie uitvoeren en/of licentie bedrijfsvoeren aanwezig zijn.
				Resistentieontwikkeling	Geldt alleen voor <u>consumptieaardappelen</u> : Advies op het etiket (WG/GA) volgen.	Deze eis vloeit voort uit FSA.
nee	nee	D.A.B.		Erfemissie van gbm	Met erfemissiescan (www.erfemissiescan.nl) het risico in kaart brengen.	Deze eis vloeit voort uit het Actieplan Plantgezondheid. Deze eis is een aanbeveling voor (industrie)groente.
nee	nee			Residuen glyfosaat in peulvruchten	Op peulvruchten voor humane consumptie geen glyfosaat (RoundUp) toepassen tussen bloei en oogst.	
				Geïntegreerde gewasbescherming (IPM)	<u>Geldt alleen voor</u> <u>consumptieaardappelen</u> : Teler moet een maatregel toepassen om de toepassing van gbm te beperken.	Deze eis vloeit voort uit FSA. Teler kan in de Telerhandleiding aanvinken welke maatregel is toegepast.
					<u>Geldt alleen voor</u> <u>consumptieaardappelen</u> : Teler moet een maatregel toepassen om de toepassing van gbm te voorkomen.	Deze eis vloeit voort uit FSA. Teler kan in de Telerhandleiding aanvinken welke maatregel is toegepast
ja, II3b, II5e, II5g, III9b	Deel A: II2c		2.8 Ziekten, plagen en Gebreken	Verontreiniging product met schadelijke gifstoffen, giftige onkruiden en kwaliteitsverlies	Maatregelen nemen ter preventie en indien nodig ter bestrijding (incl. registratie) <u>Geldt alleen voor GZP</u> : afnemer op	Geldt voor alle gewassen. <i>Tip: zie www.kennisakker.nl</i> Specifiek voor GZP : (zie ook 1.4a, 1.4b, 2.2 en 4.6) - aarschimmels (fusarium, moederkoren) en giftige onkruiden registreren + melden aan afnemer

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
					de hoogte brengen van aantasting (incl. registratie)	- zwarte nachtschade in soja Specifiek voor <u>consumptieaardappelen</u> en <u>(industrie)groente</u> : - controleren op doornappel (<i>Datura stramonium</i>) en evt. handmatig uit perceel verwijderen. Specifiek voor <u>(industrie)groente</u> : - controleren op zwarte nachtschade, melkdistel, kleeftkruid, kamille, duist, hanepoot, windhalm en melde.
ja	nee			Verontreiniging product met allergenen	Toepassen en registreren van (preventieve/curatieve) maatregelen tegen granen in de teelt van droge peulen, kapucijners, erwten, spinazie, tuinbonen en sperziebonen voor humane consumptie.	
				<i>Phytophthora infestans</i>	<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen</u> : Overdracht naar andere percelen verminderen/voorkomen, bijv. door afvalhopen vóór 15 april af te dekken, aardappelopslag en ziektehaarden te bestrijden.	Deze eis vloeit voort uit FSA. De regels m.b.t. afvalhopen, aardappelopslag en ziektehaarden zijn opgenomen in het teeltvoorschrift: www.nvwa.nl/onderwerpen/teeltvoorschriften-akkerbouw-en-tuinbouw/teeltvoorschrift-phytophthora-infestans
Ja, II3a, II5c, II5g	Deel A: I4c		2.9 Watergebruik	Productbesmetting met verontreinigd water	Uitsluitend gebruik van water van goede kwaliteit. Bij twijfel: analyse	Oppervlaktewater dat gebruikt wordt voor gewasverzorging dient schoon te zijn. Bij twijfel informatie inwinnen bij het Waterschap (Tip: zie www.waterkwaliteitportaal.nl en www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl) of een analyse uitvoeren (norm: max. 1.000 cfu <i>E. coli</i> per 100 ml water). Deze eis geldt m.n. bij toepassing van water (bijv. beregning/ bespuiting) op het eetbare deel van gewassen voor humane consumptie en die rauw gegeten kunnen worden. Let op: - risico's van riooloverstorten. - contact met oppervlaktewater waarin ratten leven (kans op ziekte van Weil, zie www.rivm.nl) - risico van terreur: toevoeging schadelijke stoffen. Bron-, leiding- en regenwater wordt verondersteld schoon te zijn.
				Watersverspilling	<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen</u> : Teler moet een maatregel toepassen om zo efficiënt mogelijk te beregenen.	Deze eis vloeit voort uit FSA. Teler kan in de Telerhandleiding aanvinken welke maatregel is toegepast

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
					Berekening registreren.	Bij berekening registreren: perceel, datum en watergift (in mm of m3/ha, of in pompuren + pompcapaciteit in m3/uur). <i>Tip: met www.zlto.nl/berekeningssignaal kunt u de efficiëntie verbeteren.</i>
Nee	Nee		2.10 Jacht	Kogels in het product	Niet toegestaan indien het gevaar bestaat dat hagel in product terecht komt.	Voorkom hagel in product: verbod <u>geldt voor consumptieaardappelen en (industrie)groenten</u> . Bij (industrie)groente is dit m.n. relevant in koolgewassen.
3. OOGST/ BEWERKING/ INSCHUREN						
ja, II3a, II5a, II5b	Deel A: I3i+ 4a+b		3.1 Machines	Verontreiniging met productvreemde bestanddelen (hout, glas, olie, chemicaliën, GGO etc)	Goed onderhouden en schone machines (bij oogst en bewerking zoals malen, pletten, hakselen, balen maken en inkuilen) en transportmiddelen ter voorkoming van beschadiging en insleep vreemde bestanddelen.	Verontreiniging met productvreemde stoffen (olie, vet, glas) voorkomen. Let in het bijzonder op: beschadigingen inschuurapparatuur, olie- en brandstoflekage, gebruik schone kipwagens, kisten etc. Bij vervoer product na andere producten, dan als volgt reinigen: A. diervoedergrondstoffen en voedingsmiddelen: vegen B. grond/stenen: reinigen met water (hoge druk) C. kunstmest: vegen D. verpakte producten: vegen E. droge stapelbare mest: reinigen en desinfectie F. Natte mest: reiniging, desinfectie en vrijgave na externe inspectie door een ISO17020 geaccrediteerde inspectie-instelling G. Aardappelen behandeld met chloorprofam: <u>geldt alleen voor GZP</u> : grondig reinigen met water (hoge druk) De reinigingsmethode na andere producten kunt u vinden in de IDTF-database: www.icrt-idtf.com/nl/index.php?setlang=nl . Let op: Producten die niet in deze database voorkomen, zijn verboden ladingen! Het transportmiddel moet voordat geladen wordt vrij zijn van residuen (resten) van schoonmaak- en desinfectiemiddelen en droog zijn.
ja, II5b, II5e	Deel A: I4a, b, d				Bij regen of opspattend vocht product afdekken of onder dak plaatsen. 4 <u>Geldt niet voor suikerbieten en zetmeelaardappelen. Let op:</u> uw afnemer kan afdekken verbieden in verband met	Voorkom dat product nat/vuil wordt, ook tijdens transport over nat wegdek. <u>Geldt niet voor suikerbieten, zetmeelaardappelen en (industrie)groente (voor zover het product nog geschoond en verwerkt wordt).</u> Zorg voor aanwezigheid dekzeil of mogelijkheid van onder dak plaatsen bij dreiging van regen (<u>geldt niet voor GZP</u>).

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
Nee	Nee				broei!	
					Geen gebruik van machines welke in het seizoen in contact zijn geweest met GGO-producten, tenzij zeer grondig gereinigd.	Vermenging met Genetisch gemodificeerd materiaal is ongewenst. (zie ook aandachtspunt 2.3)
n.v.t.	Deel A: I4f		3.2 Verpakking van diervoeders (alleen van eigen oogst)	Verontreiniging	Geschikt, schoon en voldoende (lagen) verpakkingsmateriaal om diervoeders (folie, big bags)	Geldt voor verpakking van (bij)producten, bestemd voor diervoederdoeleinden, bijvoorbeeld graszaadstro.
n.v.t.	Deel A: I4f			Kwaliteitsverlies	Beschadiging van verpakkingsmateriaal voorkomen en repareren	Bij voorkeur gebruik van speciale balenklem
			3.4 Productafval	Verontreiniging	<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen</u> : loof inwerken en eventuele plantaardige bijproducten terugbrengen naar perceel of alternatief doel geven (bijv. diervoeder).	Deze eis vloeit voort uit FSA. Geen plantaardige producten afzetten als vuilnis.

4. OPSLAG / BEWARING

4A. Niet overdekt bewaring (in veld, op betonplaat of erf)

ja, II3a, II5a, II5b	Deel A: I3i+ 4a+b		4.1 Niet overdekte bewaarplaatsen	Verontreiniging met productvreemde bestanddelen	Schone en goed onderhouden bewaarplaats	Niet overdekte bewaarplaats dient vrij te zijn van verontreinigingen, zoals olie, chemicaliën, hout, los freesafalt en los puin.
ja, II3a, II5a, II5b	Deel A: I3i+ 4a+b				<u>Geldt alleen voor GZP</u> : Product afdekken bij regen van betekenis en risico op verontreiniging (bijv. door ongedierte).	Het belang van afdekken bij regen en risico op verontreiniging neemt toe met de duur van de opslag/bewaring. Herhaalde en langdurige blootstelling aan regen en verontreiniging (door ongedierte, vogels, huisdieren, enz.) is ongewenst.
n.v.t.	Deel A: I4b, f		4.2 inkuilen van diervoeder / verpakte balen voor afzet/gebruik als diervoeder (alleen van eigen oogst)	Kwaliteitsverlies	Bewaking kuilkwaliteit	Voor inkuilen en bewaring van (bij)producten voor diervoeder, dient de kwaliteit bewaakt te worden (optimale pH (4,5-5,4) en schimmelgroei voorkomen worden. Inkuiltoevoegingsmiddelen mogen alleen worden gebruikt als deze zijn toegelaten op basis van EU Verordening 1831/2003 (zie groep 1K op http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/comm_register_feed_additives_1831-03.pdf). Bij levering en toepassing door VKL gecertificeerde loonwerker wordt hieraan voldaan.

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
						Verpakte balen bewaren op verharde ondergrond. (=aanbeveling)
n.v.t.	Deel A: I4f				Schade aan folie voorkomen en repareren.	Voldoende folie gebruiken, beschermen tegen schade (bijv. door net, zeil of zand). Bij beschadiging repareren.
4B. Overdekte bewaring						
(Deze eisen gelden uitsluitend als teler producten zelf opslaat in een overdekte bewaring (anders: niet van toepassing))						
ja, II3a, II5a, II5b	Deel A: I3i+ 4a+b , e		4.3 Overdekte bewaarpplaats	Verontreiniging met productvreemde bestanddelen	Schone en goed onderhouden bewaarpplaats	- jaarrond een schone bewaarplaats. Niet voor andere doeleinden zoals machineonderhoud en stalling van machines en werktuigen of opslag van materialen en hulpstoffen gebruiken, tenzij verontreiniging van wanden en vloer wordt voorkomen (bijv. afdekken met plastic of zeil; bij hulpstoffen is intacte verpakking ook voldoende); - goed onderhouden (dak, wand enz), zodat er geen vervuiling van het product kan optreden
ja, II3a, II5a, II5b, II5f	Deel A: I3i+ 4a+b , e				Bewaarruimte met geoogst product dient afgescheiden te zijn van machineberging, werkplaats en opslag van materialen en hulpstoffen	Bij voorkeur (=aanbeveling) <u>permanent</u> gescheiden ruimten gebruiken, met name bewaring apart van alle andere activiteiten.
ja, II3a, II5a, II5b, II5f	Deel A: I3i+ 4a+b , e				Product in (tussen)opslag dient volgens dezelfde voorschriften (VVAK, GlobalGAP of ander gelijkwaardig schema) opgeslagen te worden	Indien product voor (tussen)opslag bij of voor derden opgeslagen wordt, dan dient deze opslag aan dezelfde (VVAK, GlobalGAP of ander gelijkwaardig schema) voorschriften te voldoen.
n.v.t.	Deel A: I3i+ 4a+b , e				Geldt alleen voor producten met <u>bestemming diervoeder</u> : Product in (tussen)opslag dient volgens dezelfde (VVAK of ander gelijkwaardig schema) voorschriften of GMP+ B1, B2 of B3 opgeslagen te worden.	Indien product met bestemming diervoeder voor (tussen)opslag bij derden opgeslagen wordt, dan dient deze opslag aan dezelfde (VVAK of ander gelijkwaardig schema) voorschriften of GMP+ B1, B2 of B3 te voldoen. Opslag/bewaring van producten bestemd voor afzet/gebruik als diervoeder is ook bij een niet-gecertificeerde derde toegestaan, mits de diervoederveiligheid geborgd is met een overeenkomst.
nee	Nee			Ongewenste vermenging partijen	Geen opslag in bewaarruimte/ kisten waar dit teeltseizoen ggo-gewassen in opslag zijn geweest, tenzij zeer grondig gereinigd.	Om contaminatie/vermenging van ggo-gewassen/-resten met geoogst product te voorkomen, zijn in bewaarruimte/kisten dit teeltjaar geen ggo-gewassen opgeslagen geweest, tenzij zeer grondig gereinigd.
nee	nee			Ongewenste contaminatie met chloorprofam	Geen opslag van GZP in bewaarruimte / kisten waar in de voorgaande 10 jaar chloorprofam is gebruikt als kiemremmer van	Contaminatie van GZP met chloorprofam tijdens opslag is aangetoond. Chloorprofam is persistent.

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
					consumptieaardappelen. Ook geen gebruik maken ventilatoren en transportbanden waarop chloorprofram aanwezig kan zijn, tenzij zeer grondig gereinigd.	
					<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> Reiniging van de bewaarschuif en apparatuur vóór inschuren + melding aan afnemer(s) en CI binnen 3 dagen na (be)handeling (en uiterlijk 1 oktober).	In oktober 2020 eindigt de toelating van chloorprofram (w.s. van C-IPC) als kiemremmer in consumptieaardappelen. Hierdoor wordt de MRL voor residuen van deze stof verlaagd. Op basis van onderzoek zijn documenten opgesteld om de reiniging en inspectie te ondersteunen: Handleiding reiniging, infographic en handleiding visuele inspectie (zie <u>bijlage L van de Telerhandleiding</u>). De afnemer(s) en CI moeten binnen 3 dagen na reiniging en uiterlijk 1 oktober geïnformeerd worden door het toesturen van de ingevulde en ondertekende checklist (zie <u>bijlage L van de Telerhandleiding</u>). Let op: de eis geldt ook voor bewaring bij derden.
ja, II5g	Deel A: I3ii		4.4 Direct daglicht in bewaarruimte	Groene knollen/productverkleuring	Geen direct daglicht in bewaarplaats boven product. <u>Geldt niet voor GZP</u>	Om groene knollen/productverkleuring te voorkomen, dient er geen direct zonlicht in de bewaarruimte te zijn (is “aanbeveling” voor zetmeelaardappelen). Naast aardappelknollen zijn gele wortelen gevoelig voor verkleuring.
ja, II3a, II5a, II5b, II5e, III9b	Deel A: I4d, II1		4.5 Ongedierte-bestrijding, vogels en huisdieren	Verontreiniging met productvreemde bestanddelen en overbrengen van pathogenen	Bestrijding en/of weren van ongedierte, vogels, huisdieren (opslagplaatsen afschermen tegen vogels, huisdieren, ongedierte, insecten en het plaatsen van lokdozen/ vallen of gaas voor openingen spannen). <u>Is aanbeveling voor zetmeelaardappel.</u>	- Voorkomen van ongedierte en (huis)dieren en vogels (uitwerpselen en nesten voorkomen) op product in bewaarruimte door adequaat af te schermen bijv. sluit toegangen af, geen vogels boven partijen, geen huisdieren in product, door gaas voor in- en uitlaatluiken te zetten enz. - Bestrijd -indien nodig- ongedierte en insecten door bijv. het plaatsen van lokdozen. Een bedrijfskat is een acceptabel alternatief om ongedierte te bestrijden. Let op: bij ratten kan een verminderde gevoeligheid optreden voor bepaalde chemische bestrijdingsmiddelen!
nee	nee				<u>Geldt voor afzet als diervoeder:</u> bij opslag/bewaring inspecteren, registreren inspectiedata en bestrijdingsacties.	Bij producten in opslag/bewaring die afgezet/gebruikt worden als diervoeder: inspecteer regelmatig en registreer de inspectiedata en de acties om ongedierte te bestrijden.
ja, II3a, III9a	Deel A: I3i, II2a	17.6: R80/68 (lozing); 91/414	4.6 Voorraadbeschermingsmiddelen / kiemremming / ontsmetting	Aanwezigheid van chemische residuen (ofwel schadelijke stoffen)	Alleen wettelijk toegestane middelen toepassen. Gebruik volgens wettelijke voorschriften en registratie van het gebruik.	- Toediening volgens dosering op het etiket, volgens de voorschriften. - Het gebruik van dergelijke middelen moet altijd geregistreerd worden (zie ook <u>bijlage A van de</u>

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
		(gbm)				<u>Telerhandleiding</u>
ja, II3a	N.v.t.				<u>Geldt alleen voor GZP:</u> Gebruik afstemmen met afnemer	Indien voorraadbeschermingsmiddelen gebruikt worden, moet dit eerst afgestemd worden met de afnemer i.v.m. mogelijke aanwezigheid van ongewenst chemische residuen (met name insecticiden)
ja, II3a, II3b, II5h, III10	Deel A: I3i e, ii, II2a	17.6: R80/68 (lozing)		Niet-vakkundig toepassen, verkeerde dosering	De technisch verantwoordelijke (teler en/of teeltbegeleider) op gebied van gewasbescherming moet zijn competentie kunnen aantonen. In NL: Toepasser moet beschikken over spuitlicentie (ook loonwerker)	Aantoonbare opleiding en ervaring (evt. CV van de externe teeltbegeleider). Er moet een geldige spuitlicentie (ten minste licentie 1) aanwezig zijn.
ja, II3a, II5g, III7	n.v.t.		4.7 Klimaatbeheersing/conditionering product	Aantasting kwaliteit product door broei of condensvorming wat leidt tot schimmelvorming, mycotoxinen	Klimaatbeheersing en drogen van het product: - gebruik alleen goed onderhouden en goed afgestelde apparatuur; - gebruik geschikte brandstoffen bij directe droging.	Algemeen: - optimale klimaatbeheersing nastreven - product voldoende conditioneren (temperatuur, vocht, beluchting) - voorkom schimmelvorming (i.v.m. mogelijke vorming van mycotoxinen), let op kwaliteit product - Geschikte brandstoffen voor directe droging zijn: aardgas, bio-gas, LPG, propaan/butaan, petroleum, lichte stookolie, dieselolie, zware stookolie (mits die aan wett. normen voldoet). Gebruik van overige brandstoffen in overleg met afnemer.
n.v.t.	Deel A: I3i+ii				<u>Geldt alleen voor producten (van eigen oogst) met bestemming diervoeder:</u> - gebruik alleen goed onderhouden en goed afgestelde apparatuur (specificaties zijn beschikbaar); - gebruik geschikte brandstoffen bij directe droging + registratie type brandstof.	Geschikte brandstoffen voor directe droging zijn: aardgas, bio-gas, LPG, propaan/butaan, petroleum, lichte stookolie, dieselolie, zware stookolie (mits die aan wett. normen voldoet). Gebruik van overige brandstoffen in overleg met afnemer en bij afzet aan GMP+ gecertificeerde bedrijven overeenkomstig GMP+.
ja, III7	n.v.t.				<u>Geldt alleen voor GZP:</u> Volledige en actuele registratie van conditionering	Registratie van conditioneringsomstandigheden (<u>zie voorbeeldformulier bijlage E van de Telerhandleiding</u>)
ja, II5f	Deel A: I4e		4.8 Thermometer	Kwik en glas in product	Breukvrije thermometer zonder kwik	Voorkom kwik en glas in product
ja, II5f	Deel A: I4e		4.9 Lampen	Glas in product <u>Geldt niet voor zetmeel</u>	Aanwezigheid beschermplaat, breukvrije lampen of beschermkousje	Algemeen: let vooral op verlichting boven product en in werkzone. Niet verplicht voor lampen in werkzone buiten bereik van machines of werktuigen.
ja, II5f	Deel A:		4.10 Koelapparatuur	Koelvloeistof in product a.g.v.	Goed onderhouden en afdekplaat	- Voorkom lekkage van koelvloeistof in product

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
	I4e			lekkage	boven het product (STEK keuringsrapport)	- Gebruik altijd afdekplaat boven product - koelapparatuur: voorzien van STEK rapport niet ouder dan 2 jaar
5 TRANSPORT / UITSCHUREN EN/OF AFLEVEREN						
ja, II3a, II5a, II5b	Deel A: I3i+ 4a+b		5.1 Vreemde bestanddelen, ongewenste Stoffen	Verontreiniging met vreemde bestanddelen	- Schone transportmiddelen - Zonodig afdekken of onder dak plaatsen om inregenen en insleep vreemde bestanddelen (w.o. opspattend vocht en vuil tijdens transport op nat wegdek) te voorkomen. - Laadruimte, technische hulpwerktuigen, transportmiddelen dienen schoon te zijn.	Schone en goed onderhouden apparatuur en transportmiddelen. Afdekken of onder dak plaatsen verplicht (<u>Geldt niet voor suikerbieten, zetmeelaardappelen en (industrie)groente (voor zover het product nog geschoond en verwerkt wordt)</u>) Bij vervoer product na andere producten, dan als volgt reinigen: A diervoedergrondstoffen en voedingsmiddelen: vegen B grond/stenen: reinigen met water (hoge druk) C kunstmest: vegen D verpakte producten: vegen E droge stapelbare mest: reinigen en desinfectie F Natte mest: reiniging, desinfectie en vrijgave na externe inspectie door een ISO17020 geaccrediteerde inspectie-instelling G Aardappelen behandeld met chloorprofam: <u>geldt alleen voor GZP</u> : grondig reinigen met water (hoge druk) De reinigingsmethode na andere producten kunt u vinden in de IDTF-database: www.icrt-idtf.com/nl/index.php?setlang=nl . Let op: Producten die niet in deze database voorkomen, zijn verboden ladingen! Het transportmiddel moet voordat geladen wordt vrij zijn van residuen (resten) van schoonmaak- en desinfectiemiddelen en droog zijn.
ja, II3a, II5b, II5g	Deel A: I3ii				Voldoende capaciteit inzetten om vreemde bestanddelen/ groene aardappelknollen uit te lezen bij aflevering.	Uitlezen groene aardappelknollen en golfballen (in partijen afkomstig uit de nabijheid (< 1 km) van een golfterrein): <u>geldt niet voor zetmeelaardappelen</u> <u>Overig: Geldt niet voor suikerbieten en GZP.</u>
n.v.t.	Deel A: I4b				<u>Geldt alleen voor producten (van eigen oogst) met bestemming diervoeder</u> : verwijderen broei en schimmel-plekken bij uithalen van kuilen.	Bij het uithalen van kuilen voor diervoeder (m.n. maïs): verwijderen van plekken met zichtbare broei- of schimmelvorming.

Hygiëncode		RED	Aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
852/2004 (food)	183/2005 (feed)	2009/28				
					<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> was/spoel-activiteiten voor/bij derden zijn gecertificeerd volgens de NAO hygiëncode (of gelijkwaardig). Voor wassen/spoelen van eigen product gelden dezelfde eisen, maar inspectie door CI. Het water en eventueel zout en klei is veilig. Traceerbaarheid van partijen is geborgd.	Voor wassen/spoelen van alleen eigen product geldt: Aangekocht zout en klei is niet verontreinigd (blijkt uit verklaring van de leverancier dan wel analyse). De bron van het (naspoel)water is drinkwater (leidingwater) of van drinkwaterkwaliteit (aantoonbaar op basis van een jaarlijkse analyse) of in de 12 maanden voorafgaande aan het gebruik geschikt verklaard door een bevoegde autoriteit (waterschap, waterleidingbedrijf, Rijkswaterstaat en/of NVWA). Gerecirculeerd water als naspoeling moet gefilterd en minimaal jaarlijks gecontroleerd worden op een veilige pH (range 7-14). Toepassing van desinfecterende- en antischuimmiddelen in het spoelwater moet voldoen aan het wettelijk gebruiksvoorschrift (etiket) en dit wordt regelmatig gecontroleerd. De wateranalyse wordt uitgevoerd door een ISO 17025 geaccrediteerd laboratorium. Partijen worden aantoonbaar traceerbaar gehouden tijdens het wassen/spoelen.
ja, II3a, III9a	Deel A:I3i	17.6: 91/414 (gbm)	5.2 Voorraad-beschermings-, kiemremming- of ontsmettingsmiddelen	Overdosis gewasbeschermings-, kiemremmings- en ontsmettingsmiddelen.	Veiligheidstermijn	Strikt in acht nemen veiligheidstermijnen (wachttijden) als deze gebruikt zijn tijdens inschuring of bewaring.
ja, II3a, II5a, II5b, III7, III10	n.v.t.		5.3 Transport door derden	Transporteur werkt niet volgens voedsel- en voeder veiligheids eisen	<u>Geldt alleen voor GZP en consumptieaardappelen:</u> Transporteur is in bezit van GMP+ B 4.1 transport certificaat en is aantoonbaar (kopie certificaat).	Transport door of in opdracht van de teler: kopie certificaat kunnen tonen. Als transport in opdracht van afnemer plaatsvindt, dan is dit niet nodig maar moet aan de afnemer wel gemeld worden als het transportmiddel niet voldoet aan eis 5.1.4.
n.v.t.	Deel A: I3i+ 4a+b				<u>Geldt alleen voor producten met bestemming diervoeder:</u> Transporteur is in bezit van GMP+ B 4.1 transport certificaat en is aantoonbaar (kopie certificaat).	

Gewasspecifieke aandachtspunten bij (industrie)groente met handmatige oogst en verpakking

852/2004 (food)	183/2005 (feed)	RED	Sluit aan bij aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
--------------------	--------------------	-----	--------------------------------	--------	--------------------	----------------------------

ja, II5b, II5d	n.v.t.	D.A.B.	1.5 EHBO	Veiligheid	▪ Aanwezigheid van EHBO-materiaal in nabijheid van permanente werkplekken en veldwerk	
ja, II3a, II5a, II5b, II5d	n.v.t.	n.v.t.	3.3 Persoonlijke hygiëne bij handmatige oogst/productbehandeling	Contaminatie	▪ Schone werkkleding en handschoenen. ▪ Kort geknipte nagels. Gelakte nagels en kunstnagels alleen indien handschoenen worden gedragen. ▪ Handen wassen met zeep voor aanvang van het werk en na elk toiletbezoek. ▪ Geen sieraden of loshangende voorwerpen dragen. ▪ Lange haren dienen bijeengebonden te zijn. ▪ Medewerkers met overdraagbare ziekten mogen niet in aanraking komen met het te oogsten product ▪ Wonden dienen afgedekt te worden met een waterafstotende pleister van een afwijkende kleur ten opzichte van het product.	als handmatig geoogst wordt
ja, II3a, II5a, II5b, II5d	n.v.t.	n.v.t.	3.4 Product afval		Het productafval dient dagelijks uit de productieruimte te worden verwijderd.	
ja, II5f	n.v.t.	n.v.t.	3.5 klein oogstmateriaal (mesjes en handschoenen)	Klein oogstmateriaal, zoals mesjes en handschoenen, komen tussen het geoogst product (verontreiniging)	Bewaak aanwezigheid	leg dagelijks vast wat er uitgegeven is en terugkomt.
ja, II5f	n.v.t.	n.v.t.	3.6 Verontreiniging product	Verontreiniging met vet / olie bij be-/verwerking	Gebruik food grade olie voor machines of onderdelen daarvan, waarbij het risico bestaat dat door smering of lekkage olie in het product kan komen	Daar waar contact met het product kan ontstaan, foodgrade smeerolie gebruiken (meestal oogstmachines en sorteerbanden).
ja, II5a, II5b	n.v.t.	n.v.t.	3.7 Fust en verpakkingsmateriaal	Verontreiniging vreemde bestanddelen	Fust dient schoon en gereinigd en in goede staat te zijn	- Gebruik geen kapotte opslagmiddelen (container, fust, etc). - Fust dient van kunststof of metaal te zijn. - vervuiling met slijk, vuil en gewasresten voorkomen. - Ontsmetten van fust moet geregistreerd worden. - Fust dient niet op een kiezeloppervlak of andere “losse” ondergrond te worden geplaatst. - Het product in de schaduw en zo koel mogelijk bewaren.

Duurzaamheids-eisen (vrijwillig; geldt voor teeltbedrijf).

852/2004 (food)	183/2005 (feed)	RED	Sluit aan bij aandachtspunt	Risico	Beheersmaatregelen	Toelichting/ interpretatie
n.v.t.	n.v.t.	17.7	1.8 Arbeid	Inzet illegalen en kinderen; niet voldoen aan arbeidstijden	Volgen wettelijke regels inzake arbeid (minimum leeftijd, arbeidsduur, sociale afdrachten), en verbod op inzet van illegalen. Dit geldt ook bij inzet van uitzendkrachten en bij vakantiewerk.	Bij uitzendkrachten kan volstaan worden met een geldig NEN 4400 certificaat van het uitzendbureau. Bij ZZP'ers kan volstaan worden met een door de Belastingdienst goedgekeurde modelovereenkomst.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		Fysieke overbelasting	Kennis nemen en toepassen van de "tilwijzer".	Voor tilwijzer zie: http://bo-akkerbouw.nl/ajax_frontoffice/filemanager/files/uploads_old/2015/08/Tilwijzer_PA-PDV_2008_definitief.pdf .
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		Stof en geluid	Voorkom werken in stoffige of geluidvolle omgeving, of zorg voor doeltreffende maatregelen/hulpmiddelen.	Doeltreffende maatregelen/hulpmiddelen: ventilatie, afzuiging, gehoorbeschermers, stofkapjes, enz.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		Ongevallen / nood	Personeel is bekend met belangrijke tel. nrs. en locaties i.g.v. ongeval / nood.	Tel. nrs. van brandweer, politie, ambulance, elektriciteit- water- en gas-bedrijf. Locatie van EHBO-box, brandblussers en noodafsluiters van gas, water en elektra.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Op het bedrijf is een EHBO-box aanwezig. Locatie is bekend bij personeel.	EHBO-box (doos/koffer) is compleet en goed onderhouden. De box is beschikbaar voor transport (trekker, auto, enz.) naar de directe omgeving van het (veld)werk. Voor handmatige oogst van (industrie)groente zie 1.5.4.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		Welzijn	Personeel laten deelnemen aan netwerken & bijeenkomsten (bijv. vakbeurzen, voorlichtingsdagen, enz.)	Personen werkzaam op het teeltbedrijf betrekken bij ontwikkelingen in de "akkerbouw", door deelname aan netwerken & bijeenkomsten (bijv. vakbeurzen, voorlichtingsdagen)
n.v.t.	n.v.t.	17.3 (natuur); 17.6: R92/43 (habitat)	1.9 Flora & fauna	Teelt heeft negatieve effect op natuurbeschermingsgebieden	Volgen regels voor teelt in nabijheid van natuurbeschermingsgebieden en beschermingszones (zoals hamsterhabitat, Natura 2000, Nationale parken, enz.)	Dit betreft bijv. wettelijke bepalingen of afspraken uit overeenkomsten met overheid of natuurorganisaties.
n.v.t.	n.v.t.	17.6: R79/409 (vogel);		Verstoring vogelstand (moedwillig verjagen en/of afschieten; vernietiging nesten door landgebruik).	Vogels tijdens broedseizoen niet moedwillig verjagen of afschieten tenzij wettelijk toegestaan. Bij grondbewerking rekening houden met nesten van weidevogels.	Als kans op weidevogelsnesten, voorafgaande of tijdens de grondbewerking inspecteren op nesten en indien mogelijk markeren/verleggen (incl. eieren). De regels voor verjagen kunnen per provincie verschillen (zie www.faunabeheereenheid.nl).
n.v.t.	n.v.t.	17.6: 73/2009 (bijl. III)		Achteruitgang van habitats (verwaarlozing/vernietiging van landschapselementen)	Instandhouding van landschapselementen op eigen terrein (o.a. heggen, vijvers, bomenrijen/- groepen, geïsoleerde bomen en	Onderhoud kan bijvoorbeeld bestaan uit: baggeren, maaien, snoeien, plaggen, verschralen, afschermen, enz.

					akkerranden)	
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		Afname biodiversiteit	Respecteer teeltvrije zones langs sloten en oppervlaktewater conform het Activiteitenbesluit milieubeheer.	De teeltvrije zone is de afstand tussen insteek talud en midden van de buitenste gewasrij. Het verschilt per gewas: - 1,50 m voor aardappelen, uien, asperges, prei, schorseneren, sla en peen - 1,00 m idem, maar dan met een techniek met minimaal 90% driftreductie. - 0,50 m voor alle overige akkerbouw- en vollegrondsgroentegewassen. Teeltvrije zone is niet verplicht bij greppels en droge sloten, evenals bij biologische teelten.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		(aanbeveling)	Pas akkerrandenbeheer toe (bijv. zaaien bloemrijk mengsel), inzet plakvallen, groene vlieg en/of inzet steriele mannetjes.	Door akkerrandenbeheer minder (zware) plagen (toename soortenrijkdom biedt immers schuilplaats voor nuttige insecten), minder gbm nodig en minder meststoffen in oppervlaktewater. Plakvallen, groene vlieg en steriele mannetjes zijn controle- en beheersinstrumenten.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B. (aanbeveling bij 1:3)			Teel minimaal één “klein gewas”.	Kleine gewassen zijn (mengsels van) plantensoorten die regionaal op een beperkt areaal worden geteeld, vaak op kleine percelen of perceelsranden. Tot een klein gewas behoren niet: aardappelen, suikerbieten, tarwe, gerst en snijmaïs. Opname van een “klein gewas” in het bouwplan verhoogt de soortenrijkdom.
n.v.t.	n.v.t.	17.6: 73/2009 (art. 6, bijl. III)	1.10 Bodembeheer	Verslechtering bodemstructuur en gebruikswaarde	Passende vruchtwisseling en machine-gebruik.	Voorbeelden van passend machine-gebruik is: voor de grondsoort geschikte machines (o.a. banden en -spanning) en werktuigen, rijpaden, grondbewerking (diep of mulch), enz.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		(aanbeveling)	Maak bij mogelijke structuurproblemen een profielkuil ter vaststelling en om te bepalen hoe het opgelost kan worden.	Beoordeel structuur, let vooral op bodemleven (wormen) en worteling.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		Erosie door wind (aanbeveling)	Op stuifgevoelige gronden anti-stuifmaatregelen toepassen (bijv. stuifdek, gewasresten oppervlakkig inwerken (mulchen))	Stuifgevoelige gronden zijn zand- en dalgronden zonder klei of leem.
n.v.t.	n.v.t.	17.6: 73/2009 (bijl. III)		Afname organisch stof (uitputting / daling vruchtbaarheid / nutriëntenverlies)	Maatregelen treffen om de bodemvruchtbaarheid op peil te houden. Bij voorkeur elke 4 jaar bodemanalyse ter controle.	Bijvoorbeeld: toepassen groenbemesters/compost/mest, onderwerken gewasresten. Bodemanalyse kan in combinatie met bemestingsonderzoek (PK).
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		(aanbeveling)	Opstellen organisch stof balans	Aanvoer vs. afvoer van organisch stof moet in balans zijn (binnen wettelijke kaders).
n.v.t.	n.v.t.	17.2, 19.1 (aanbev)	1.11 Emissiereductie	De broeikasgasemissiereductie is lager dan voorgeschreven (minstens 60%).	<u>Bijlage H van de Telerhandleiding</u> invullen indien biomassa voor energiedoeleinden wordt afgeleverd	In <u>bijlage H van de Telerhandleiding</u> zijn de gegevens opgenomen, waarmee de vervolgschakel(s) de emissiereductie kan/kunnen bepalen.

		eling bij 1:3)			en de afnemer dit wenst.	
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.	1.12 Rendabiliteit teeltbedrijf	Teeltbedrijf economisch niet duurzaam	Optimaliseren bouwplan	Bij de economische optimalisatie gebruik maken van de sterke kenmerken van het bedrijf (ligging, grondsoort, beschikbare arbeid, faciliteiten, enz), en schakel daarbij de hulp in van (een) externe adviseur(s) (bijv. boekhouder, toeleverancier, afnemer). Van economische optimalisatie is bijv. geen sprake bij teelt van late gewassen op laagliggende (natte) percelen en teelt van poot aardappelen zonder voldoende kennis en arbeid.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Optimaliseren (economische) efficiëntie van machines en arbeid. Bijvoorbeeld door samenwerking/uitwisseling (werktuigenvereniging/loonwerk), externe dienstbetrekking en/of machineverhuur.	Bij de economische optimalisatie afwegen of machines en arbeid alleen voor eigen teeltbedrijf of ook andere bedrijven (kan) worden ingezet, om daarmee de kosten voor het eigen teeltbedrijf te verlagen en/of inkomsten te verhogen. Economische optimalisatie is ook het goed onderhouden en langdurig gebruiken van eigen machines en werktuigen.
		F.S.A. 73			Beste prijs/kwaliteit	Bij het afsluiten van een teeltcontract of verkoop van het geoogst product maakt u of uw coöperatie afspraken over het meest gunstige moment van levering (in verband met prijs en kwaliteit).
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.	1.13 Lokale welvaart	Uitstraling teeltbedrijf negatief (aanbeveling)	Nette uitstraling van het bedrijf (erf, gebouwen, percelen).	Erf en gebouwen goed onderhouden, geen langdurige onoverdekte opslag/stalling van machines, materialen, grondstoffen, gewasresten, productafval, enz. Op percelen restanten/gevolgen van de teelt/bewaring z.s.m. opruimen (bijv. folie verwijderen en tarragrond verspreiden).
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		Weinig bijdrage aan lokale welvaart	Bij investeringsplannen lokale mogelijkheden onderzoeken.	Bij investeringen onderzoeken of lokale bedrijven/producten/diensten beschikbaar zijn.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		Teeltbedrijf intern gericht	Deelname aan netwerken & bijeenkomsten, relaties met collega's en/of samenwerkingsverband.	Bijvoorbeeld deelname aan vakbeurzen, voorlichtingsdagen, pootgoedacademie, enz.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.	1.14 Energie	Vermijdbaar verbruik	Beperk brandstofverbruik van tractor en zelfrijdende machines	Bijvoorbeeld: - minimaliseren aantal bewerkingen/transportbewegingen - uitvoeren onder optimale (bodem)omstandigheden - motor niet onnodig laten draaien - gebruik eco-stand aftakas - handel op basis van actueel verbruik (indien tractor/machine voorzien is van elektronische meting)
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B. (aanbeveling bij 1:3)			Brandstofverbruik (diesel, benzine en LPG) wordt jaarlijks kritisch beoordeeld en vergeleken met voorgaande 4 jaren. Maak daarbij een lijst met belangrijkste	Nota's leverancier minimaal 5 jaar bewaren. Verbruikers zijn bijvoorbeeld: tractor, heftruck, kachels, enz.

					verbruikers.	
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Bij aankoop nieuwe tractor en zelfrijdende machines, het brandstofverbruik t.o.v. soortgelijke tractoren en machines laten meewegen in aankoopbesluit.	
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Beperk elektriciteitsverbruik door besparingsmaatregelen.	Bijvoorbeeld: - tijdklok (indien mogelijk) - reiniging ventilatoren/condensoren - natuurlijk trek in bewaring, - isolatie - spaarlampen (TL of LED i.p.v. gloeilamp)
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B. (aanbeveling bij 1:3)			Energiegebruik ((aard)gas en elektriciteit) wordt jaarlijks kritisch beoordeeld en vergeleken met voorgaande 4 jaren. Maak daarbij een lijst met belangrijkste verbruikers.	Jaarafrekening energiebedrijf minimaal 5 jaar bewaren. Verbruikers zijn bijvoorbeeld: ventilatoren, kachels, koelmachines, transportbanden, enz.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.	(aanbeveling)	Eigen opwekking	Toepassen zonnepanelen en/of windmolen, productie bio-energie	
		F.S.A.	1.16 Bedrijfplan	Duurzaamheidsrisico's onvoldoende in beeld.	Actueel en gedocumenteerd bedrijfplan.	U beschikt over een actueel en gedocumenteerd bedrijfsplan waarin alle relevante duurzaamheidsrisico's zijn benoemd. Bij afwezigheid van een plan bijlage J van de Telerhandleiding invullen.
n.v.t.	n.v.t.	17.3 (bos), (natuur), (gras); 17.4 (waterrijk), (bos); 17.5 (veen);	2.1 Perceelkeuze (biodiversiteit)	Percelen met een grote biodiversiteit worden in agrarisch gebruik genomen.	Aantoonbaar dat percelen waarvan (rest)producten van de akkerbouwmatige teelten afkomstig zijn, op 1/1/2008 reeds een agrarische bestemming hadden.	Perceel bestond op 1/1/2008 niet uit bos, een andere permanente begroeiing of grasland met een grote biodiversiteit, had niet de status van beschermd gebied (bij wet, internationale overeenkomst of door bevoegde autoriteit aangewezen), of had op 1/1/2008 een hoge koolstofvoorraad met als status: - "waterrijkgebied" (permanent of groot deel van het jaar onder of verzadigd met water). - "permanent bebost gebied" (>1ha met >30% bedekking met bomen >5m). - "dun bebost gebied" (>1ha met 10-30% bedekking met bomen >5m). - "natuurlijk veengebied (tenzij geen ontwatering) Dit komt in Nederland niet/nauwelijks voor.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.	(gewasrotatie)	Extra milieubelasting door monocultuur	Toepassing gewasrotatie (op perceelsniveau)	Monocultuur (>4 jaar zelfde gewas) op percelen voorkomen, ook op percelen die in tijdelijk gebruik zijn, tenzij monocultuur de milieubelasting niet verhoogt (bijvoorbeeld geen toename gbm gebruik tijdens en door de monocultuur). Voldoen aan art. 4.1 van Regeling bestrijding schadelijke

		F.S.A.	2.2 Uitgangsmateriaal	Onjuiste raskeuze	Gebruik relevante rasinformatie	organismen (1:3 teeltvoorschrift bij aardappelen). U baseert zich bij de raskeuze en het gebruik op relevante rasinformatie (vergelijkend onderzoek, ervaring, teeltbegeleiding). Dit geldt niet als de afnemer de raskeuze bepaalt. FSA 13 eis: When selecting and using varieties, do you make an informed choice? Varieties include seed and planting material as well as grafting material. FSA 13 toelichting: An informed choice can take into account any of the below: - Yield performance; - Disease resistance of the varieties (resistance or tolerance to commercially important pests and diseases); - Adaptation to local climatic and geographic conditions; - Soil characteristics and crop rotation; - Customers' requirements; - Pest, disease and weed pressure; - Fertilization needs; - Water needs; - Genetic diversity on the farm; - Impacts on the adjacent cultivated area; - Recommendations by extension officers; - Results from variety trials.
		F.S.A.			Registreer gegevens uitgangsmateriaal.	Registreer: herkomst (eigen vermeerdering/aankoop), maat (bijv. mm of dkg), gebruikte hoeveelheid (per ha) en plant/zaaidatum. Bij aangekocht uitgangsmateriaal tevens de leverancier en eventuele chemische behandeling. Zie voorbeeld bijlage B van de Telerhandleiding .
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.	2.5 Bemesting	Uitspoeling nutriënten	Resultaat bemestingsonderzoek gebruiken bij opstellen bemestingsplan.	Doel is uitspoeling voorkomen/beperken, dus zoveel mogelijk gebruik maken van de reeds beschikbare nutriënten in de bodem voor gewasgroei. Resultaat P/K bemestingsonderzoek max. 4 jaar oud.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		(aanbeveling)	Opstellen N- en P-balans.	Aanvoer vs. afvoer van N en P moet in balans zijn.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.	2.7 Gewas-beschermingsmiddelen	Vermijdbare milieubelasting	Gebruik milieumeetlat bij opstellen gbm-plan. (aanbeveling)	Zie www.milieumeetlat.nl , of via eigen managementsysteem.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Toepassen Geïntegreerde ziekte- en plaagbestrijding (IPM) door de volgende methoden: a) Preventie b) Observatie en monitoring c) Interventie	a) pas ten minste één activiteit toe op het gebied van teelttechniek om het optreden en de intensiteit van ziekten en plagen te beperken. Voorbeelden zijn: gewasrotatie (zie 2.1.7), afdekken gewasafval, gezond uitgangsmateriaal, enz. b) pas ten minste één activiteit toe om te bepalen wanneer en in welke mate plagen en natuurlijke vijanden aanwezig zijn, hetgeen gebruikt wordt voor het bepalen van het bestrijdingsmoment en de toe te passen gbm-techniek

						(preventief, curatief). Voorbeelden zijn: deelname waarschuwingssysteem, luizenvallen, gewasinspectie, enz. c) toon aan dat in situaties waar ziekte en plaagdruk negatieve economische gevolgen heeft voor het gewas, interventie met specifieke bestrijdingsmethoden heeft plaatsgevonden. Voorbeelden zijn: bespuiting gbm, loofvernietiging, inzet natuurlijke vijanden, enz. Waar mogelijk moet een niet-chemische methoden worden overwogen.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Opvolging advies op etiket, indien risico op resistentieontwikkeling bestaat.	Resistentie brengt hoger gbm-gebruik met zich mee.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Toepassen gbm op een geschikt spuitmoment.	Let op weersomstandigheden (m.n. windsnelheid) en andere specifieke aanwijzingen op het etiket.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		(aanbeveling)	Gebruik voor minimaal 1 gewas een BOS om moment van toepassing en eventueel dosering van gbm te bepalen. Leg naam van de BOS vast in de teeltregistratie.	BOS = BeslissingOndersteunendSysteem. Bijvoorbeeld adviesmodule in het eigen managementsysteem, maar ook systemen van derden zoals het phytophthora-alarmeringssysteem. De eis om te registreren vloeit voort uit het Actieplan Plantgezondheid.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Pas gbm toe middels LDS en/of maak gebruik van speciale spuittechnieken (bijv. rijenbespuiting), als wettelijk toegestaan en de effectiviteit toeneemt.	Om effectiviteit van gbm te verhogen (minder middel nodig voor hetzelfde effect).
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Bij gelijke effectiviteit kiezen voor zaadcoating i.p.v. rij- of volveldstoepassing.	Bij coating is minder actieve stof per ha nodig.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Bij problemen met nematoden, inzet van resistentie gewassen/rassen en/of granulaat (volvelds of in rijen). Een volledige grondontsmetting met metam-natrium alleen als noodmaatregel toepassen.	Een volledige grondontsmetting geeft meer milieubelasting dan inzet van granulaat.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Bij inzet van insecticiden kiezen voor specifiek werkende middelen, tenzij de effectiviteit van dat middel op het doelorganisme lager is.	Met specifiek werkende insecticiden kunnen natuurlijke vijanden ontzien of juist gestimuleerd worden.
		F.S.A.	2.8 Ziekten, plagen en gebreken (preventie)	Risico op ziekten, plagen en gebreken.	Preventieve fytosanitaire maatregelen.	U neemt maatregelen om overdracht van plantziekten naar (andere) gewassen/percelen te verminderen/voorkomen. Voorbeelden zijn: afvalhopen met gewasresten afdekken, (aardappel)opslag bestrijden, inzet curatieve middelen, reiniging machines & werktuigen, toepassing

						ontsmettingsmiddelen, vernietiging zieke planten.
n.v.t.	n.v.t.	17.4 (water-rijk);	2.9 Watergebruik (berekening/irrigatie)	Niet toegestane onttrekking van oppervlakte- of grondwater voor berekening/irrigatie	Volgen officiële regels voor onttrekking van (oppervlakte- of grond)water voor berekening/irrigatie	Dit betreft m.n. regels van de NVWA (i.v.m. bruinrot), waterschappen (i.v.m. droogte, vergunning) en in waterwingebieden (i.v.m. grondwaterbescherming)
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		Vermijdbaar watergebruik	Breken van storende lagen (ploegzool)	I.c.m. 1.9 Bodembeheer (v.w.b. aanvoer organisch stof) leidt dit tot verbetering van de bodemconditie (vochtleverend vermogen), een beter wortelstelsel en dus minder snel vochttekort.
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.		(aanbeveling)	Gift variëren binnen perceel, afhankelijk van gewasbehoefte	Bijvoorbeeld met hulp van remote-sensing of sensoren (i.c.m. BOS)
n.v.t.	n.v.t.	D.A.B.			Beregenen als verdamping het laagst is (avond/nacht)	Overdag beregenen alleen toegestaan indien 's avonds en 's nachts beregenen niet afdoende is, of (lokaal) niet is toegestaan.
			(waterplan)	Onvoldoende inzicht in verontreiniging, gebruik en verspilling	waterplan	U beschikt over een water(gebruiks)plan om verontreiniging te voorkomen, het gebruik te optimaliseren en verspilling te minimaliseren. Eis 2.9.3, 2.9.4 en 2.9.5 zijn goede maatregelen. Voorbeelden van zuinige en effectieve systemen/instrumenten zijn: peilgestuurde drainage en druppelirrigatie.
			3.8 Grond- en gewasresten	Fytosanitair risico door onvoldoende reiniging	Technische aanpassing en goede weersomstandigheden.	U minimaliseert de hoeveelheid afval en bijproducten bij oogst en verwerking, bijv. door (voor)reinigers en oogst onder de best mogelijke omstandigheden.
					Grond- en gewasresten terug naar perceel of fyto sanitair verantwoord afvoeren of (her)gebruiken.	Tarragrond en gewasresten worden teruggebracht naar het perceel of op een andere wijze fyto sanitair verantwoord afgevoerd of (her)gebruikt.

4 Controle

4.1 Inleiding

De onafhankelijke controle is erop gericht vast te stellen of op een teeltbedrijf de voorgeschreven beheersmaatregelen met betrekking tot de teelt, oogst, transport, opslag en bewaring in voldoende mate worden nagekomen, zodat calamiteiten op het gebied van voedselveiligheid worden voorkomen.

In overleg met de CI kan een telervereniging of verzendhandel namens een groep telers een aantal beheersmaatregelen voor haar rekening nemen (bijv. de registratie van de teelthandelingen). In dat geval is de telervereniging verantwoordelijk voor de betreffende beheersmaatregelen. Indien de telervereniging in gebreke blijft, ontvangt de teler geen certificaat.

Indien een teler een loonwerker inzet voor werkzaamheden in de teelt, oogst, transport en bewaring, dan is de teler hiervoor verantwoordelijk en dient de teler aan te tonen dat de loonwerker werkt volgens de richtlijnen van het VVAK-certificatieschema (zie par. 3.4: aandachtspunt 1.7).

Bij teeltbedrijven die voor het eerst deelnemen, moet de controle plaatsvinden tijdens het teeltseizoen. Bij bestaande deelnemers moet de controle plaatsvinden binnen 6 maanden vóór het aflopen van de geldigheid van het certificaat. Op grond van de controle wordt de geldigheid met 1 of 3 jaar verlengd. De geldigheidsdatum (dag + maand) wijzigt echter niet. Indien de geldigheidsdata voor de gecertificeerde gewassen verschillend zijn, kan de CI deze onder voorwaarde gelijktrekken. Zie 4.5.

4.2 Afspraak voor controle

De door de teler aangewezen CI neemt telefonisch en/of schriftelijk contact op voor het maken van een afspraak om de fysieke bedrijfscontrole op het teeltbedrijf uit te voeren. Ook zijn verrassingsbezoeken mogelijk (zie par. 4.3).

Bij aanmelding verplicht de teler zich om mee te werken aan de controles door de CI. Dit betekent dat er tijd vrij gemaakt dient te worden voor het bezoek, dat de gevraagde informatie wordt verstrekt en toegang wordt verleend tot de administratie, bedrijfsgebouwen en percelen. Indien een teler tot 3x toe een gemaakte afspraak afzegt, dan volgt automatisch een afkeuring.

4.3 Frequentie controle

Onderscheid wordt gemaakt tussen telers die voor het eerst deelnemen en telers die reeds eerder gecontroleerd zijn.

Nieuwe deelnemers: alle nieuwe deelnemers, of bestaande deelnemers die met een nieuwe gewasgroep (module) deelnemen, worden in het eerste jaar van deelname tijdens het teeltseizoen bezocht.

Telers die het vorige seizoen een afkeuring hebben ontvangen voor een bepaald gewas (of het gehele bedrijf), worden voor dat gewas (of bedrijf) beschouwd als nieuwe deelnemer.

Bestaande deelnemers: worden afhankelijk van de teelten en wel/geen deelname aan “duurzaamheid” en “RED” óf jaarlijks óf met een kans van 1 op 3 bezocht:

- deelname aan “duurzaamheid”: 1 op 3 (niet RED-waardig) of jaarlijks (RED-waardig).
- aardappelen voor de frites/chips industrie: jaarlijks.
- overige teelten: per jaar wordt 1 op de 3 telers gecontroleerd.

Dit bezoek vindt plaats tijdens het teelt- of bewaar seizoen.

Gedurende de teeltfase of het bewaar seizoen zal een aantal telers (10% van de steekproefomvang) een verrassingsbezoek ontvangen (dit kan ook een tweede bezoek zijn voor de aardappelteelt). Bij een jaarlijkse inspectie wordt derhalve 110 % van de bedrijven bezocht en bij uitsluitend een 1 op 3 controlefrequentie max. 36,6% (33,3% + 10%) van de bedrijven. Op teeltbedrijven met aardappelen voor de frites/chips industrie (jaarlijkse controle) en overige teelten (1 op 3), mag een eventuele verrassingscontrole voor de overige teelten gecombineerd worden met de jaarlijkse en/of verrassingscontrole voor de aardappelen.

Teeltbedrijven met beide controlefrequenties worden dus jaarlijks bezocht en dat wordt eventueel gecombineerd met de reguliere 1 op 3 controle dan wel verrassingscontrole voor de overige teelten. Daarnaast wordt 10% onderworpen aan de verrassingscontrole dan wel hercontrole. Het betreft hier deels onaangekondigde, gerichte controles (herbeoordelingen) waarvoor in het bijzonder telers in aanmerking komen, die tijdens een eerder bezoek geconfronteerd zijn met zogenaamde niet kritieke tekortkomingen (bijvoorbeeld het (nog) niet verricht hebben van noodzakelijke kleine reparaties aan machines, enz.). Het betreft hier dus een extra controle/herbeoordeling op zaken waarvan met de teler afgesproken is dat deze op korte termijn door hem zullen worden hersteld en welke niet direct kunnen leiden tot een voedselonveilige situatie. Deels betreft het een steekproefsgewijze controle zonder specifieke aanleiding.

4.4 Controle tijdens het teeltseizoen en bewaar seizoen

Het bedrijf van de teler zal fysiek worden gecontroleerd, voordat het product wordt afgeleverd. De controles vinden jaarrond plaats, maar in de praktijk betekent dit dat de af land geleverde producten in de periode april tot en met augustus worden gecontroleerd. Voor 1^e jaar deelnemers of telers die afgekeurd zijn vindt het fysieke bedrijfsbezoek plaats vóór aflevering van de eerste partij.

Opmerking: Omdat telers van (industrie)groenten vaak meerdere teelten hebben en de teeltperiode soms kort is, vindt de controle plaats tijdens ten minste 1 van de teelten.

Hierbij zullen in principe alle (op dat moment relevante) aan de teler gestelde voedselveiligheidseisen ofwel eerder genoemde beheersmaatregelen gecontroleerd worden. Beoordelingscriteria die tijdens de inspectie niet operationeel zijn, worden als voldoende beschouwd wanneer de teler de uitvoering beschrijft en de beschrijving in overeenstemming is met het schema.

De gehanteerde controlemethoden zijn:

- Administratieve controle (deze documenten dienen, indien van toepassing, vooraf verzameld te worden teneinde de controle efficiënt te laten verlopen):
 - NAW gegevens teeltbedrijf/teler + gegevens 2e e.v. locatie + KvK-inschrijving of BTW-nr
 - Ingevulde en ondertekende zelfbeoordeling/checklist (hoofdstuk 2 van de Telerhandleiding);
 - Tonen bijgewerkte teeltregistratie van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen (tot datum controle) (bijlage B van de Telerhandleiding);
 - Tonen van registratie conditionering (alleen bij eigen bewaring GZP) (bijlage E van de Telerhandleiding);

- Controle spuitlicentie (indien van toepassing);
- Controle goedkeuringsbewijs verdeelapparatuur, zoals veldspuit, enz. zie *checklist eis 2.7.4* en *2.7.16* (indien van toepassing);
- Inkoopbonnen (of facturen) van zaaizaad / pootgoed (incl. chemische behandeling);
- Klachten- en calamiteitenformulier (ingevuld indien van toepassing) (*bijlage C van de Telerhandleiding*);
- Overzicht percelen, opgeslagen partijen en aflevermoment (traceerbaarheid) (*bijlage D van de Telerhandleiding*);
- In geval van loonwerk: bewijs dat loonwerk werkt volgens de eisen van dit schema;
- In geval van bijkoop: teeltcertificaat van de producent.
- Bij opslag eigen oogst met bestemming diervoeder: specificaties droogapparatuur, inkoopbon gebruikte brandstof;
- Bij handmatige oogst groenten: overzicht uitgifte mesjes e.d.
- Bij consumptieaardappelen: Registratie maatregelen beperking broeikasgas, (zie *bijlage K van de Telerhandleiding*);
- Bij consumptieaardappelen: Bedrijfsplan (bouwplan) met daarin aandacht voor de economische lange termijn (financiële prognose (saldo), meerdere teelten en contracten). Zie *hoofdstuk 2, 1.12.4*;
- Bij consumptieaardappelen: Bedrijfsplan (duurzaamheidsrisico's) met daarin een opsomming van (met documenten) onderbouwde duurzaamheidsrisico's en -kansen (geldt alleen voor consumptieaardappelen). Bij afwezigheid, zie *hoofdstuk 2, 1.16.2*;
- Bij “duurzaamheid” (alleen bij jaarlijkse inspectie):
 - overzicht energieverbruik (gas en elektriciteit) afgelopen 5 jaar (of jaarafrekeningen);
 - lijst met machines/apparaten die meeste energie verbruiken;
 - (kopie van) ingevulde *bijlage H van de Telerhandleiding* (indien afnemer dit heeft gevraagd);
 - bij inzet externe arbeid: kopie NEN 4400 certificaat uitzendbureau of, bij inzet van een ZZP'er, een door de Belastingdienst goedgekeurde modelovereenkomst.

De basis van de administratieve controle vormt de toetsing op actualiteit, compleetheid en correctheid van de registraties tijdens de periodieke controle. Gelet op de lagere controlefrequentie (1 op 3 jaar) voor een aantal gewassen heeft de controleur de mogelijkheid om te toetsen of de teler ook in voorgaande jaren adequaat geregistreerd heeft (zie ook interpretatiedocument CI).

- Fysieke bedrijfscontrole: Bij het bedrijfsbezoek worden één of meerdere van de percelen gecontroleerd, evenals de bedrijfsruimten, opslagplaatsen, machines, werktuigen, enz. Indien nodig worden de monsters genomen voor het residuonderzoek (uitsluitend bij consumptieaardappelen, zie hoofdstuk 5).

Herstelmogelijkheid:

Het is mogelijk dat bij een eerste fysieke bedrijfscontrole de teler toch nog de gelegenheid krijgt om een niet (volledige) geïmplementeerde maatregel alsnog (volledig) te implementeren. De termijn hiervoor wordt vastgesteld door de controleur en is maximaal 28 dagen. Bij deze telers kan een gerichte fysieke bedrijfscontrole worden uitgevoerd om te controleren of de afgesproken maatregelen zijn geïmplementeerd, als onderdeel van de 10% verrassingscontrole. Of de teler dient bewijsstukken te overleggen aan de CI. Wanneer blijkt dat de betreffende maatregel niet is geïmplementeerd (afpraak met controleur is niet, niet tijdig of slechts deels nagekomen), volgt onmiddellijk afkeuring.

De CI heeft de mogelijkheid om de teler bij (herstelbare) beperkte tekortkoming(en), mits deze tekortkoming niet leidt tot een gerede kans op voedselonveilige of niet-duurzame situaties, de kans te bieden dit te herstellen. Deze situatie geldt dus ongeacht het een eerste of volgende fysieke bedrijfscontrole betreft. De termijn hiervoor wordt vastgesteld door de controleur en is maximaal 28 dagen.

Bij tekortkomingen (niet of onvoldoende aantonen van het voldoen aan de beheersmaatregel) die leiden tot een gerede kans op voedselonveilige dan wel niet-duurzame situatie (afhankelijk van de aard van de eis), is herstel niet mogelijk en volgt afkeuring.

4.5 Inspectieverslag en certificering

Na iedere inspectie wordt een inspectieverslag met de inspectieresultaten opgesteld dat aan de teler wordt verstrekt. De weergave van de resultaten van de inspectie op de beoordelingscriteria is ten minste:

“ja of voldoet” in het geval dat aan de eis wordt voldaan,
“nee of voldoet niet” in het geval dat niet aan de eis wordt voldaan,
of “NVT” indien de eisen niet van toepassing zijn”.

Alle “nee’s” die tot intrekking/onthouding van het VVAK-certificaat leiden, moeten worden toegelicht.

Verder dienen de bedrijfsgegevens en gewassen te worden vermeld die benodigd zijn voor de afgifte van het VVAK-certificaat, zoals omschreven in en met in achtname van de eisen genoemd in hoofdstuk 6, en daarnaast hetgeen benodigd is voor verstrekking aan de afnemers, zoals genoemd in **bijlage C**.

Op grond van het inspectieverslag wordt besloten over wel/niet verstrekken dan wel verlengen van het VVAK-certificaat (zie **hoofdstuk 6**). Bij bestaande telers wijzigt van de geldigheidsdatum de dag en maand niet, mits de controle heeft plaatsgevonden in de 6 maanden vóór de geldigheidsdatum. Hiermee wordt bereikt dat de CI meer flexibel is in het plannen van de controles en dat wordt voorkomen dat teeltbedrijven binnen één jaar 2 controles moeten ondergaan (en financieren) om een gecertificeerd product te kunnen afleveren.

Op het certificaat wordt de geldigheidsduur vermeld dan wel vóór welke datum de volgende controle gaat plaatsvinden.

Indien de geldigheidsdata (dag en maand) voor gewassen verschillend zijn, mag dit door de CI gelijkgetrokken worden op voorwaarde dat de gewassen/producten vóór afleveren gecertificeerd zijn.

Indien een CI vermoedt dat een teler -waarbij tijdens inspectie is vastgesteld dat de teler onvoldoende voldoet aan de gestelde eisen- (stilzwijgend) is overgestapt naar een andere CI om alsnog gecertificeerd te worden in hetzelfde seizoen, dient de CI de andere CI's te wijzen op de aangetroffen onvolkomenheden (bijvoorbeeld door het inspectieverslag te verstrekken).

4.6 Kosten

De CI brengt bij de deelnemers jaarlijks de kosten van deelname in rekening. Deze kosten zijn afhankelijk van:

- betreft het een ingangscontrole of hercontrole;
- de controlefrequentie (1:3 jaar en/of jaarlijks);
- wel/geen controle bij dienstverleners (loonwerkers, loonbewaarders, enz.).

Naast de kosten van de CI wordt m.i.v. 2015 per gewascertificaat/module jaarlijks een bedrag in rekening ten behoeve van de beheerder van het VVAK, het Akkerbouw Certificeringsoverleg.

Dit bedrag wordt jaarlijks vastgesteld en duidelijk vermeld op de nota van de CI. In 2020 is het tarief € 2,50 per VVC en VVAK-module.

4.7 Actualisatie / geldigheid documenten

Jaarlijks worden de eisen van en de ervaringen met VVAK geëvalueerd en worden externe ontwikkelingen beproven teneinde het VVAK actueel te houden. De wijzigingen/aanvullingen worden in de 4 VVAK-documenten (Handboek, Telerhandleiding, Criteria voor de CI en de Extra bijlagen (interpretatie)) verwerkt en vervolgens goedgekeurd door het ACO. Het Handboek, de Telerhandleiding en een aantal hulpdocumenten (w.o. digitaal invulbare bijlagen van de Telerhandleiding) worden geplaatst op www.bo-akkerbouw.nl. De CI's ontvangen alle documenten.

De overgangstermijn is 2 maanden. D.w.z. dat uiterlijk 2 maanden na publicatie van de vernieuwde VVAK-documenten certificatie op basis van de vernieuwde documenten moet plaatsvinden. De oude documenten zijn dan niet meer geldig.

5 Bemonstering en analyse

De teelt volgens de eisen die in dit schema zijn opgenomen, leidt er toe dat de teler een voedselveilig product aflevert. De verwerker van het product zal daarnaast bij ontvangst op het verwerkingsbedrijf, tijdens het verwerkingsproces en/of na afloop van het verwerkingsproces monsters nemen om vast te laten stellen of zich nog residuen van bijv. gewasbeschermingsmiddelen of andere ongewenste stoffen, bijvoorbeeld mycotoxinen, in het product bevinden en of het maximaal toegestane niveau hiervan wordt overschreden. Elke verwerker bepaalt zelf op welke wijze dit gebeurt maar het dient in elk geval te beantwoorden aan de eisen van het certificeringssysteem van het verwerkingsbedrijf.

5.1 Residuen gewasbeschermingsmiddelen

Door het merendeel van de afnemers van akkerbouwmatige geteelde producten wordt het eigen monitoringsysteem als afdoende garantie gezien om producten af te leveren die voldoen aan de residunormen voor gewasbeschermingsmiddelen. De kans dat er tijdens de teelt overschrijding van de normen (Maximum Residu Level - MRL) plaatsvindt wordt uitermate klein geacht omdat de teler én directe afnemer zich dient te houden aan het wettelijk gebruiksvoorschrift (bijv. veiligheidstermijnen). Voor deze teelten wordt van de teler niet verwacht dat hij zelf aan een monitoringsprogramma meedoet.

Een uitzondering hierop vormt de aardappelteelt voor de verwerkende industrie (excl. zetmeelaardappelteelt). De telers moeten deelnemen aan het residu monitoringsprogramma, dat integraal onderdeel uitmaakt van de controlesystematiek.

Naast bemonstering en controle van het eindproduct ten tijde van uitlevering wordt tevens een controle uitgevoerd op de registratie van de gebruikte gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen en kiemremmers door de aardappelteler door middel van residucontrole van het gewas (blad). Dit dient ter aanvulling op de fysieke bedrijfscontrole van de CI. Op deze manier wordt ook gecontroleerd op middelen die weliswaar geen residu in het eindproduct achterlaten maar niet zijn toegestaan bij de teelt of niet geregistreerd zijn.

De residucontrole is in een aantal fasen van het aardappelteelt/productieproces van belang:
Teeltfase: controle op registratie van gebruikte middelen, analyse op residuen van toegelaten en (recent) verboden middelen. De resultaten worden vergeleken met het door de aardappelteler geregistreerde gebruik.

Opslag/bewaring/aflevering: controle op registratie van gebruik van de middelen die na de oogst worden gebruikt en op residuen op het product ten tijde van uitlevering (toetsing aan MRL's). De CI is verantwoordelijk voor het nemen van de monsters en het (laten) uitvoeren van het residu-analyseonderzoek dat aan de gestelde voorwaarden voldoet. De voorwaarden zijn opvraagbaar bij de VAVI.

De bemonsteringsfrequentie bedraagt 12% van de deelnemende aardappeltelers.

De bemonsteringsfrequentie geldt als totaal voor monsters genomen op blad en product. De CI is verantwoordelijk voor een goede verdeling over de verschillende analysepakketten. De verdeling van monsters over gewas (blad-) en product (knol-) onderzoek is aangegeven in onderstaande tabel.

Tabel: Verdeling bemonsteringsfrequentie

Type residu-onderzoek	Gewas	Product
% van telers bemonsterd	2	10

Op basis van nieuwe informatie (analyseresultaten, aanwijzingen uit het veld, food alerts, etc.) of specifieke wensen van de afnemers van deze aardappelen kan de bemonsteringsfrequentie worden geïntensiveerd en het pakket aan middelen waarop wordt gecontroleerd worden uitgebreid. Aanpassing kan plaatsvinden tussentijds (naar aanleiding van signalen uit de markt) alsmede naar aanleiding van de jaarlijks te houden evaluatie.

Wanneer uit het residumonitoringsonderzoek MRL overschrijdingen blijken, dan zal de VAVI de CI's een intensiever residumonitoringsonderzoek laten opstarten welke voornamelijk gericht zal zijn op residuen van de betreffende middelen. Deze bewaking van het monitoringsonderzoek blijft gehanteerd totdat er duidelijkheid is over de oorzaak van deze overschrijdingen.

Vanwege de beëindiging van de toelating van chloorprofam in oktober 2020 als kiemremmer in consumptieaardappelen en daardoor aangescherpte MRL, heeft de VAVI besloten om in seizoen 2020-2021 het residu-onderzoek bij knollen volledig te richten op aardappelen in bewaarschuren waarin in het verleden chloorprofam is toegepast. De bemonsteringsperiode is derhalve januari-augustus 2021. Voor de monsternamen in bewaarschuren is door de VAVI een apart protocol opgesteld.

5.2 Andere ongewenste stoffen

De afnemers van akkerbouwmatig geteelde producten hebben op basis van nationale of Europese wetgeving monitoringssystemen voor ongewenste stoffen. Een belangrijke ongewenste stof is mycotoxine (bijv. DON in granen, hiervoor gelden m.i.v. 1 juli 2006 Europese normen). Indien gewenst/verplicht, worden producten door de afnemers bemonsterd en geanalyseerd en afhankelijk van de uitkomst, producten geweigerd dan wel (corrigerende) maatregelen genomen.

5.3 Analyse methode

Bij de bepaling van de residuen moet de GCMS + LCMS methode worden toegepast.

6 Afgifte VVAK-certificaat

Het VVAK-certificaat wordt door de aangewezen CI uitgereikt aan de teler wanneer deze na de fysieke bedrijfscontrole en administratieve controle voor de aangemelde teelten / percelen wordt goed bevonden voor het implementeren van de Beoordelingscriteria met bijbehorende beheersmaatregelen in zijn bedrijfsvoering.

Het VVAK-certificaat bestaat uit een voorblad en eventueel een bijlage.

Dit voorblad wordt in principe eenmaal per 3 teelt- en bewaar seizoenen uitgereikt. Echter, indien het VVAK-certificaat geldt voor (o.a.) consumptieaardappelen en/of “duurzaamheid + RED”, zal jaarlijks een nieuw voorblad worden uitgereikt. Een nieuw voorblad wordt ook uitgereikt bij wijziging (uitbreiding / inkrimping) van het aantal gewasgroepen (modules), dan wel starten of stoppen met “duurzaamheid”.

VVAK-certificaat: Voorblad

- Voedsel- en Voederveiligheid Akkerbouw (VVAK)
 - geldend voor de gewasgroep/modules (zie gewasindeling in 1.3):
 - Consumptieaardappelen (Aardappelen Verwerkende industrie)
 - Granen, Zaden, Peulvruchten (GZP)
 - Suikerbieten
 - Zetmeelaardappelen
 - (Industrie)groenten
 - Overige akkerbouwmatig geteelde gewassen + vermelding gewasnaam
 - geldend voor het bedrijf:
 - ‘Duurzaam Akkerbouw Bedrijf’
 - biomassaproductie conform ‘RED’
- Jaar van certificatie (+ datum). Bij verlenging datum gelijk (zie 4.5).
- Voor welke datum de volgende inspectie gaat plaatsvinden dan wel de geldigheidsduur certificaat (evt. per gewas)
- Certificaatnummer
- Uitgereikt aan:(naam teeltbedrijf/teler)...
- Adres / postcode / plaats:
- *Optioneel:* GLN-code van de bedrijfslocatie (uitsluitend met instemming CI)
- Registratienummer (van CI)
- Plaats (van ondertekening door CI)
- Handtekening (CI)

De bijlage hoeft alleen verstrekt te worden indien niet alle percelen van de betreffende teelten worden gecertificeerd. In dat geval wordt aangegeven op welke percelen het certificaat betrekking heeft. Deze informatie is ook voor de afnemer(s) beschikbaar.

VVAK-certificaat: Bijlage

- Bijlage behorende bij Voedsel- en Voederveiligheid Akkerbouw (VVAK)
- Jaar van certificatie:
- Datum afgifte:
- Naam: (teeltbedrijf/teler)
- Adres / postcode / plaats:
- Certificaatnummer:
- Per gewas: aangeven of alle percelen zijn goedgekeurd. Zo niet: dan bij het betreffende gewas aangeven voor welke percelen (incl. oppervlakte en ras(sen)) het geldt.

7 Bezwaar

7.1 Bezwaarprocedure

Nadat de teler schriftelijk op de hoogte is gebracht door de CI dat er geen VVAK-certificaat wordt afgegeven met de betreffende reden(en) kan hij schriftelijk bezwaar aantekenen bij deze CI. Dit dient te gebeuren binnen 2 weken.

In het bezwaar moet duidelijk omschreven worden waarom de afwijzing voor het VVAK-certificaat ten onrechte is, en eventueel met ingesloten bewijsmateriaal kan worden aangetoond. Deze bezwaarschriften worden, indien mogelijk, binnen 4 weken in behandeling genomen door de CI. Of een bezwaar binnen 4 weken wordt afgehandeld ligt aan het onderwerp van het bezwaar:

- Wanneer het duidelijk een administratieve fout is van de teler dan wel CI, die met voldoende bewijsmateriaal kan worden aangetoond, zal de CI binnen 4 weken opnieuw een besluit nemen.
- Wanneer het bezwaar met bewijsmateriaal en/of de eis in VVAK niet eenduidig is, kan de CI besluiten het bezwaar eerst voor te leggen aan een paritair samengestelde commissie binnen de betreffende gewasgroep.

Indien de CI opnieuw een besluit neemt zonder daarbij een paritaire samengestelde commissie om advies te vragen en de teler is het niet eens met de uitkomst van het bezwaar (heroverwogen besluit van de CI) kan hij/zij in "beroep" gaan door de CI te verzoeken het dossier, eventueel aangevuld met bewijzen, voor te leggen aan de paritair samengestelde commissie binnen de betreffende gewasgroep, dan wel de Beroepscie VVAK indien het meerdere gewasgroepen betreft.

7.2 Paritair samengestelde commissies

De telers en afnemers hebben voor elke gewasgroep een paritair samengestelde commissie ingesteld of aangewezen. Deze 'Paritaire Commissie'² adviseert bij bezwaren waarbij het bewijsmateriaal of de eis in VVAK niet eenduidig is, maar adviseert ook bij "beroep"-zaken.

1. Aanlevering dossier

Wanneer een bezwaar niet eenduidig door de CI kan worden behandeld worden deze bezwaren door de CI verzameld en van argumentatie en toelichting voorzien. Dit geldt ook voor "beroep"-zaken.

Afhankelijk van het bezwaar (incl. "beroep") wordt deze door de CI in behandeling gegeven bij de door het Akkerbouw Certificeringsoverleg ingestelde Beroepscommissie VVAK (als de afkeuring betrekking heeft op een gewasoverschrijdende eis), dan wel bij de Paritaire Commissie van betreffende gewasgroep (als de afkeuring een gewasspecifieke eis betreft).

2. Samenstelling van de Beroepscommissie VVAK

Deze beroepscommissie bestaat uit 3 vertegenwoordigers namens de afnemers en 3 vertegenwoordigers namens de teelt onder leiding van een onafhankelijk voorzitter (aangewezen door het Akkerbouw Certificeringsoverleg). De benoemingstermijn is 4 jaar en herbenoeming is toegestaan.

De Beroepscommissie VVAK kan bij de beoordeling een beroep doen op de Paritaire Commissie per gewasketen, die nauw betrokken is bij de formulering van de eisen vanuit

² of een soortgelijk door de telers en afnemer(s) aangewezen orgaan

die gewasketen (het gaat om: consumptieaardappelen (VAVI), Zetmeelaardappelen (Avebe), suikerbieten (COSUN), Granen-Zaden-Peulvruchten (BO Akkerbouw), Groenteverwerking (Vigef).

3. Behandeling bezwaren

De bezwaren (incl. "beroepen") worden z.s.m. behandeld in de Paritaire Commissie van de gewasgroep dan wel de Beroepscie VVAK (zie ook punt 1). Nadat deze commissie zich heeft gebogen over het betreffende bezwaar zal deze het advies op schrift stellen en terugkoppelen naar de betreffende CI. Deze CI zal de betreffende teler op de hoogte brengen over het al dan niet honoreren van het bezwaar of "beroep".

De secretaris van de Beroepscommissie VVAK ontvangt een afschrift van de adviezen van de Paritaire Commissies van de betreffende gewasgroepen, teneinde eenduidigheid in de beoordeling en afstemming te bevorderen.

4. Aantekening arbitrage

Wanneer een teler zich niet kan vinden in het resultaat van zijn bezwaar (incl. "beroep") kan er arbitrage worden aangevraagd. Voor de invulling hiervan wordt verwezen naar het leveringscontract met de betreffende afnemers, waarin deze procedure is geregeld.

7.3 Bewijsstukken

Bij het aantekenen van bezwaar (incl. "beroep") of arbitrage, is het van belang om beweringen te onderbouwen met (overtuigende en feitelijke) bewijzen. De beoordeling vindt namelijk plaats op basis van de aangeboden bewijzen. Slechts indien daar gegronde reden voor is, zal zelf onderzoek worden ingesteld door de betreffende commissie.

Bijlage A: Criteria voor CI's.

De CI moet voldoen aan o.a. onderstaande minimumeisen:

- De CI is NEN-EN-ISO/IEC 17020:2012 of NEN-EN-ISO/IEC 17065:2012 geaccrediteerd voor het onderhavige schema of voor het totaal van de onderliggende (6) VVC's en de module 'Duurzaam Akkerbouw Bedrijf' (D.A.B.)*;
- De CI heeft aantoonbare ervaring met controle en certificering in de akkerbouwsector;
- Aantoonbare kennis van regelgeving in de akkerbouw;
- Bereidheid tot het ondergaan van één of meerdere audits vanuit de beheerder van het certificaat;
- De CI is bereid en in staat om, indien van toepassing, de in **bijlage C** omschreven informatie aan de betrokken afzetorganisaties te leveren;
- De CI rapporteert jaarlijks bevindingen ten aanzien van de certificering (hoeveelheid telers, reden afkeuring) aan het Akkerbouw Certificeringsoverleg;
- De CI verplicht zich om aanwezig te zijn op een jaarlijks te organiseren harmonisatieoverleg inzake de interpretatie van de eisen.

Een aantal criteria zijn belangrijk voor:

- een onafhankelijke controle-organisatie: onafhankelijkheid, neutraliteit, objectiviteit, vertrouwelijkheid, de mogelijkheid tot bezwaar => aantonen dat zij de noodzakelijke bekwaamheid heeft om deskundige oordeelsvorming te kunnen geven.
- controleurs/auditoren: operationele onafhankelijkheid => enigerlei betrokkenheid bij concurrerende objecten, die hun neutrale en onpartijdige oordeelsvorming over het te inspecteren object zou kunnen beïnvloeden, is niet toegestaan.

CI's die van start willen gaan met het VVAK-certificatieschema dienen eerst erkend te worden door het Akkerbouw Certificeringsoverleg. Geïnteresseerde CI's kunnen hiertoe (vroegtijdig) een verzoek indienen bij het Akkerbouw Certificeringsoverleg. Zij dienen zich akkoord te verklaren met de inhoud van het document 'Criteria voor Controlerende Instanties', waarin een nadere en volledige uitwerking is opgenomen van alle rechten en plichten van een CI.

*) De module 'Duurzaam Akkerbouw Bedrijf' is eind april 2012 gelanceerd. Het uitbreiden van de accreditatie met deze module vergt tijd en inspanning waardoor niet direct volledig kan worden voldaan aan dit punt. De CI spant zich echter in om (de uitbreiding van) de accreditatie z.s.m. te realiseren.

Bijlage B: Lijst door Akkerbouw Certificeringsoverleg erkende CI's

organisatie	contactpersoon			adres	postcode	plaats	telefoon / internet
Vinçotte ISACert Nederland B.V.	mw.	J.	Willemsen	Obrechtstraat 28E	8031 AZ	Zwolle	088-6252476; www.isacert.nl
SGS Nederland B.V.	dhr.	M.	Swaans	Pb 200	3200 AE	Spijkenisse	088-2143276; www.sgs.nl/
Control Union Certifications B.V.	mw.	L.	Scholten-Van Loenen	Pb 161	8000 AD	Zwolle	038-4260100; https://certifications.controlunion.com/nl

Voorbehoud

Het is mogelijk dat er zich na publicatie wijzigingen in deze lijst van erkende CI's voordoen. Voor de meest actuele lijst zie www.bo-akkerbouw.nl/diensten/certificering/.

Bijlage C: Informatie CI naar afzetorganisatie

Na aanmelding van de teler voor het VVAK-certificaat bij een erkende CI, machtigt de teler de CI om de volgende gegevens aan de door de betreffende teler gemachtigde afnemer te verstrekken:

- In een Excel overzicht:
 - **Gemachtigde** afnemer(s)
 - **Telernummer** bij afnemer(s)
 - **Nummer** bij CI
 - **Klantnummer** afnemer(s)
 - **Controle datum**
 - **Geldigheidsduur** certificaat of **vóór welke datum de volgende controle zal plaatsvinden**
 - **Achternaam**
 - **Naam (teeltbedrijf/teler)**
 - **Adres**
 - **Postcode + Plaats**
 - **ras(sen)**
 - **Oppervlakte**
 - **Incl./excl. “Duurzaamheid”**
 - **Incl./excl. “RED”**
 - **Status**
 - **Certificaatnummer**
 - **Reden** (bij afkeuring n.a.v. controle)
 - **Omschrijving** (bij afkeuring n.a.v. controle)
 - **Residumonster** (gewas- of knolmonster) – indien van toepassing
 - **Uitslag residumonster**
- Wekelijkse rapportage betreffende status van aangemelde telers naar gemachtigde afnemer. Afwijking daarvan uitsluitend in onderling overleg met afnemer.
- Het verstrekken van de areaalgegevens aan de afnemer is niet verplicht omdat deze gegevens onvolledig of onbetrouwbaar kunnen zijn (m.n. bij 1:2 en 1:3 inspectie). In overleg met de afnemer kan gekozen worden voor het gebruik van de bij de afnemer bekende areaalgegevens.
- Aanlevering volgens een vast format (per afnemer vast te stellen, zie voorbeeld op: <https://vavi.nl/nl/downloads/>) en/of de afnemer toegang verschaffen tot een digitaal archief.
- Kopie uitslag residumonster van teler voor gemachtigde afnemer (geldt alleen voor consumptieaardappelen).
- Eindrapportage van de CI na afloop van het jaar, van een teelt en opslagseizoen. Dit ten behoeve van evaluatie en communicatie met de CI's, de betrokken afzetorganisaties en andere schakels in de keten.

Bijlage D: Gewasindeling

VVAK kent gewasmodules voor:

- zetmeelaardappelen,
- consumptieaardappelen,
- (industrie)groenten,
- granen, zaden en peulvruchten,
- suikerbieten en
- overige

Hieronder is per gewasgroep (module) vermeld welke akkerbouwmatige geteelde gewassen daartoe behoren:

Gewasgroep/module	Gewassen			
Zetmeelaardappel	Aardappel, zetmeel-			
Consumptieaardappel	Aardappel, consumptie- (tafel)	Aardappel, poot- (m.n. boven/ondermaat)	Aardappel, consumptie- (overig)	
(Industrie)groente (incl. kruiden) <i>* ook onder GZP mogelijk, afhankelijk van gebruiksdoel</i>	Aardappel, zoete	Erwten, kikker-*	Koolrabi	Schokker*
	Aardpeer	Erwten, rozijnen*	Krotten	Schorseneer
	Andijvie			
	Asperge (groen/wit)	Erwten, suiker-*	Kruiden, overig (aromatisch)	Selderij, blad- ¹
	Bieslook	Kapucijners*	Linzen*	Selderij, bleek- ¹
	Biet, rode	Kervel	Lupine*	Selderij, knol- ¹
	Biet, snij-	Knolraap	Maïs, suiker-	Sjalotten
	Bonen, haricot vert	Knolvenkel	Munt	Sla (div.)
	Bonen, snij- (stam-/stok-)	Knoflook	Pastinaak	Soja* (kiemen)
	Bonen, sperzie- (ook stam/stoksla-)	Kool, bloem-	Peen, bos-	Spinazie (blad)
	Bonen (overige)*	Kool, boeren-	Peen, fijne (incl. Parijse)	Tijm
	Broccoli	Kool, Chinese	Peen, grof	Uien, plant-/zilver-
	Courgette	Kool, rode	Peterselie (incl. wortel-)	Uien, zaai-
	Cicoria Catalonia	Kool, savooie	Pompoen	Venkel
	Dille	kool, sluit-	Postelein	Witlof (trekteelt)
Granen, zaden en Peulvruchten (GZP)	Erwten, dop-*	Kool, spits-	Prei	
	Erwten, gele (droog)*	Kool, spruit-	Rabarber	
	Erwten, grauwe*	Kool, witte	Radicchio	¹ ook Selderij, groen-
	Erwten, groene*	Koolraap	Rapen	
- Granen: (zetmeelhoudend zaden)	Gerst	Kanariezaad (gras)	Rogge	Teff
	Gierst	Maïs, korrel- (zetmeel/voer)	Sorghum	Tarwe
	Haver	Maïs, korrel- (popcorn)	Spelt	Triticale
- Zaden: (oliehoudende zaden en groenbemesters)	Beemdgrassen**	Karwij	Mosterd	Vlas, vezel- (+zaaizaad)
	Bladrammenas***	Klaver (div.)***	Quinoa	Vlas, vezel- (+lijnzaad)
	Bladkool***	Koolzaad	Raaigrassen**	Wikke***

** graszaadteelt *** groenbemester (zaad- + najaars(volg)teelt)	Blauwmaanzaad Boekweit Gele mosterd***	Kropaar** Luzerne (zaaizaad) Lupine***	Spinazie (zaaizaad) Teunisbloem Timothee**	Zonnebloem Zwenkgrassen**
- Peulvruchten: (m.n.zaaizaad en feed) Ook onder (industrie)groente mogelijk, afhankelijk van gebruiksdoel	Bonen, bruine Bonen, gele Bonen, kievits- Bonen, nier- (kidney) Bonen, tuin-	Bonen, veld- Bonen, witte Bonen, zwarte Erwten, dop- Erwten, gele (droog)	Erwten, groene Erwten, grauwe Erwten, kikker- Erwten, rozijnen Erwten, suiker-	Kapucijners Linzen Lupine Soja (bonen) Schokker
Suikerbieten	Bieten, suiker-			
Overige	Bieten, voeder- Brandnetel Cichorei Erwten, voeder- Ginseng	Grasland (wei-/maailand) Graszoden Groenbemester (jaarteelt) Hennep, vezel- Hop	Kruiden, overig (medicinaal) Luzerne (voer) Maïs, CornCobMix Maïs, MaïsKolvenSilage Maïs, snij-	Meekrap Stoppelknol Valeriaan Voederwikke Witlofpennen

Bijlage E: VVAK modules

Aan het VVAK zijn achtereenvolgens de volgende modules gekoppeld:

- Consumptieaardappelen (voor de Aardappel Verwerkende industrie). Dit betreft het Voedselveiligheidscertificaat aardappelen verwerkende industrie (VVA). Het schema is te vinden op: <https://vavi.nl/nl/downloads/>.
- Zetmeelaardappelen. Dit betreft het Voedselveiligheidscertificaat Zetmeelaardappelen van Avebe, zie hierna.
- (Industrie)groente. Dit betreft het Voedselveiligheidscertificaat (industrie)groente van de Vigef. Het schema maakt integraal onderdeel uit van het VVAK.
- Suikerbieten. Dit betreft het Voedselveiligheidscertificaat Suikerbieten van COSUN (Suiker Unie), zie hierna.
- Granen, zaden en peulvruchten (GZP). Dit betreft het Voedselveiligheidscertificaat Granen, Zaden en Peulvruchten van de BO Akkerbouw. Het maakt integraal onderdeel uit van het VVAK.

De VVAK modules zijn reeds meerdere jaren als zelfstandige certificatieschema's beschikbaar (geweest). Deze certificatieschema's worden ook wel gewascertificaten genoemd. Het VVAK is ontstaan door de samenvoeging van de eisen uit de gewascertificaten.

De inhoud van de gewascertificaten voor zetmeelaardappelen en suikerbieten sluit niet volledig aan op de inhoud van het VVAK schema. Om die reden is de hierna opgenomen checklisten voor zetmeelaardappelen en suikerbieten ontleend aan de betreffende eisen van het VVAK.

De beheerders van de gewascertificaten voor (industrie)groente en GZP hebben in 2013 resp. 2015 besloten om gebruik te maken van de VVAK documenten en het VVAK systeem. Er bestaan sindsdien geen documenten met alleen de eisen voor deze gewassen.

De module 'Duurzaam Akkerbouw Bedrijf' bestaat sinds 2012. Deze module bevat de RED-eisen (zoals die reeds in 2011 in VVAK waren opgenomen en verplicht was voor GZP) en andere relevante duurzaamheids-eisen voor bedrijven met akkerbouwmatige teelt. Deze module geldt voor het gehele teeltbedrijf en is vrijwillig, behalve voor (industrie)groente.

Om mogelijk te maken dat elke akkerbouwer het zogenoemde duurzaamheidscertificaat kan behalen, zijn alle relevante eisen geëxtraheerd uit het VVAK en opgenomen in een aparte checklist: 'Duurzaam Akkerbouw Bedrijf' (zie hieronder).

De eisen die extra gelden t.o.v. de gewasmodules, zijn hierboven in **H 3** en in de checklist van de Telerhandleiding voorzien van een rode kop en omlijning.

De teler kan kiezen of een jaarlijkse of 1:3 controlefrequentie wordt gehanteerd. In geval van een jaarlijkse inspectie, voldoet de teler aantoonbaar aan de zogenoemde RED-eisen.

Zelfbeoordelingslijst

Voedsel- en Voederveiligheid zetmeelaardappelen

Teelt- en bewaar seizoen 2020 – 2021

Zelfbeoordeling/checklist

Naam:

Datum: ... / ... / 2020; Paraaf:

Toelichting:

- Meerdere aandachtspunten zijn met “aanbeveling” aangeduid. Voor deze punten geldt dat zij niet in absolute termen te controleren zijn, maar in extreme gevallen wel tot voedselveiligheidsproblemen kunnen leiden. De bewustwording staat hier centraal. Het niet voldoen aan deze punten leidt niet tot afkeuring.
- Met de term “gewasbeschermingsmiddelen” worden ook de biociden en toevoegingsmiddelen bedoeld, bijvoorbeeld: uitvloeiers, hechtmiddelen, insecticiden, ontsmettingsmiddelen en middelen tegen ongedierte. Dus alle middelen met een toelating van het CTGB:
www.ctgb.nl/toelatingen.

1. ALGEMEEN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
1.0 Verplichte deelname DAB	1.0.1 n.v.t.			☐
1.1 Eigen verklaring + zelfbeoordeling-checklist	1.1.1 U hebt deze checklist (bij voorkeur vóór het begin van het teeltseizoen, doch uiterlijk voorafgaande aan de bedrijfscontrole) ingevuld en ondertekend. U werkt volgens deze zelfbeoordeling/checklist.	☐	☐	
1.2 Traceerbaarheid (eenduidige registratie van het perceel, de teelt en afnemer) Zie ook bijlage D van de Telerhandleiding.	1.2.1 Een overzicht is beschikbaar van de percelen, met daarop: perceelsnaam/-nummer, locatie, gewas, ras en oppervlakte.	☐	☐	
	1.2.2 Alle bespuitingen, overige chemische behandelingen, bemestingen, beregeningen en 1 ^e oogstdatum worden geregistreerd. Bijvoorbeeld m.b.v. een teeltregistratieformulier, een akkerbouw managementsysteem of spuitboekje.	☐	☐	
	1.2.3 Inkoopbonnen (en/of facturen of certificaten) van zaaizaden, pootgoed, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, inkuiltoevoegingsmiddelen en biociden worden bewaard (minimaal 5 jaar, zie 1.2.8).	☐	☐	
	1.2.4 n.v.t.	☐	☐	☐
	1.2.5 U registreert afgeleverde partijen (zowel af land als bij aflevering per cel/box): datum, afnemer, hoeveelheid afgeleverd product (ton), evt. bonnummers. Afleveringsoverzichten van de afnemers voldoen. Bonnummers en afleveringsoverzichten n.v.t. bij eigen gebruik (veevoer).	☐	☐	☐
	1.2.6 Bij aflevering ziet u erop toe dat de juiste partij wordt opgehaald en vermenging van partijen wordt voorkomen.	☐	☐	
	1.2.7 Bij een calamiteit dient u, onmiddellijk na ontvangst van een verzoek daartoe, in staat te zijn om informatie (i.c. afnemer, aflevermoment en hoeveelheid) van een of meerdere afgeleverde partijen te verstrekken.	☐	☐	
	1.2.8 Alle registraties, rapporten van controles, certificaten en analyses worden minimaal 5 jaar (vanaf start certificering) bewaard.	☐	☐	
	1.2.9 Partijen die niet aan het certificaat voldoen, worden niet samengevoegd maar separaat opgeslagen.	☐	☐	
	1.2.10 Bij aankoop (gewas/product) registreert u: datum, gegevens handelaar en producent (zie 1.15), hoeveelheid gewas/product (ha/ton) en -indien van toepassing- (weeg)bonnummers, gegevens transporteur en inkoopfactuur. U bewaart deze gegevens min. 5 jaar.	☐	☐	☐
1.3a Calamiteiten	Bij brand, ongelukken of vondst waarbij sprake kan zijn van bijv. asbest, glas, olie, radioactiviteit, zware metalen, chemicaliën (bijv. PAC's, benzeen, DDT) of quarantaine organismen:			

1. ALGEMEEN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	1.3.1 In geval van een dergelijke calamiteit: - legt u vast wat er gebeurd is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd (bijlage C van de Telerhandleiding 'Klachten- en calamiteitenformulier' invullen). - geeft u aan hoe u dit in de toekomst kunt voorkomen. - overlegt u met uw afnemer of dit consequenties heeft voor de betreffende partij. - raadpleegt u de meldwijzer van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) (zie www.nvwa.nl) en zoek op "meldwijzer" of er gemeld moet worden aan de NVWA. Indien het product bestemd is voor diervoeder, tevens: - raadpleegt u de minimumvoorwaarden EWS van GMP+ (zie www.gmpplus.org/media/2341/gmpplus-ba5-nl-20180701.pdf) of en, zo ja, hoe er gemeld moet worden bij GMP+ International. Meldingen versturen en waarschuwingen ontvangen kan eenvoudig en snel via de GMP EWS Melder app (te vinden in de App Store). - geeft u de calamiteit door aan de Federatie Nederlandse Diervoederketen (FND (tel. 06-53648893; info@diervoederketen.nl). Bij voorvallen/ongelukken waarbij de productveiligheid niet in gevaar is maar niet (meer) voldaan kan worden aan andere gestelde eisen, bijvoorbeeld het tenietgaan van registraties door computerstoring, brand- of waterschade:	☐	☐	
	1.3.2 In geval van een dergelijke calamiteit legt u vast: - wat er gebeurd is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd. - hoe u dit in de toekomst kunt voorkomen (indien relevant). U kunt hiervoor bijlage C van de Telerhandleiding 'Klachten- en calamiteitenformulier' gebruiken	☐	☐	
1.3b Klachten (eigen/derden)	Bij eigen klachten jegens leveranciers en dienstverleners en klachten van derden m.b.t. de werkwijze, gedraging, productkwaliteit, enz. van uw bedrijf:			
	1.3.3 In geval van een dergelijke klacht: - legt u vast wat de klacht is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd (bijlage C van de Telerhandleiding 'Klachten- en calamiteitenformulier' invullen). - geeft u aan hoe u of de derde dit in de toekomst kunt voorkomen. - handelt u conform de eis bij een calamiteit (zie 1.3a) indien mogelijk sprake is van een veiligheidsrisico.	☐	☐	
1.4a Wetgeving	1.4.1 U beschikt over kennis van relevante wetgeving (residuenormen, schadelijke stoffen (bijv. mycotoxinen)). Bij twijfel: contact opnemen met uw afnemer. (=aanbeveling) 1.4.2 Bij afzet/gebruik als diervoeder: U beschikt over kennis van relevante wetgeving (zie bijlage G van de Telerhandleiding). Voor productnormen bij diervoeder zie www.gmpplus.org/media/3435/gmpplus-ba1-nl-20181213.pdf. (=aanbeveling)	☐	☐	☐
1.4b Kennisontwikkeling, actualisatie vakmanschap	1.4.3 U beschikt over kennis ten aanzien van het voorkomen van teeltziekten, veldschimmels en bewaarziekten en houdt het op peil. Tip: zie www.kennisakker.nl (=aanbeveling)	☐	☐	
1.5 Hygiëne	1.5.1 n.v.t. 1.5.2 n.v.t. 1.5.3 Afval (bijv. verpakkingsmateriaal, resten) en gevaarlijke stoffen (zie ook 1.6) worden dusdanig opgeslagen dat verontreiniging van het product wordt voorkomen.	☐	☐	☐
1.6 Opslag hulpstoffen	betreft: gewasbeschermings-, voorraadbeschermings-, ongediertebestrijdings- en ontsmettingsmiddelen, meststoffen en brandstoffen.			

1. ALGEMEEN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	1.6.1 Opslag voldoet aan wettelijke eisen.	☐	☐	
	1.6.2 De opslag van alle hulpstoffen vindt fysiek dan wel in tijd gescheiden plaats van uitgangsmateriaal en/of geoogst product.	☐	☐	
1.7 Loonwerk	1.7.1 U kunt aantonen dat de loonwerker volgens de VVAK regels werkt. U bent daarom in bezit van een kopie van het VKL certificaat (niet nodig als loonwerker op site www.vkl.nl vermeld staat), VVAK, VVC, GlobalGAP of Belgische IKKB/Vegaplan certificaat van de loonwerker (of onderaannemer) of elk ander certificaat of inspectiebewijs die deze eisen afdekt. Als u dit niet kan aantonen moet u zelf erop toezien dat de loonwerker volgens de VVAK regels werkt. U bent tenslotte zelf verantwoordelijk voor het loonwerk. De CI kan een aanvullende controle bij loonwerker uitvoeren.	☐	☐	☐
	1.7.2 Registraties van activiteiten van loonwerker (die volgens de VVAK regels geregistreerd moeten worden) zijn in uw bezit.	☐	☐	☐
1.10 Bodembeheer (bodemgezondheid)	1.10.4 n.v.t.			☐
	1.10.7 n.v.t.			☐
	1.10.8 n.v.t.			☐
	1.10.9 n.v.t.			☐
1.11 Emissiereductie	1.11.2 n.v.t.			☐
1.12 Rendabiliteit	1.12.3 n.v.t.			☐
	1.12.4 n.v.t.			☐
1.15 Bijkoop	1.15.1 U kunt aantonen dat aangekochte gewassen/producten afkomstig zijn van teeltbedrijven met een geldig VVAK-, GlobalGAP- of gewascertificaat voor het betreffende gewas/product. Geaccepteerde buitenlandse certificaten zijn Vegaplan (België) en Qualität & Sicherheit (Q&S). Ook bij aankoop via handelaren moet u in het bezit zijn van de certificaten van de producent. Bij een aardappelhandelaar volstaat het Hygiëneprotocol NAO. Andere certificaten behoeven eerst expliciete goedkeuring door het Akkerbouw Certificeringsoverleg alvorens deze geaccepteerd worden. Let op: (restanten van) pootaardappelen die afgeleverd worden als zetmeel- of consumptieaardappelen moeten voor die afzet gecertificeerd zijn. Risico is m.n. residuen van niet toegestane gewas- en voorraadbeschermingsmiddelen.	☐	☐	☐
1.16 Bedrijfsplan	1.16.2 n.v.t.			☐

2. TEELT		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
2.1 Perceelskeuze	2.1.1 Geen teelt op percelen die de laatste 3 jaar verontreinigd zijn door opbrengen van niet toegelaten stoffen (bijv. verontreinigd slib, glas, olie, dioxines, zware metalen en Keurcompost klasse C) of waarvan de teeltaarde door voorgaande teelten of activiteiten mogelijk chemisch verontreinigd is (bijv. hardfruitboomgaard, vuilstort, industrieterrein). Bij twijfel: grondanalyse	☐	☐	☐
	2.1.2 Indien perceel minder dan 5 jaar in agrarisch gebruik is, dan is de historie van de laatste 7 jaar bekend en wordt het onderbouwd met een grondanalyse door een erkend laboratorium.	☐	☐	☐

2. TEELT		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	2.1.3	Verontreinigingen worden verwijderd (let extra op glasdelen en plastic, vooral in percelen langs wegen).		
	2.1.4	Geen teelt op percelen waarop meststoffen, geproduceerd op basis van dierlijke eiwitten (bijv. beendermeel), zijn toegediend in de laatste 3 jaar.		
	2.1.6	Indien u een bodemanalyse laat uitvoeren om inzicht te krijgen in het bodemleven of investeringen doet om de bodemgezondheid te verbeteren, registreert u: het analyserapport respectievelijk de ondernomen activiteiten. U bewaart deze gegevens min. 5 jaar. (=aanbeveling)		
2.2 Uitgangsmateriaal	2.2.1	Uitsluitend gebruik goedgekeurd uitgangsmateriaal. Bij aangekocht uitgangsmateriaal betekent het dat per partij een officieel keuringscertificaat aanwezig moet zijn en daarnaast een factuur of afleverbewijs waarmee de omvang en identiteit aantoonbaar is. Dit geldt niet als de afnemer zorgdraagt voor goedgekeurd uitgangsmateriaal, dit schriftelijk aan u heeft verklaard en op verzoek van de CI volledige inzage geeft in de administratie. Bij eigen vermeerdering dient een NAK-goedkeuringsbewijs (aardappelen) of TBM-beoordelingsbewijs (zetmeelaardappelen) aanwezig te zijn.		
	2.2.2	n.v.t.		
	2.2.3	n.v.t.		
	2.2.4	Bij de bepaling van de optimale poot/plantafstanden wordt rekening gehouden met o.a. de lokale omstandigheden (bijv. klimaat, grondsoort, structuur), teelt doel en raseigenschappen.		
	2.2.7	n.v.t.		
2.3 GGO-gewassen	2.3.1	Geen teelt van GGO gewassen (ook geen proefveld), tenzij met expliciete goedkeuring van de afnemer.		
	2.3.2	n.v.t.		
	2.3.3	Indien GGO gewas geteeld wordt, worden de wettelijke voorschriften voor GGO gewassen in acht genomen en de teelt volledig geregistreerd.		
	2.3.4	Perceel zelf is laatste 2 jaar niet als GGO proefveld gebruikt met hetzelfde gewas.		
	2.3.5	Teelt mag niet grenzen aan GGO proefvelden met hetzelfde gewas. Voor aardappelen geldt een minimale afstand van 10 m.		
	2.3.6	GGO partijen worden zorgvuldig gescheiden gehouden van non-GGO partijen.		
	2.3.7	Machines en werktuigen zijn niet in contact geweest met GGO's, tenzij daarna zeer grondig gereinigd.		
	2.3.8	Bij vondst/vaststelling van een GGO, dit registreren op het 'Klachten- en calamiteitenformulier' (bijlage C van de Telerhandleiding).		
2.4 Machinegebruik	2.4.1	Gebruik uitsluitend goed onderhouden, goed afgestelde en schone machines (geen verontreiniging met productvreemde stoffen zoals olie, vet, glas).		
2.5 Bemesting	2.5.1	Bemest volgens bemestingsadvies op basis van analysegegevens. (=aanbeveling)		

2. TEELT		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	2.5.2	Gebruik op het perceel uitsluitend bodemverbeteraars die voorzien zijn van een (product)certificaat of analyserapport waarmee aangetoond wordt dat het product voldoet aan de Meststoffenwet (zware metalen) en de in Bijlage I van de Telerhandleiding opgenomen normen voor glas, steentjes en overige verontreinigingen. De toetsing van de glasnorm geldt niet voor champost. De eisen voor groen- en gft-compost zijn opgenomen in bijlage I van de Telerhandleiding. Voor overige organische meststoffen moet een analyserapport volgens het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (minimaal 5 jaar bewaren) en een afleveringsbewijs overlegd kunnen worden. Dit geldt niet voor organische meststoffen (zoals dierlijke mest) van uw eigen bedrijf.		
	2.5.3	Geen gebruik van slib dat vrij komt bij de zuivering van afval/rioolwater voor organische bemesting. Dit slib wordt ook wel riolslib, (afval)waterzuiveringsslib, (riool)zuiveringsslib, enz. genoemd.		
	2.5.4	Gebruikte meststoffen worden geregistreerd (zie bijlage B van de Telerhandleiding).		
	2.5.5	Gebruik uitsluitend wettelijk toegestane meststoffen, maar geen meststoffen die gemaakt zijn op basis van dierlijke eiwitten (bijv. beendermeel).		
	2.5.6	n.v.t.		
	2.5.8	Gebruikte biostimulanten en het resultaat van de toepassing worden geregistreerd (zie bijlage B van de Telerhandleiding). Biostimulanten zijn bemestingsproducten die de voedingsprocessen van de plant stimuleren op basis van micro-organismen of (an)organisch materiaal (bijv. Mycorrhiza schimmels, silicium en seleen)).		
2.6 Goede dosering meststoffen	2.6.1	Bemestingsapparatuur is goed afgesteld en goed onderhouden, bij voorkeur getest (keuring is niet verplicht). (=aanbeveling)		
	2.6.2	n.v.t.		
2.7 Gewasbeschermingsmiddelen	2.7.1	Uitsluitend gebruik van wettelijk toegestane middelen. Gebruik middelen uitsluitend volgens wettelijk gebruiksvoorschrift (etiket): let vooral op de maximale dosering, veiligheidstermijn en de frequentie van toediening. <i>Tip: op www.ctgb.nl/toelatingen kunt u checken of een middel (nog) is toegelaten.</i>		
	2.7.2	Proeven met middelen waarvoor nog geen officiële toelating geldt, mogen alleen met een proefontheffing van het CTGB, of onder verantwoordelijkheid (verklaring) van een TNG erkend bedrijf (zie www.nvwa.nl/onderwerpen/gewasbescherming/erkenning-aanvragen-voor-toetsing-gewasbeschermingsmiddelen/tng-erkenning) uitgevoerd worden (kopie beschikbaar). Op de proef geteelde producten gescheiden houden van het handelbare product, tenzij de proefontheffing of verklaring verhandelen van dit product expliciet toestaat en de afnemer -indien bekend- expliciet toestemming heeft gegeven om het samen te voegen.		
	2.7.3	Alle gebruikte gewasbeschermingsmiddelen registreren (steeds actueel)		

2. TEELT		Voldoet?			
		ja	nee	nvt.	
2.8 Ziekten, plagen en gebreken	2.7.4	De veld- en rijenspuut (smaller en breder dan 3 meter), vernevelapparatuur en de onkruidstrijker is goed onderhouden en het SKL goedkeuringsbewijs (van de spuitkeuring) is geldig (geldt ook voor loonwerker). Voor meer info over typen en keuringsfrequentie zie: www.sklkeuring.nl/media/files/Overzicht%20SKL%20keuringsbewijs%20verdeelapparaat%20voor%20gewasbeschermingsmiddelen(1).pdf . Advies: controleer periodiek zelf op de goede werking (dosering, spuitbeeld, doppen)	☐	☐	
	2.7.5	De toepasser van gewasbeschermingsmiddelen beschikt over een geldige spuitlicentie, licentie uitvoeren en/of licentie bedrijfsvoeren (ook loonwerker).	☐	☐	
	2.7.8	n.v.t.			☐
	2.7.16	Met de erfemissiescan (www.erfemissiescan.nl) is het risico op emissie vanaf het erf in kaart gebracht.	☐	☐	☐
	2.7.17	n.v.t.	☐	☐	☐
	2.7.18	n.v.t.			☐
	2.7.19	n.v.t.			☐
	2.8.1	Maatregelen worden genomen ter preventie en indien nodig ter bestrijding (incl. registratie), om verontreiniging van het product met gifstoffen en giftige onkruiden, en kwaliteitsverlies te voorkomen. <i>Tip:</i> zie www.kennisakker.nl	☐	☐	☐
	2.8.2	n.v.t.	☐	☐	☐
	2.8.3	n.v.t.	☐	☐	☐
2.9 Watergebruik	2.8.5	n.v.t.	☐	☐	☐
	2.8.6	n.v.t.			☐
	2.9.1	Uitsluitend gebruik van water van goede kwaliteit (bijv. bron-, leiding- en regenwater). Oppervlaktewater moet schoon zijn, bij twijfel informatie inwinnen bij waterschap (<i>Tip:</i> zie www.waterkwaliteitportaal.nl en www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl) of een analyse uitvoeren (norm: max. 1.000 cfu <i>E. coli</i> per 100 ml water). Deze eis geldt m.n. bij toepassing van water (bijv. beregening/ bespuiting) op het eetbare deel van gewassen voor humane consumptie en die rauw gegeten kunnen worden. Let op: riooloverstorten! Let op: contact met oppervlaktewater waarin ratten leven kan leiden tot de Ziekte van Weil. Zie www.rivm.nl/vragen-en-antwoorden-ziekte-van-weil . Let op: sluit zo mogelijk bronnen af om terreur, zoals het toevoegen van schadelijke stoffen, te voorkomen.	☐	☐	☐
	2.9.6	n.v.t.			☐
2.10 Jacht	2.9.7	Bij beregening registreert u het perceel, de datum en de watergift (in mm of m3/ha, of in pompuren + pompcapaciteit in m3/uur). Zie bijlage B van de Telerhandleiding. <i>Tip:</i> met www.zlto.nl/beregeningssignaal kunt u de efficiëntie verbeteren.	☐	☐	☐
	2.10.1	n.v.t.	☐	☐	☐

3. OOGST/ BEWERKING/ INSCHUREN			Voldoet?		
			ja	nee	nvt.
3.1 Machines	3.1.1	Gebruik uitsluitend goed onderhouden en schone machines en transportmiddelen om beschadiging en insleep van vreemde bestanddelen (zoals brandstof, olie, vet en glas) te voorkomen. Let in het bijzonder op: beschadigingen inschuurapparatuur, olie- en brandstoflekage, gebruik schone kipwagens, kisten, etc. Bij vervoer product na andere producten (A....G), dan als volgt reinigen: A. diervoedergrondstoffen en voedingsmiddelen: vegen B. grond/stenen: reinigen met water (hoge druk) C. kunstmest: vegen D. verpakte producten: vegen E. droge stapelbare mest: reinigen en desinfectie F. Natte mest: reiniging, desinfectie en vrijgave na externe inspectie door een ISO 17020 geaccrediteerde inspectie-instelling. G. n.v.t. De reinigingsmethode na andere producten kunt u vinden in de IDTF-database: www.icrt-idtf.com/nl/index.php?setlang=nl . Let op: Producten die niet in deze database voorkomen, zijn verboden ladingen! Het transportmiddel moet voordat geladen wordt vrij zijn van residuen (resten) van schoonmaak- en desinfectiemiddelen en droog zijn.	☐	☐	☐
	3.1.2	n.v.t.	☐	☐	☐
	3.1.3	n.v.t.	☐	☐	☐
	3.1.4	Geen gebruik maken van machines die eerder in het seizoen in contact zijn geweest met GGO-producten, tenzij zeer grondig gereinigd.	☐	☐	☐
3.2 Verpakking van diervoeders (alleen van eigen oogst)	3.2.1	n.v.t.	☐	☐	☐
	3.2.2	n.v.t.	☐	☐	☐
3.4 Productafval	3.4.2	n.v.t.			☐

4. OPSLAG / BEWARING			Voldoet?		
			ja	nee	nvt.
4A. Niet overdekt bewaring (in veld, op betonplaat of erf)					
4.1 Niet overdekte bewaarplaatsen	4.1.1	De bewaarplaats is schoon en goed onderhouden, vrij van verontreiniging zoals olie, chemicaliën, hout, los freesafalt en los puin.	☐	☐	☐
	4.1.2	n.v.t.	☐	☐	☐
4.2 Diervoeders (alleen van eigen oogst)	4.2.1	De kuil kwaliteit wordt bewaakt en schimmelgroei wordt voorkomen.	☐	☐	☐
	4.2.2	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.2.3	Bij gebruik folie: voldoende folie gebruiken, beschermen tegen beschadiging (bijv. door net, zeil of zand) en beschadigingen repareren.	☐	☐	☐
4B. Overdekte bewaring (Deze eisen gelden uitsluitend als de geoogste producten zelf worden opgeslagen in een overdekte bewaring, anders niet van toepassing (ga door naar 5))					
4.3 Overdekte bewaarplaats	4.3.1	Zorg jaarrond voor een schone bewaarplaats. Niet voor andere doeleinden zoals machineonderhoud, stalling of opslag gebruiken, tenzij verontreiniging van de vloer of wanden wordt voorkomen (bijv. afdekken met plastic of zeil; bij opslag van hulpstoffen is intacte verpakking ook voldoende).	☐	☐	☐
	4.3.2	De bewaarplaats (dak, wand, enz.) is goed onderhouden, zodat geen vervuiling van het product kan optreden.	☐	☐	☐

4. OPSLAG / BEWARING		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	4.3.3 n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.4 De bewaar ruimte met geoogst product is afgescheiden van machineberging, werkplaats en opslag van materialen en hulpstoffen, om verontreiniging van geoogst product (met bijv. slijpsel, chemicaliën, meststoffen en olie) te voorkomen.	☐	☐	☐
	4.3.5 Product in (tussen)opslag (ook bij derden) wordt volgens dezelfde (VVAK, GlobalGAP of ander gelijkwaardig schema) voorschriften of GMP+ B1, B2 of B3 (bij afzet/gebruik als diervoeder) opgeslagen. Opslag/bewaring van producten bestemd voor afzet/gebruik als diervoeder is ook bij een niet-gecertificeerde derde toegestaan, mits de diervoeder veiligheid geborgd is met een overeenkomst.	☐	☐	☐
	4.3.6 Geen opslag in bewaar ruimte/ kisten waar in het betreffende teeltjaar ggo-gewassen in zijn opgeslagen, tenzij zeer grondig gereinigd.	☐	☐	☐
	4.3.7 n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.8 n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.9 n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.10 n.v.t.	☐	☐	☐
4.4 Geen direct daglicht in bewaar ruimte	4.4.1 Er komt geen direct daglicht boven het product in de bewaarplaats, waardoor groene knollen / productverkleuring wordt voorkomen. (=aanbeveling)	☐	☐	☐
4.5 Ongediertebe-strijding, vogels en huisdieren	4.5.1 Voorkom ongedierte, vogels, huisdieren en insecten in het product, door de opslagplaatsen hiervoor af te screenen (sluit toegangen; gaas voor openingen). Bestrijd -indien nodig- ongedierte en insecten door bijv. het plaatsen van lokdozen/vallen. (=aanbeveling). Een bedrijfskat is een acceptabel alternatief om ongedierte te bestrijden. Let op: bij ratten kan verminderde gevoeligheid optreden voor bepaalde chemische bestrijdingsmiddelen!	☐	☐	☐
	4.5.2 <u>Bij producten in opslag/bewaring die afgezet/gebruikt worden als diervoeder:</u> inspecteer regelmatig en registreer de inspectiedata en de acties om ongedierte te bestrijden. <i>Tip: registratie kan op papier, maar bijvoorbeeld ook door er telkens foto's van te maken en deze te bewaren.</i>	☐	☐	☐
4.6 Voorraadbescher-mingsmiddelen / kiemremming / ontsmetting	4.6.1 Uitsluitend gebruik van wettelijk toegestane middelen. Gebruik middelen uitsluitend volgens wettelijk gebruiksvoorschrift (etiket): let vooral op de maximale dosering, veiligheidstermijn en de frequentie van toediening. Gebruik registreren. <i>Tip: op www.ctqb.nl/toelatingen kunt u checken of een middel (nog) is toegelaten.</i>	☐	☐	☐
	4.6.2 n.v.t.	☐	☐	☐
	4.6.3 De toepasser van deze middelen beschikt over een geldige spuitlicentie, ten minste licentie 1 (ook loonwerker).	☐	☐	☐
4.7 Klimaatbeheersing/conditionering van het product	<u>Algemeen:</u> - optimale klimaatbeheersing nastreven. - product voldoende conditioneren (temperatuur, vocht, beluchting). - voorkom schimmelvorming (mycotoxinen), let op kwaliteit van product.			
	4.7.1 Gebruik alleen goed onderhouden en goed afgestelde apparatuur.	☐	☐	☐
	4.7.2 Gebruik alleen geschikte brandstoffen (bij directe droging of verwarmen van het product: aardgas, bio-gas, LPG, propaan/butaan, petroleum, lichte stookolie, dieselolie, zware stookolie (mits deze aan wettelijke normen voldoet)). Andere brandstoffen uitsluitend na overleg met afnemer.	☐	☐	☐

4. OPSLAG / BEWARING			Voldoet?		
			ja	nee	nvt.
	4.7.3	<u>Geldt alleen voor producten van eigen oogst met bestemming diervoeder:</u> Specificaties van de apparatuur zijn beschikbaar en bij directe droging het type brandstof registreren.	☐	☐	☐
	4.7.4	n.v.t.	☐	☐	☐
4.8 Thermometer	4.8.1	Gebruik uitsluitend breukvrije thermometer zonder kwik.	☐	☐	☐
4.9 Lampen	4.9.1	n.v.t.	☐	☐	☐
4.10 Koelapparatuur	4.10.1	Gebruik goed onderhouden apparatuur en afdekplaat boven het product, ter voorkoming van lekkage van koelvloeistof in product.	☐	☐	☐
	4.10.2	Koelapparatuur is voorzien van een STEK rapport (niet ouder dan 2 jaar).	☐	☐	☐

5. TRANSPORT / UITSCHUREN EN/OF AFLEVEREN			Voldoet?		
			ja	nee	nvt.
5.1 Vreemde bestanddelen, ongewenste stoffen	5.1.1	Gebruik uitsluitend goed onderhouden en schone apparatuur en transportmiddelen.	☐	☐	☐
	5.1.2	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.3	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.4	Bij vervoer product na andere producten (A....G), dan als volgt reinigen: A. diervoedergrondstoffen en voedingsmiddelen: vegen B. grond/stenen: reinigen met water (hoge druk) C. kunstmest: vegen D. verpakte producten: vegen E. droge stapelbare mest: reinigen en desinfectie F. Natte mest: reiniging, desinfectie en vrijgave na externe inspectie door een ISO 17020 geaccrediteerde inspectie-instelling. G. n.v.t. De reinigingsmethode na andere producten kunt u vinden in de IDTF-database: www.icrt-idtf.com/nl/index.php?setlang=nl . Let op: Producten die niet in deze database voorkomen, zijn verboden ladingen! Het transportmiddel moet voordat geladen wordt vrij zijn van residuen (resten) van schoonmaak- en desinfectiemiddelen en droog zijn.	☐	☐	☐
	5.1.5	Voldoende capaciteit inzetten om vreemde bestanddelen uit te lezen.	☐	☐	☐
	5.1.6	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.7	Bij aflevering van eigen oogst met bestemming diervoeder, zichtbare schimmel- en broeiplekken verwijderen.	☐	☐	☐
	5.1.8	n.v.t.	☐	☐	☐
5.2 Voorraadbeschermings-, kiemremming- of ontsmettingsmiddelen	5.2.1	Strikt in acht nemen veiligheidstermijnen (wachtijden) als deze gebruikt zijn tijdens inschuring of bewaring.	☐	☐	☐
5.3 Transport door derden	5.3.1	<u>Geldt alleen voor producten met bestemming diervoeder:</u> Transporteur is in het bezit van het GMP+ B4.1 (transport) certificaat. Bij transport in opdracht van de teler: kopie certificaat kunnen tonen. Als transport door of in opdracht van afnemer plaatsvindt, dan is dit niet nodig maar moet aan de afnemer wel gemeld worden als het transportmiddel niet voldoet aan eis 5.1.4.	☐	☐	☐

Zelfbeoordelingslijst

Voedsel- en Voederveiligheid suikerbieten

Teelt- en bewaar seizoen 2020 – 2021

Zelfbeoordeling/checklist

Naam:

Datum: ... / ... / 2020; Paraaf:

Toelichting:

- Meerdere aandachtspunten zijn met **“aanbeveling”** aangeduid. Voor deze punten geldt dat zij niet in absolute termen te controleren zijn, maar in extreme gevallen wel tot voedselveiligheidsproblemen kunnen leiden. De bewustwording staat hier centraal. Het niet voldoen aan deze punten leidt niet tot afkeuring.
- Met de term **“gewasbeschermingsmiddelen”** worden ook de biociden en toevoegingsmiddelen bedoeld, bijvoorbeeld: uitvloeiers, hechtmiddelen, insecticiden, ontsmettingsmiddelen en middelen tegen ongedierte. Dus alle middelen met een toelating van het CTGB:
www.ctgb.nl/toelatingen.

1. ALGEMEEN			Voldoet?		
			ja	nee	nvt.
1.0 Verplichte deelname DAB	1.0.1	n.v.t.			☐
1.1 Eigen verklaring + zelfbeoordeling-checklist	1.1.1	U hebt deze checklist (bij voorkeur vóór het begin van het teeltseizoen, doch uiterlijk voorafgaande aan de bedrijfscontrole) ingevuld en ondertekend. U werkt volgens deze zelfbeoordeling/checklist.	☐	☐	
1.2 Traceerbaarheid (eenduidige registratie van het perceel, de teelt en afnemer) Zie ook bijlage D van de Telerhandleiding of gebruik Unitip!	1.2.1	Een overzicht is beschikbaar van de percelen, met daarop: perceelsnaam/-nummer, locatie, gewas, ras en oppervlakte.	☐	☐	
	1.2.2	Alle bespuitingen, overige chemische behandelingen, bemestingen, beregeningen en 1 ^e oogstdatum worden geregistreerd. Bijvoorbeeld m.b.v. een teeltregistratieformulier, een akkerbouw managementsysteem of spuitboekje.	☐	☐	
	1.2.3	Inkoopbonnen (en/of facturen of certificaten) van zaaizaden, pootgoed, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, inkuiltoevoegingsmiddelen en biociden worden bewaard (minimaal 5 jaar, zie 1.2.8).	☐	☐	
	1.2.4	n.v.t.	☐	☐	☐
	1.2.5	U registreert afgeleverde partijen (zowel af land als bij aflevering per cel/box): datum, afnemer, hoeveelheid afgeleverd product (ton), evt. bonnummers. Afleveringsoverzichten van de afnemers voldoen. Bonnummers en afleveringsoverzichten n.v.t. bij eigen gebruik (veevoer).	☐	☐	☐
	1.2.6	Bij aflevering ziet u erop toe dat de juiste partij wordt opgehaald en vermenging van partijen wordt voorkomen.	☐	☐	
	1.2.7	Bij een calamiteit dient u, onmiddellijk na ontvangst van een verzoek daartoe, in staat te zijn om informatie (i.c. afnemer, aflevermoment en hoeveelheid) van een of meerdere afgeleverde partijen te verstrekken.	☐	☐	
	1.2.8	Alle registraties, rapporten van controles, certificaten en analyses worden minimaal 5 jaar (vanaf start certificering) bewaard.	☐	☐	
	1.2.9	Partijen die niet aan het certificaat voldoen, worden niet samengevoegd maar separaat opgeslagen.	☐	☐	
	1.2.10	Bij aankoop (gewas/product) registreert u: datum, gegevens handelaar en producent (zie 1.15), hoeveelheid gewas/product (ha/ton) en -indien van toepassing- (weeg)bonnummers, gegevens transporteur en inkoopfactuur. U bewaart deze gegevens min. 5 jaar.	☐	☐	☐
1.3a Calamiteiten		Bij brand, ongelukken of vondst waarbij sprake kan zijn van bijv. asbest, glas, olie, radioactiviteit, zware metalen, chemicaliën (bijv. PAC's, benzeen, DDT) of quarantaine organismen:			

1. ALGEMEEN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	1.3.1 In geval van een dergelijke calamiteit: - legt u vast wat er gebeurd is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd (bijlage C van de Telerhandleiding 'Klachten- en calamiteitenformulier' invullen). - geeft u aan hoe u dit in de toekomst kunt voorkomen. - overlegt u met uw afnemer of dit consequenties heeft voor de betreffende partij. - raadpleegt u de meldwijzer van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) (zie www.nvwa.nl en zoek op "meldwijzer") of er gemeld moet worden aan de NVWA. Indien het product bestemd is voor diervoeder, tevens: - raadpleegt u de minimumvoorwaarden EWS van GMP+ (zie www.gmpplus.org/media/2341/gmpplus-ba5-nl-20180701.pdf) of en, zo ja, hoe er gemeld moet worden bij GMP+ International. Meldingen versturen en waarschuwingen ontvangen kan eenvoudig en snel via de GMP EWS Melder app (te vinden in de App Store). - geeft u de calamiteit door aan de Federatie Nederlandse Diervoederketen (FND) (tel. 06-53648893; info@diervoederketen.nl). Bij voorvallen/ongelukken waarbij de productveiligheid niet in gevaar is maar niet (meer) voldaan kan worden aan andere gestelde eisen, bijvoorbeeld het tenietgaan van registraties door computerstoring, brand- of waterschade:	☐	☐	☐
	1.3.2 In geval van een dergelijke calamiteit legt u vast: - wat er gebeurd is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd. - hoe u dit in de toekomst kunt voorkomen (indien relevant). U kunt hiervoor bijlage C van de Telerhandleiding 'Klachten- en calamiteitenformulier' gebruiken.	☐	☐	☐
1.3b Klachten (eigen/derden)	Bij eigen klachten jegens leveranciers en dienstverleners en klachten van derden m.b.t. de werkwijze, gedraging, productkwaliteit, enz. van uw bedrijf:			
	1.3.3 In geval van een dergelijke klacht: - legt u vast wat de klacht is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd (bijlage C van de Telerhandleiding 'Klachten- en calamiteitenformulier' invullen). - geeft u aan hoe u of de derde dit in de toekomst kunt voorkomen. - handelt u conform de eis bij een calamiteit (zie 1.3a) indien mogelijk sprake is van een veiligheidsrisico.	☐	☐	☐
1.4a Wetgeving	1.4.1 U beschikt over kennis van relevante wetgeving (residuenormen, schadelijke stoffen (bijv. mycotoxinen)). Bij twijfel: contact opnemen met uw afnemer. (=aanbeveling)	☐	☐	☐
	1.4.2 Bij afzet/gebruik als diervoeder: zie bijlage G van de Telerhandleiding. Voor productnormen bij diervoeder zie www.gmpplus.org/media/3435/gmpplus-ba1-nl-20181213.pdf. (=aanbeveling)	☐	☐	☐
1.4b Kennisontwikkeling, actualisatie vakmanschap	1.4.3 U beschikt over kennis ten aanzien van het voorkomen van teeltziekten, veldschimmels en bewaarziekten en houdt het op peil. Tip: zie www.kennisakker.nl; www.irs.nl. (=aanbeveling)	☐	☐	☐
1.5 Hygiëne	1.5.1 n.v.t.	☐	☐	☐
	1.5.2 n.v.t.	☐	☐	☐
	1.5.3 Afval (bijv. verpakkingsmateriaal, resten) en gevaarlijke stoffen (zie ook 1.6) worden dusdanig opgeslagen dat verontreiniging van het product wordt voorkomen.	☐	☐	☐
1.6 Opslag hulpstoffen	betreft: gewasbeschermings-, voorraadbeschermings-, ongediertebestrijdings- en ontsmettingsmiddelen, meststoffen en brandstoffen.			

1. ALGEMEEN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	1.6.1	Opslag voldoet aan wettelijke eisen.		
	1.6.2	De opslag van alle hulpstoffen vindt fysiek dan wel in tijd gescheiden plaats van uitgangsmateriaal en/of geoogst product.		
1.7 Loonwerk	1.7.1	U kunt aantonen dat de loonwerker volgens de VVAK regels werkt. U bent daarom in bezit van een kopie van het VKL certificaat (niet nodig als loonwerker op site www.vkl.nl vermeld staat), VVAK, VVC, GlobalGAP of Belgische IKKB/Vegaplan certificaat van de loonwerker (of onderaannemer) of elk ander certificaat of inspectiebewijs die deze eisen afdekt. Als u dit niet kan aantonen moet u zelf erop toezien dat de loonwerker volgens de VVAK regels werkt. U bent tenslotte zelf verantwoordelijk voor het loonwerk. De CI kan een aanvullende controle bij loonwerker uitvoeren.		
	1.7.2	Registraties van activiteiten van loonwerker (die volgens de VVAK regels geregistreerd moeten worden) zijn in uw bezit.		
1.10 Bodembeheer (bodemgezondheid)	1.10.4	n.v.t.		
	1.10.7	n.v.t.		
	1.10.8	n.v.t.		
	1.10.9	n.v.t.		
1.11 Emissiereductie	1.11.2	n.v.t.		
1.12 Rendabiliteit	1.12.3	n.v.t.		
	1.12.4	n.v.t.		
1.15 Bijkoop	1.15.1	U kunt aantonen dat aangekochte gewassen/producten afkomstig zijn van teeltbedrijven met een geldig VVAK-, GlobalGAP- of gewascertificaat voor het betreffende gewas/product. Geaccepteerde buitenlandse certificaten zijn Vegaplan (België) en Qualität & Sicherheit (Q&S). Andere certificaten behoeven eerst expliciete goedkeuring door het Akkerbouw Certificeringsoverleg alvorens deze geaccepteerd worden.		
1.16 Bedrijfsplan	1.16.2	n.v.t.		

2. TEELT		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
2.1 Perceelskeuze	2.1.1	Geen teelt op percelen die de laatste 3 jaar verontreinigd zijn door opbrengen van niet toegelaten stoffen (bijv. verontreinigd slib, glas, olie, dioxines, zware metalen en Keurcompost klasse C) of waarvan de teeltaarde door voorgaande teelten of activiteiten mogelijk chemisch verontreinigd is (bijv. teelt van hardfruit, vuilstort, industrieterrein). Bij twijfel: grondanalyse		
	2.1.2	Indien perceel minder dan 5 jaar in agrarisch gebruik is, dan is de historie van de laatste 7 jaar bekend en wordt het onderbouwd met een grondanalyse door een erkend laboratorium.		
	2.1.3	Verontreinigingen worden verwijderd (let extra op glasdelen en plastic, vooral in percelen langs wegen).		
	2.1.4	Geen teelt op percelen waarop meststoffen, geproduceerd op basis van dierlijke eiwitten (bijv. beendermeel), zijn toegediend in de laatste 3 jaar.		

2. TEELT		Voldoet?					
		ja	nee	nvt.			
	2.1.6	Indien u een bodemanalyse laat uitvoeren om inzicht te krijgen in het bodemleven of investeringen doet om de bodemgezondheid te verbeteren, registreert u: het analyserapport respectievelijk de ondernomen activiteiten. U bewaart deze gegevens min. 5 jaar. (=aanbeveling)			☐	☐	☐
2.2 Uitgangsmateriaal	2.2.1	Uitsluitend gebruik goedgekeurd uitgangsmateriaal. Bij aangekocht uitgangsmateriaal betekent het dat per partij een officieel keuringscertificaat aanwezig moet zijn en daarnaast een factuur of afleverbewijs waarmee de omvang en identiteit aantoonbaar is. Dit geldt niet als de afnemer zorgdraagt voor goedgekeurd uitgangsmateriaal, dit schriftelijk aan u heeft verklaard en op verzoek van de CI volledige inzage geeft in de administratie.			☐	☐	
	2.2.2	n.v.t.			☐	☐	☐
	2.2.3	n.v.t.			☐	☐	☐
	2.2.4	Bij de bepaling van de optimale zaai- en poot/plantafstanden wordt rekening gehouden met o.a. de lokale omstandigheden (bijv. klimaat, grondsoort, structuur), teelt doel en raseigenschappen.			☐	☐	☐
	2.2.7	n.v.t.					☐
2.3 GGO-gewassen	2.3.1	Geen teelt van GGO gewassen (ook geen proefveld), tenzij met expliciete goedkeuring van de afnemer.			☐	☐	☐
	2.3.2	Indien bietenzaad niet is ingekocht via Cosun, dan kunt u hiervoor een door Cosun afgegeven verklaring overleggen dat het zaad voldoet aan de eisen die Cosun daaraan stelt.			☐	☐	☐
	2.3.3	Indien GGO gewas geteeld wordt, worden de wettelijke voorschriften voor GGO gewassen in acht genomen en de teelt volledig geregistreerd.			☐	☐	☐
	2.3.4	Perceel zelf is laatste 2 jaar niet als GGO proefveld gebruikt met hetzelfde gewas.			☐	☐	☐
	2.3.5	Teelt mag niet grenzen aan GGO proefvelden met hetzelfde gewas. Voor suikerbieten geldt een minimale afstand van 3 m.			☐	☐	☐
	2.3.6	GGO partijen worden zorgvuldig gescheiden gehouden van non-GGO partijen.			☐	☐	☐
	2.3.7	Machines en werktuigen zijn niet in contact geweest met GGO's, tenzij daarna zeer grondig gereinigd.			☐	☐	☐
	2.3.8	Bij vondst/vaststelling van een GGO, dit registreren op het 'Klachten- en calamiteitenformulier' (bijlage C van de Telerhandleiding).			☐	☐	☐
2.4 Machinegebruik	2.4.1	Gebruik uitsluitend goed onderhouden, goed afgestelde en schone machines (geen verontreiniging met productvreemde stoffen zoals olie, vet, glas).			☐	☐	
2.5 Bemesting	2.5.1	Bemest volgens bemestingsadvies op basis van analysegegevens. (=aanbeveling)			☐	☐	

2. TEELT		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	2.5.2	Gebruik op het perceel uitsluitend bodemverbeteraars die voorzien zijn van een (product)certificaat of analyserapport waarmee aangetoond wordt dat het product voldoet aan de Meststoffenwet (zware metalen) en de in Bijlage I van de Telerhandleiding opgenomen normen voor glas, steentjes en overige verontreinigingen. De toetsing van de glasnorm geldt niet voor champost. De eisen voor groen- en gft-compost zijn opgenomen in bijlage I van de Telerhandleiding. Voor overige organische meststoffen moet een analyserapport volgens het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (minimaal 5 jaar bewaren) en een afleveringsbewijs overlegd kunnen worden. Dit geldt niet voor organische meststoffen (zoals dierlijke mest) van uw eigen bedrijf.		
	2.5.3	Geen gebruik van slib dat vrij komt bij de zuivering van afval/rioolwater voor organische bemesting. Dit slib wordt ook wel rioolslib, (afval)waterzuiveringsslib, (riool)zuiveringsslib, enz. genoemd.		
	2.5.4	Gebruikte meststoffen worden geregistreerd (zie bijlage B van de Telerhandleiding).		
	2.5.5	Gebruik uitsluitend wettelijk toegestane meststoffen, maar geen meststoffen die gemaakt zijn op basis van dierlijke eiwitten (bijv. beendermeel).		
	2.5.6	n.v.t.		
	2.5.8	Gebruikte biostimulanten en het resultaat van de toepassing worden geregistreerd (zie bijlage B van de Telerhandleiding). Biostimulanten zijn bemestingsproducten die de voedingsprocessen van de plant stimuleren op basis van micro-organismen of (an)organisch materiaal (bijv. Mycorrhiza schimmels, silicium en seleen)).		
2.6 Goede dosering meststoffen	2.6.1	Bemestingsapparatuur is goed afgesteld en goed onderhouden, bij voorkeur getest (keuring is niet verplicht). (=aanbeveling)		
	2.6.2	n.v.t.		
2.7 Gewasbeschermingsmiddelen	2.7.1	Uitsluitend gebruik van wettelijk toegestane middelen. Gebruik middelen uitsluitend volgens wettelijk gebruiksvoorschrift (etiket): let vooral op de maximale dosering, veiligheidstermijn en de frequentie van toediening. <i>Tip: op www.ctgb.nl/toelatingen kunt u checken of een middel (nog) is toegelaten.</i> Let op: bij consumptie aardappelen worden steekproefsgewijs monsters genomen door de CI en onderzocht op residuen (zie VVAK Handboek 5.1). Proeven met middelen waarvoor nog geen officiële toelating geldt, mogen alleen met een proefonthefing van het CTGB, of onder verantwoordelijkheid (verklaring) van een TNG erkend bedrijf (zie www.nvwa.nl/onderwerpen/gewasbescherming/erkenning-aanvragen-voor-toetsing-gewasbeschermingsmiddelen/tng-erkenning) uitgevoerd worden (kopie beschikbaar). Op de proef geteelde producten gescheiden houden van het handelbare product, tenzij de proefonthefing of verklaring verhandelen van dit product expliciet toestaat en de afnemer -indien bekend- expliciet toestemming heeft gegeven om het samen te voegen.		
	2.7.2			
	2.7.3	Alle gebruikte gewasbeschermingsmiddelen registreren (steeds actueel)		

2. TEELT		Voldoet?				
		ja	nee	nvt.		
	2.7.4	De veld- en rijenspuut (smaller en breder dan 3 meter), vernevelapparatuur en de onkruidstrijker is goed onderhouden en het SKL goedkeuringsbewijs (van de spuitkeuring) is geldig (geldt ook voor loonwerker). Voor meer info over typen en keuringsfrequentie zie: www.sklkeuring.nl/media/files/Overzicht%20SKL%20keuringsbewijs%20verdeel%20voor%20gewasbeschermingsmiddelen(1).pdf . Advies: controleer periodiek zelf op de goede werking (dosering, spuitbeeld, doppen)			☐	☐
	2.7.5	De toepasser van gewasbeschermingsmiddelen beschikt over een geldige spuitlicentie, licentie uitvoeren en/of licentie bedrijfsvoeren (ook loonwerker).			☐	☐
	2.7.8	n.v.t.				☐
	2.7.16	Met de erfemissiescan (www.erfemissiescan.nl) is het risico op emissie vanaf het erf in kaart gebracht.			☐	☐
	2.7.17	n.v.t.			☐	☐
	2.7.18	n.v.t.				☐
	2.7.19	n.v.t.				☐
2.8 Ziekten, plagen en gebreken	2.8.1	Maatregelen worden genomen ter preventie en indien nodig ter bestrijding (incl. registratie), om verontreiniging van het product met gifstoffen en giftige onkruiden, en kwaliteitsverlies te voorkomen. <i>Tip:</i> zie www.kennisakker.nl			☐	☐
	2.8.2	n.v.t.			☐	☐
	2.8.3	n.v.t.			☐	☐
	2.8.5	n.v.t.			☐	☐
	2.8.6	n.v.t.				☐
2.9 Watergebruik	2.9.1	Uitsluitend gebruik van water van goede kwaliteit (bijv. bron-, leiding- en regenwater). Oppervlaktewater moet schoon zijn, bij twijfel informatie inwinnen bij waterschap (<i>Tip:</i> zie www.waterkwaliteitportaal.nl en www.bestrijdingsmiddelenatlas.nl) of een analyse uitvoeren (norm: max. 1.000 cfu <i>E. coli</i> per 100 ml water). Deze eis geldt m.n. bij toepassing van water (bijv. beregening/ bespuiting) op het eetbare deel van gewassen voor humane consumptie en die rauw gegeten kunnen worden. Let op: riooloverstorten! Let op: contact met oppervlaktewater waarin ratten leven kan leiden tot de Ziekte van Weil. Zie www.rivm.nl/vragen-en-antwoorden-ziekte-van-weil . Let op: sluit zo mogelijk bronnen af om terreur, zoals het toevoegen van schadelijke stoffen, te voorkomen.			☐	☐
	2.9.6	n.v.t.				☐
	2.9.7	Bij beregening registreert u het perceel, de datum en de watergift (in mm of m3/ha, of in pompuren + pompcapaciteit in m3/uur). Zie bijlage B van de Telerhandleiding . <i>Tip:</i> met www.zlto.nl/beregeningssignaal kunt u de efficiëntie verbeteren.			☐	☐
2.10 Jacht	2.10.1	n.v.t.			☐	☐

3. OOGST/ BEWERKING/ INSCHUREN			Voldoet?		
			ja	nee	nvt.
3.1 Machines	3.1.1	Gebruik uitsluitend goed onderhouden en schone machines en transportmiddelen om beschadiging en insleep van vreemde bestanddelen (zoals brandstof, olie, vet en glas) te voorkomen. Let in het bijzonder op: olie- en brandstoflekage, gebruik schone kipwagens, kisten, etc. Bij vervoer product na andere producten (A....G), dan als volgt reinigen: A. diervoedergrondstoffen en voedingsmiddelen: vegen B. grond/stenen: reinigen met water (hoge druk) C. kunstmest: vegen D. verpakte producten: vegen E. droge stapelbare mest: reinigen en desinfectie F. Natte mest: reiniging, desinfectie en vrijgave na externe inspectie door een ISO 17020 geaccrediteerde inspectie-instelling. G. n.v.t. De reinigingsmethode na andere producten kunt u vinden in de IDTF-database: www.icrt-idtf.com/nl/index.php?setlang=nl . Let op: Producten die niet in deze database voorkomen, zijn verboden ladingen! Het transportmiddel moet voordat geladen wordt vrij zijn van residuen (resten) van schoonmaak- en desinfectiemiddelen en droog zijn.	☐	☐	☐
	3.1.2	n.v.t.	☐	☐	☐
	3.1.3	n.v.t.	☐	☐	☐
	3.1.4	Geen gebruik maken van machines die eerder in het seizoen in contact zijn geweest met GGO-producten, tenzij zeer grondig gereinigd.	☐	☐	☐
3.2 Verpakking van diervoeders (alleen van eigen oogst)	3.2.1	n.v.t.	☐	☐	☐
	3.2.2	n.v.t.	☐	☐	☐
3.4 Productafval	3.4.2	n.v.t.			☐

4. OPSLAG / BEWARING			Voldoet?		
			ja	nee	nvt.
4A. Niet overdekt bewaring (in veld, op betonplaat of erf)					
4.1 Niet overdekte bewaarplaatsen	4.1.1	De bewaarplaats is schoon en goed onderhouden, vrij van verontreiniging zoals olie, chemicaliën, hout, los freesafalt en los puin.	☐	☐	☐
	4.1.2	n.v.t.	☐	☐	☐
4.2 Diervoeders (alleen van eigen oogst)	4.2.1	De kuilkwaliteit wordt bewaakt en schimmelgroei wordt voorkomen.	☐	☐	☐
	4.2.2	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.2.3	Bij gebruik folie: voldoende folie gebruiken, beschermen tegen beschadiging (bijv. door net, zeil of zand) en beschadigingen repareren.	☐	☐	☐

5. TRANSPORT / UITSCHUREN EN/OF AFLEVEREN			Voldoet?		
			ja	nee	nvt.
5.1 Vreemde bestanddelen, ongewenste stoffen	5.1.1	Gebruik uitsluitend goed onderhouden en schone apparatuur en transportmiddelen.	☐	☐	☐
	5.1.2	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.3	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.4	Bij vervoer product na andere producten (A....G), dan als volgt reinigen: A. diervoedergrondstoffen en voedingsmiddelen: vegen B. grond/stenen: reinigen met water (hoge druk)	☐	☐	☐

5.TRANSPORT / UITSCHUREN EN/OF AFLEVEREN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	C. kunstmest: vegen D. verpakte producten: vegen E. droge stapelbare mest: reinigen en desinfectie F. Natte mest: reiniging, desinfectie en vrijgave na externe inspectie door een ISO 17020 geaccrediteerde inspectie-instelling. G. n.v.t. De reinigingsmethode na andere producten kunt u vinden in de IDTF-database: www.icrt-idtf.com/nl/index.php?setlang=nl . Let op: Producten die niet in deze database voorkomen, zijn verboden ladingen! Het transportmiddel moet voordat geladen wordt vrij zijn van residuen (resten) van schoonmaak- en desinfectiemiddelen en droog zijn.			
	5.1.5 n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.6 n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.7 Bij aflevering van eigen oogst met bestemming diervoeder, zichtbare schimmel- en broeiplekken verwijderen.	☐	☐	☐
	5.1.8 n.v.t.	☐	☐	☐
5.2 Voorraadbescher- mings-, kiem- remming- of ont- smettingsmiddelen	5.2.1 n.v.t.	☐	☐	☐
5.3 Transport door derden	5.3.1 <u>Geldt alleen voor producten met bestemming diervoeder:</u> Transporteur is in het bezit van het GMP+ B4.1 (transport) certificaat. Bij transport in opdracht van de teler: kopie certificaat kunnen tonen. Als transport door of in opdracht van afnemer plaatsvindt, dan is dit niet nodig maar moet aan de afnemer wel gemeld worden als het transportmiddel niet voldoet aan eis 5.1.4.	☐	☐	☐

module: Duurzaam Akkerbouw Bedrijf
(wel/niet conform RED)

Zelfbeoordelingslijst

Duurzaam Akkerbouw Bedrijf (DAB)

Teelt- en bewaar seizoen 2020 – 2021

Het predicaat “Duurzaam Akkerbouw Bedrijf” kan worden behaald met een jaarlijkse controlefrequentie, of 1x per 3 jaar.

Bij een jaarlijkse inspectie voldoet het teeltbedrijf aantoonbaar aan de RED-eisen zoals opgenomen in Richtlijn 2009/28/EG.

De betrokken CI vermeldt dan op het certificaat dat biomassa conform RED geproduceerd wordt.

Zelfbeoordeling/checklist

Naam:

Datum: ... / ... / 2020; Paraaf:

Toelichting:

- Meerdere aandachtspunten zijn met “aanbeveling” aangeduid. Voor deze punten geldt dat zij niet in absolute termen te controleren zijn, maar in extreme gevallen wel tot voedselveiligheidsproblemen kunnen leiden. De bewustwording staat hier centraal. Het niet voldoen aan deze punten leidt niet tot afkeuring.
- Met de term “**gewasbeschermingsmiddelen**” worden ook de biociden en toevoegingsmiddelen bedoeld, bijvoorbeeld: uitvloeiers, hechtmiddelen, insecticiden, ontsmettingsmiddelen en middelen tegen ongedierte. Dus alle middelen met een toelating van het CTGB: www.ctgb.nl/toelatingen.
- De aandachtspunten die met “aanbeveling bij 1:3” zijn aangeduid, zijn wel gewenst maar niet verplicht bij een controlefrequentie van 1x per 3 jaar.

1. ALGEMEEN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
1.0 Verplichte deelname DAB	1.0.1 (Industrie)groente af te leveren aan Vigef-leden moet voldoen aan de eisen voor DAB. De eisen zijn hieronder weergegeven en herkenbaar aan de rode kop en omlinjing. <i>Tip: de leden van de Vigef zijn vermeld op pagina 2 van het Vigef jaarverslag 2018-2019: www.vigef.nl/nieuws.</i>			☐
1.1 Eigen verklaring + zelfbeoordeling/-checklist	1.1.1 U hebt deze checklist (bij voorkeur vóór het begin van het teeltseizoen, doch uiterlijk voorafgaande aan de bedrijfscontrole) ingevuld en ondertekend. U werkt volgens deze zelfbeoordeling/checklist.	☐	☐	
1.2 Traceerbaarheid (eenduidige registratie van het perceel, de teelt en afnemer) Zie ook bijlage D van de Telerhandleiding.	1.2.1 Een overzicht is beschikbaar van de percelen, met daarop: perceelsnaam/-nummer, locatie, gewas, ras, oppervlakte, en indien van toepassing een plattegrond van de bewaarruimte(n). Een plattegrond van de bewaarruimte(n) <u>geldt niet voor granen, zaden & peulvruchten (GZP), suikerbieten en zetmeelaardappel.</u>	☐	☐	
	1.2.2 Alle bespuitingen, overige chemische behandelingen, bemestingen, beregelingen en 1 ^e oogstdatum worden geregistreerd. Bijvoorbeeld m.b.v. een teeltregistratieformulier, een akkerbouw managementsysteem of spuitboekje.	☐	☐	
	1.2.3 Inkoopbonnen (en/of facturen of certificaten) van zaaizaden, pootgoed, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, inkuiltoevoegingsmiddelen en biociden worden bewaard (minimaal 5 jaar, zie 1.2.8).	☐	☐	
	1.2.4 U registreert waar welke partij is opgeslagen: minimaal identificatie van herkomst van iedere partij (perceel waarvan product afkomstig is) en hoeveelheid (raming). (<u>geldt niet voor suikerbieten en zetmeelaardappelen.</u>)	☐	☐	☐
	1.2.5 U registreert afgeleverde partijen (zowel af land als bij aflevering per cel/box): datum, afnemer, hoeveelheid afgeleverd product (ton), evt. bonnummers. Afleveringsoverzichten van de afnemers voldoen. Bonnummers en afleveringsoverzichten n.v.t. bij eigen gebruik (veevoer).	☐	☐	☐
	1.2.6 Bij aflevering ziet u erop toe dat de juiste partij wordt opgehaald en vermenging van partijen wordt voorkomen.	☐	☐	
	1.2.7 Bij een calamiteit dient u, onmiddellijk na ontvangst van een verzoek daartoe, in staat te zijn om informatie (i.c. afnemer, aflevermoment en hoeveelheid) van een of meerdere afgeleverde partijen te verstrekken.	☐	☐	
	1.2.8 Alle registraties, rapporten van controles, certificaten en analyses worden minimaal 5 jaar (vanaf start certificering) bewaard.	☐	☐	
	1.2.9 Partijen die niet aan het certificaat voldoen, worden niet samengevoegd maar separaat opgeslagen.	☐	☐	

1. ALGEMEEN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	1.2. 10 Bij aankoop (gewas/product) registreert u: datum, gegevens handelaar en producent (zie 1.15), hoeveelheid gewas/product (ha/ton) en -indien van toepassing- (weeg)bonnummers, gegevens transporteur en inkoopfactuur. U bewaart deze gegevens min. 5 jaar.	☐	☐	☐
1.3a Calamiteiten	Bij brand, ongelukken of vondst waarbij sprake kan zijn van bijv. asbest, glas, olie, radioactiviteit, zware metalen, chemicaliën (bijv. PAC's, benzeen, DDT) of quarantaine organismen:			
	1.3.1 n.v.t.	☐	☐	
	Bij voorvallen/ongelukken waarbij de productveiligheid niet in gevaar is maar niet (meer) voldaan kan worden aan andere gestelde eisen, bijvoorbeeld het tenietgaan van registraties door computerstoring, brand- of waterschade:			
	1.3.2 n.v.t.	☐	☐	
1.3b Klachten (eigen/derden)	Bij eigen klachten jegens leveranciers en dienstverleners en klachten van derden m.b.t. de werkwijze, gedraging, productkwaliteit, enz. van uw bedrijf:			
	1.3.3 In geval van een dergelijke klacht:	☐	☐	
	- legt u vast wat de klacht is en welke actie u hierop heeft uitgevoerd (bijlage C van de Telerhandleiding 'Klachten- en calamiteitenformulier' invullen).			
	- geeft u aan hoe u of de derde dit in de toekomst kunt voorkomen.			
1.4a Wetgeving	1.4.1 U beschikt over kennis van relevante wetgeving (residuenormen, schadelijke stoffen (bijv. mycotoxinen)). Bij twijfel: contact opnemen met uw afnemer. <i>Tip (alleen voor GZP): zie www.kennisakker.nl en www.akkervijzer.nl (zoekwoorden: 'fusariumtoxinen', 'fusarium', 'graanziekten' en/of 'toxinen') (=aanbeveling)</i>	☐	☐	
	1.4.2 n.v.t.	☐	☐	☐
1.4b Kennisontwikkeling, actualisatie vakmanschap	1.4.3 n.v.t.	☐	☐	
1.5 Hygiëne	1.5.1 Bij opslag/bewaring op het teeltbedrijf weten zowel derden (bezoekers) als personeel aan welke hygiëneregels voldaan moet worden (zichtbaar ophangen). Minimumeis: zie bijlage F van de Telerhandleiding. <u>Geldt niet voor suikerbieten en zetmeelaardappelen.</u>	☐	☐	☐
	1.5.2 Er wordt gewerkt volgens de hygiëneregels. Deze zijn bekend bij u zelf en het personeel d.m.v. een instructie (aantoonbaar door bijv. verklaring laten ondertekenen). <u>Geldt niet voor suikerbieten en zetmeelaardappelen.</u>	☐	☐	☐
	1.5.3 Afval (bijv. verpakkingsmateriaal, resten) en gevaarlijke stoffen (zie ook 1.6) worden dusdanig opgeslagen dat verontreiniging van het product wordt voorkomen.	☐	☐	☐
1.6 Opslag hulpstoffen	betreft: gewasbeschermings-, voorraadbeschermings-, ongediertebestrijdings- en ontsmettingsmiddelen, meststoffen en brandstoffen.			
	1.6.1 Opslag voldoet aan wettelijke eisen.	☐	☐	
	1.6.2 De opslag van alle hulpstoffen vindt fysiek dan wel in tijd gescheiden plaats van uitgangsmateriaal en/of geoogst product.	☐	☐	
1.7 Loonwerk	1.7.1 U kunt aantonen dat de loonwerker volgens de VVAK regels werkt. U bent daarom in bezit van een kopie van het VKL certificaat (niet nodig als loonwerker op site www.vkl.nl vermeld staat), VVAK, VVC, GlobalGAP of het Belgische IKKB/Vegaplan certificaat van de loonwerker (of onderaannemer) of elk ander certificaat of inspectiebewijs die deze eisen afdekt. Als u dit niet kan aantonen moet u zelf erop toezien dat de	☐	☐	☐

1. ALGEMEEN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	loonwerker volgens de VVAK regels werkt. U bent tenslotte zelf verantwoordelijk voor het loonwerk. De CI kan een aanvullende controle bij loonwerker uitvoeren.			
	1.7.2 Registraties van activiteiten van loonwerker (die volgens de VVAK regels geregistreerd moeten worden) zijn in uw bezit.	☐	☐	☐
1.8 Arbeid	1.8.1 Bij inzet van externe arbeid (incl. vakantiewerkers; excl. mechanisch loonwerk) worden de wettelijke regels in acht genomen v.w.b. minimum leeftijd, arbeidsduur en sociale afdrachten, en worden geen illegalen ingezet. Bij inzet van uitzendkrachten is dit aantoonbaar door een kopie van een geldig NEN4400 certificaat van het uitzendbureau. Bij ZZP'ers kan volstaan worden met een door de Belastingdienst goedgekeurde modelovereenkomst.	☐	☐	☐
	1.8.2 Voorkom/beperk fysieke overbelasting van personeel door kennis te (laten) nemen en het toepassen van de "Tilwijzer": http://bo-akkerbouw.nl/ajax_frontoffice/filemanager/files/uploads_old/2015/08/Tilwijzer_PA-PDV_2008_definitief.pdf .	☐	☐	☐
	1.8.3 Voorkom dat personeel werkt in een stoffige of geluidvolle omgeving, of zorg voor doeltreffende maatregelen/hulpmiddelen (bijv. ventilatie/afzuiging, gehoordopjes, stofkapjes).	☐	☐	☐
	1.8.4 Personeel is bekend met belangrijke telefoonnummers en locaties (i.v.m. mogelijk ongeval/nood). Het betreft de telefoonnummers van brandweer, politie, ambulance, elektriciteit-, water- en gasbedrijf, de locatie van brandblusser(s) en EHBO-box, en de afsluiters van gas, water en elektra.	☐	☐	☐
	1.8.5 Op het bedrijf is een compleet en goed onderhouden EHBO-box aanwezig.	☐	☐	☐
	1.8.6 Personeel wordt betrokken bij ontwikkelingen in de "akkerbouw", door deelname aan netwerken & bijeenkomsten (bijv. vakbeurzen, voorlichtingsdagen).	☐	☐	☐
1.9 Flora & fauna (Natuurgebieden)	1.9.1 Het gebruik van uw percelen gelegen in of naast natuurbeschermingsgebieden en -beschermingszones is in overeenstemming met de regels die daarvoor wettelijk gelden, dan wel op grond van regelingen en/of overeenkomsten (bijv. hamstervereenkomst, nationale parken, enz.).	☐	☐	☐
(Vogelbeheer)	1.9.2 Bij de bedrijfsvoering wordt rekening gehouden met de vogelstand, door de vogels tijdens het broedseizoen niet moedwillig te verjagen of af te schieten tenzij wettelijk toegestaan, en bij grondbewerking zoveel mogelijk weidevogelnesten te behouden (markeren/verleggen). Voor regels voor verjagen zie www.faanabeheereenheid.nl .	☐	☐	☐
(Habitats)	1.9.3 U zorgt actief voor instandhouding van landschapselementen op eigen terrein (o.a. heggen, vijvers, bomenrijen/-groepen, geïsoleerde bomen en akkerranden). Bijvoorbeeld door baggeren, maaien, snoeien, plaggen, verschralen, enz.	☐	☐	☐
	1.9.4 Teeltvrije zones langs sloten en oppervlaktewater (conform Activiteitenbesluit milieubeheer) worden gerespecteerd. De afstand tussen insteek talud en midden van de buitenste gewasrij is minimaal: - 1,50 m voor aardappelen, uien, asperges, prei, schorseneren, sla en peen. - 1,00 m idem, maar dan met een techniek met minimaal 90% driftreductie. - 0,50 m voor alle overige akkerbouw- en vollegrondsgroentegewassen. De teeltvrije zone geldt niet bij greppels, droge sloten en biologische teelt.	☐	☐	☐
	1.9.5 Pas akkerrandbeheer toe (bijvoorbeeld inzaai bloemrijke mengsels), inzet plakvallen, groene vlieg en/of inzet steriele mannetjes. (=aanbeveling)	☐	☐	☐
	1.9.6 Teel minimaal één "klein gewas". Dit zijn (mengsels van) plantensoorten die regionaal op beperkt areaal worden geteeld, vaak op kleine percelen of	☐	☐	

1. ALGEMEEN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	perceelsranden. (=aanbeveling bij 1:3 inspectie)			
1.10 Bodembeheer (structuur/kwaliteit)	1.10.1 U neemt maatregelen om verslechtering van bodemstructuur en gebruikswaarde van uw percelen te voorkomen. Bijvoorbeeld vruchtwisseling, juiste bandenspanning, rijpadensysteem, groenbemester, grondbewerking (diep of mulch), enz..	☐	☐	
	1.10.2 Maak bij mogelijke structuurproblemen een profielkuil ter vaststelling en om te bepalen hoe het opgelost kan worden. (=aanbeveling)	☐	☐	☐
	1.10.3 Pas op stuifgevoelige gronden anti-stuifmaatregelen toe (bijvoorbeeld stuifdek, gewasresten oppervlakkig inwerken (mulchen)) (=aanbeveling)	☐	☐	☐
(bodemgezondheid)	1.10.4 <u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> U neemt minimaal 2 van de onderstaande maatregelen t.b.v. bodemgezondheid			☐
	- U gebruikt minimale grondbewerkingstechnieken	☐		☐
	- U werkt gewasresten in de grond voor de organische stof	☐		☐
	- U voert organische mest of compost aan	☐		☐
	- U zaait groenbemesters na de hoofdteelt	☐		☐
	- U voorkomt excessief gebruik van gewasbeschermingsmiddelen	☐		☐
	- U past drainage toe op natte percelen	☐		☐
(organisch stof)	1.10.5 U neemt maatregelen om afname van het organisch stofgehalte te voorkomen en controleert dit bij voorkeur door bodemanalyse (bijv. elke 4 jaar in combinatie met bemestingsonderzoek). Bijvoorbeeld: toepassen van groenbemester, compost, mest, onderwerken van gewasresten, enz.	☐	☐	
	1.10.6 Stel een organisch stof balans op. (=aanbeveling)	☐	☐	☐
	1.10.7 <u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> U past gewasrotatie toe op uw bedrijf.	☐	☐	☐
	1.10.8 <u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> U heeft meerdere teelten en/of bedrijfsonderdelen.	☐	☐	☐
	1.10.9 <u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> U neemt minimaal 2 van de onderstaande maatregelen t.b.v. bodemverdichting			☐
	- U past lage bandenspanning toe op het land	☐		☐
	- U past meer handelingen in een werkgang toe (spitten/zaaien)	☐		☐
	- U maakt gebruik van lichtere machines	☐		☐
	- U past vast rijpaden en/of spuitpaden toe	☐		☐
	- U voorkomt dat machines onder natte omstandigheden het land op gaan	☐		☐
1.11 Emissiereductie	1.11.1 <u>Bijlage H van de Telerhandleiding</u> wordt ingevuld indien (rest)producten van de akkerbouwmatige teelten worden afgeleverd als biomassa voor energiedoelinden en de afnemer dit wenst. Let op: kopie bewaren in eigen administratie, incl. de bewijzen/berekeningen, en 5 jaar bewaren! (=aanbeveling bij 1:3 inspectie)	☐	☐	☐
	1.11.2 <u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> U neemt minimaal 1 maatregel uit 3 van de 4 categorieën t.b.v. beperking van de uitstoot van broeikasgassen. Vul <u>bijlage K</u> in.	☐	☐	☐
1.12 Rendabiliteit	1.12.1 Optimaliseer het bouwplan. Houd daarbij rekening met de sterke kenmerken van het bedrijf (bijvoorbeeld ligging, grondsoort, beschikbare arbeid, faciliteiten, enz.). Schakel daarbij de hulp in van (een) externe adviseur(s) (bijvoorbeeld boekhouder, toeleverancier en/of afnemer).	☐	☐	☐
	1.12.2 Optimaliseer de efficiëntie van machines en arbeid. Bijvoorbeeld door samenwerking/uitwisseling (werktuigenvereniging/loonwerk), verlengen gebruiksduur (onderhoud!), externe dienstbetrekking en/of machineverhuur.	☐	☐	☐
	1.12.3 Bij het afsluiten van een teeltcontract of verkoop van het geoogst product maakt u of uw coöperatie afspraken over het meest gunstige moment van levering (in verband met prijs en kwaliteit).	☐	☐	☐

1. ALGEMEEN		Voldoet?					
		ja	nee	nvt.			
	1.12.4	Geldt alleen voor consumptieaardappelen: U heeft een bedrijfsplan (bouwplan) beschikbaar waarin aandacht is voor de economische lange termijn. Dit betreft bijvoorbeeld een financiële prognose, meerdere teelten en contracten.			☐	☐	☐
1.13 Lokale welvaart	1.13.1	Het bedrijf heeft een nette uitstraling. Erf en gebouwen zijn goed onderhouden, geen langdurige onoverdekte opslag/stalling van machines, materialen, enz. Op de percelen worden restanten van teelt/bewaring z.s.m. opgeruimd (bijv. folie verwijderen en tarragrond verspreiden) (=aanbeveling)			☐	☐	☐
	1.13.2	Bij investeringsplannen ook lokale mogelijkheden (bedrijven, producten, diensten) onderzoeken.			☐	☐	☐
	1.13.3	U neemt deel aan netwerken & bijeenkomsten, hebt regelmatig contact met collega's en/of een samenwerkingsverband. Bijvoorbeeld deelname aan vakbeurzen, voorlichtingsdagen, pootgoedacademie, enz.			☐	☐	
1.14 Energie	1.14.1	Brandstofverbruik wordt beperkt door: - minimaliseren aantal bewerkingen/transportbewegingen - uitvoering werkzaamheden onder optimale (bodem)omstandigheden - motoren niet onnodig te laten draaien - gebruik van de eco-stand van de aftakas (indien beschikbaar) - handel op basis van actueel verbruik (indien aanwezig)			☐	☐	
	1.14.2	Het brandstofverbruik (diesel, benzine en LPG) wordt jaarlijks kritisch beoordeeld en vergeleken met voorgaande 4 jaar. Daarbij wordt een lijst met belangrijkste verbruikers opgesteld (bijvoorbeeld tractor A, heftruck, kachels, enz.). (=aanbeveling bij 1:3 inspectie)			☐	☐	☐
	1.14.3	Bij aankoop van nieuwe tractor en zelfrijdende machines het brandstofverbruik t.o.v. soortgelijke tractoren en machines laten meewegen in het aankoopbesluit.			☐	☐	☐
	1.14.4	Elektriciteitsverbruik wordt beperkt door besparingsmaatregelen. Voorbeelden zijn: inzet tijd klok, regelmatige reiniging van ventilatoren/condensoren, gebruik van natuurlijke trek tijdens bewaring, isolatie, spaarlampen (TL of LED i.p.v. gloeilamp), enz.			☐	☐	☐
	1.14.5	Het energieverbruik ((aard)gas en elektriciteit) wordt jaarlijks kritisch beoordeeld en vergeleken met voorgaande 4 jaar (jaarafrekeningen). Daarbij wordt een lijst met belangrijkste verbruikers opgesteld (bijvoorbeeld ventilatoren, kachels, koelmachines, transportbanden, erfverlichting, enz.) (=aanbeveling bij 1:3 inspectie)			☐	☐	☐
	1.14.6	Op het bedrijf wordt energie opgewekt (bijvoorbeeld m.b.v. zonnepanelen, windmolen of biovergister). (=aanbeveling)			☐	☐	
	1.15	U kunt aantonen dat aangekochte gewassen/producten afkomstig zijn van teeltbedrijven met een geldig VVAK-, GlobalGAP- of gewascertificaat voor het betreffende gewas/product. Geaccepteerde buitenlandse certificaten zijn Vegaplan (België) en Qualität & Sicherheit (Q&S). Ook bij aankoop via handelaren moet u in het bezit zijn van de certificaten van de producent. Bij een aardappelhandelaar volstaat het Hygiëneprotocol NAO. Andere certificaten behoeven eerst expliciete goedkeuring door het Akkerbouw Certificeringsoverleg alvorens deze geaccepteerd worden. Let op: (restanten van) pootaardappelen die afgeleverd worden als zetmeel- of consumptieaardappelen moeten voor die afzet gecertificeerd zijn. Risico is m.n. residuen van niet toegestane gewas- en voorraadbeschermingsmiddelen.			☐	☐	☐
1.16 Bedrijfsplan	1.16.1	U beschikt over een actueel en gedocumenteerd bedrijfsplan waarin alle relevante duurzaamheidsrisico's zijn benoemd. Bij afwezigheid van een plan bijlage J van de Telerhandleiding invullen			☐	☐	☐

1. ALGEMEEN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
1.16. 2	Geldt alleen voor consumptieaardappelen: U beschikt over een actueel en gedocumenteerd bedrijfsplan waarin alle relevante duurzaamheidsrisico's zijn benoemd. Bij afwezigheid van een plan onderstaande checklist met bedrijfsrisico's en -kansen invullen:	☐	☐	☐
	Heeft u aandacht voor de volgende akkerbouw bedrijfsrisico's en -kansen?			
	- wettelijke eisen	☐		☐
	- degradatie en vernietiging van natuurlijke habitats	☐		☐
	- zeldzame en bedreigde dier- en plantensoorten	☐		☐
	- werknemer welzijn, gezondheid en veiligheid	☐		☐
	- grondverontreiniging en erosie	☐		☐
	- water verontreiniging (grond, lekkage, run-off vanuit bewaring en/of toepassing van bemesting en gbm, brandstof of afval)	☐		☐
	- water beschikbaarheid (voorkom verspilling, respecteer waterbehoefte van de omgeving)	☐		☐
	- Drift van gbm	☐		☐
	- luchtvervuiling, incl. vuur en rook	☐		☐
	- potentiële vervuiling van buiten het bedrijf (vervuiling of invasieve soorten)	☐		☐
	- voedselveiligheid risico's	☐		☐

2. TEELT		Voldoet?				
		ja	nee	nvt.		
2.1 Perceelskeuze	2.1.1	Geen teelt op percelen die de laatste 3 jaar verontreinigd zijn door opbrengen van niet toegelaten stoffen (bijv. verontreinigd slib, glas, olie, dioxines, zware metalen en Keurcompost klasse C) of (<u>geldt niet voor GZP</u>) waarvan de teeltaarde door voorgaande teelten of activiteiten mogelijk chemisch verontreinigd is (bijv. teelt van hardfruit, vuilstort, industrieterrein). Bij twijfel: grondanalyse	☐	☐	☐	
	2.1.2	Indien perceel minder dan 5 jaar in agrarisch gebruik is, dan is de historie van de laatste 7 jaar bekend en wordt het onderbouwd met een grondanalyse door een erkend laboratorium.	☐	☐	☐	
	2.1.3	Verontreinigingen worden verwijderd. Let extra op glasdelen en plastic, vooral in percelen langs wegen). Op percelen binnen 1 km van een golfsterrein ook letten op golfballen.	☐	☐		
	2.1.4	n.v.t.	☐	☐		
	(biodiversiteit)	2.1.5	De percelen waarvan (rest)producten van de akkerbouwmatige teelten afkomstig zijn, hadden op 1/1/2008 aantoonbaar een agrarische bestemming. Bewijs: teeltregistratie 2007, foto Google-earth, enz.	☐	☐	☐
		2.1.6	Indien u een bodemanalyse laat uitvoeren om inzicht te krijgen in het bodemleven of investeringen doet om de bodemgezondheid te verbeteren, registreert u: het analyserapport respectievelijk de ondernomen activiteiten. U bewaart deze gegevens min. 5 jaar. (=aanbeveling)	☐	☐	☐
		2.1.7	Op percelen wordt geen monocultuur (>4 jaar zelfde gewas) toegepast, tenzij de monocultuur de milieubelasting niet verhoogt (bijv. gbm-gebruik).	☐	☐	☐
2.2 Uitgangsmateriaal	2.2.1	n.v.t.	☐	☐		
	2.2.2	Maak gebruik van ontsmet zaaizaad bij GZP-teelt als voedermiddel om het risico op ziekten en plagen tijdens de teelt te verminderen. (=aanbeveling) Let op: geen (restant van) ontsmet zaaizaad als voedermiddel afleveren!	☐	☐	☐	
	2.2.3	n.v.t.	☐	☐	☐	

2. TEELT		Voldoet?					
		ja	nee	nvt.			
2.2 Uitgangsmateriaal (raskeuze)	2.2.4	Bij de bepaling van de optimale zaai- en poot/plantafstanden wordt rekening gehouden met o.a. de lokale omstandigheden (bijv. klimaat, grondsoort, structuur), teeltdoel en raseigenschappen.			☐	☐	☐
	2.2.5	U baseert zich bij de raskeuze en het gebruik op relevante rasinformatie (vergelijkend onderzoek, ervaring, teeltbegeleiding). Dit geldt niet als de afnemer de raskeuze bepaalt.			☐	☐	☐
	2.2.6	Registreer: herkomst (eigen vermeerdering/aankoop), maat (bijv. mm of dkg), gebruikte hoeveelheid (per ha) en plant/zaaidatum. Bij aangekocht uitgangsmateriaal tevens de leverancier en eventuele chemische behandeling. Zie voorbeeld bijlage B van de Telerhandleiding .			☐	☐	☐
	2.2.7	<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> Bij de raskeuze wordt rekening gehouden met de wens van klanten, geschiktheid van het ras voor de regio, grondsoort en duurzame teelt.			☐	☐	☐
2.3 GGO-gewassen	2.3.1	n.v.t.			☐	☐	☐
	2.3.2	n.v.t.			☐	☐	☐
	2.3.3	n.v.t.			☐	☐	☐
	2.3.4	n.v.t.			☐	☐	☐
	2.3.5	n.v.t.			☐	☐	☐
	2.3.6	n.v.t.			☐	☐	☐
	2.3.7	n.v.t.			☐	☐	☐
	2.3.8	n.v.t.			☐	☐	☐
2.4 Machinegebruik	2.4.1	Gebruik uitsluitend goed onderhouden, goed afgestelde en schone machines (geen verontreiniging met productvreemde stoffen zoals olie, vet, glas).			☐	☐	
2.5 Bemesting	2.5.1	Bemest volgens bemestingsadvies op basis van analysegegevens. (=aanbeveling)			☐	☐	
	2.5.2	Gebruik op het perceel uitsluitend bodemverbeteraars die voorzien zijn van een (product)certificaat of analyserapport waarmee aangetoond wordt dat het product voldoet aan de Meststoffenwet (zware metalen) en de in Bijlage I van de Telerhandleiding opgenomen normen voor glas, steentjes en overige verontreinigingen. De toetsing van de glasnorm geldt niet voor champost. De eisen voor groen- en gft-compost zijn opgenomen in bijlage I van de Telerhandleiding . Voor overige organische meststoffen moet een analyserapport volgens het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet (minimaal 5 jaar bewaren) en een afleveringsbewijs overlegd kunnen worden. Dit geldt niet voor organische meststoffen (zoals dierlijke mest) van uw eigen bedrijf.			☐	☐	☐
	2.5.3	Geen gebruik van slib dat vrij komt bij de zuivering van afval/rioolwater voor organische bemesting. Dit slib wordt ook wel riolslib, (afval)waterzuiveringsslib, (riool)zuiveringsslib, enz. genoemd.			☐	☐	
	2.5.4	Gebruikte meststoffen worden geregistreerd (zie bijlage B van de Telerhandleiding).			☐	☐	☐
	2.5.5	Gebruik uitsluitend wettelijk toegestane meststoffen, maar geen meststoffen die gemaakt zijn op basis van dierlijke eiwitten (bijv. beendermeel).			☐	☐	

2. TEELT		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	2.5.6	Resultaat bemestingsonderzoek (PK-bodemanalyse, max. 4 jaar oud) wordt gebruikt bij het opstellen van het bemestingsplan.		
	2.5.7	Stel een stikstof (N) en fosfaat (P) balans op. (=aanbeveling)		
	2.5.8	Gebruikte biostimulanten en het resultaat van de toepassing worden geregistreerd (zie <u>bijlage B van de Telerhandleiding</u>). Biostimulanten zijn bemestingsproducten die de voedingsprocessen van de plant stimuleren op basis van micro-organismen of (an)organisch materiaal (bijv. Mycorrhiza schimmels, silicium en seleen)). (is "aanbeveling" voor (industrie)groente)		
2.6 Goede dosering meststoffen	2.6.1	Bemestingsapparatuur is goed afgesteld en goed onderhouden, bij voorkeur getest (keuring is niet verplicht). (=aanbeveling)		
	2.6.2	Geldt alleen bij consumptieaardappelen: jaarlijkse kalibratie uitvoeren (controle op goede werking, afstelling en verdeling) + datum van deze test noteren → <u>datum: ____ - ____ -2020</u>		
2.7 Gewasbeschermingsmiddelen	2.7.1	Uitsluitend gebruik van wettelijk toegestane middelen. Gebruik middelen uitsluitend volgens wettelijk gebruiksvoorschrift (etiket): let vooral op de maximale dosering, veiligheidstermijn en de frequentie van toediening. <i>Tip: op www.ctgb.nl/toelatingen kunt u checken of een middel (nog) is toegelaten.</i> Let op: bij verkoop "op stam" of oogst in opdracht van de afnemer, blijft u als teler verantwoordelijk voor het voldoen aan de veiligheidstermijn! Let op: bij pootaardappelen mag u alleen middelen toepassen die ook in consumptie- dan wel zetmeelaardappelen zijn toegelaten, indien u (een deel van) de oogst als consumptie- resp. zetmeelaardappel wilt afleveren. Let op: bij consumptieaardappelen worden steekproefsgewijs monsters genomen door de CI en onderzocht op residuen (zie VVAK Handboek 5.1).		
	2.7.2	Proeven met middelen waarvoor nog geen officiële toelating geldt, mogen alleen met een proefonthefing van het CTGB, of onder verantwoordelijkheid (verklaring) van een TNG erkend bedrijf (zie www.nvwa.nl/onderwerpen/gewasbescherming/erkenning-aanvragen-voor-toetsing-gewasbeschermingsmiddelen/tng-erkenning) uitgevoerd worden (kopie beschikbaar). Op de proef geteelde producten gescheiden houden van het handelbare product, tenzij de proefonthefing of verklaring verhandelen van dit product expliciet toestaat en de afnemer -indien bekend- expliciet toestemming heeft gegeven om het samen te voegen.		
	2.7.3	Alle gebruikte gewasbeschermingsmiddelen registreren (steeds actueel)		
	2.7.4	De veld- en rijenspuut (smaller en breder dan 3 meter), vernevelapparatuur en de onkruidstrijker is goed onderhouden en het SKL goedkeuringsbewijs (van de spuitkeuring) is geldig (geldt ook voor loonwerker). Voor meer info over typen en keuringsfrequentie zie: www.skлкеuring.nl/media/files/Overzicht%20SKL%20keurings%20overdeel%20apparaat%20voor%20gewasbeschermingsmiddelen(1).pdf . Advies: controleer periodiek zelf op de goede werking (dosering, spuitbeeld, doppen)		
	2.7.5	De toepasser van gewasbeschermingsmiddelen beschikt over een geldige spuitlicentie, licentie uitvoeren en/of licentie bedrijfsvoeren (ook loonwerker).		
	2.7.6	Bij het opstellen van het gbm-plan wordt de milieumeetlat gebruikt. Zie www.milieumeetlat.nl , of via eigen managementsysteem. (=aanbeveling)		

2. TEELT		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
2.7.7	Op het bedrijf wordt geïntegreerde ziekte- en plaagbestrijding (IPM) toegepast, door toepassing van minimaal 1 activiteit bij elk van de volgende methoden: - 'preventie' (om de kans en intensiteit te beperken). Voorbeelden: gewasrotatie (zie 2.1.7), afdekken gewasafval, gezond uitgangsmateriaal, enz. - 'Observatie & monitoring' (om moment en techniek (curatief/preventie) te bepalen). Voorbeelden: waarschuwingssysteem, luizenvallen, gewasinspectie, enz. - 'Interventie' (inzet van bestrijdingsmethode(n)). Voorbeelden: bespuiting, loofvernietiging, inzet natuurlijke vijanden, enz. Waar mogelijk niet-chemische methoden overwegen.	☐	☐	☐
2.7.8	Bij risico op resistentieontwikkeling, advies op het etiket (WG/GA) volgen.	☐	☐	☐
2.7.9	Behandelingen worden toegepast onder geschikte weersomstandigheden (windsnelheid en andere specifieke aanwijzingen op het etiket).	☐	☐	☐
2.7.10	Voor minimaal 1 gewas wordt een BeslissingOndersteunendSysteem (BOS) gebruikt om het optimale moment van toepassing en eventueel de dosering van gbm te bepalen. De naam van het BOS wordt vastgelegd in de teeltregistratie (zie bijlage B van de Telerhandleiding). Voorbeeld BOS: een adviesmodule in het eigen management systeem of systemen van derden (o.a. phytophthora-alarmeringssysteem). (=aanbeveling)	☐	☐	☐
2.7.11	Gbm worden toegepast middels een Laag-Doseringssysteem (LDS) en/of door gebruik te maken van speciale spuittechniek (bijv. rijenbespuiting), als het wettelijk is toegestaan en de effectiviteit toeneemt.	☐	☐	☐
2.7.12	Bij gelijke effectiviteit wordt gekozen voor zaadcoating i.p.v. rij- of volveldstoepassingen.	☐	☐	☐
2.7.13	Bij problemen met nematoden wordt gekozen voor resistente gewassen/rassen en/of granulaat (volvelds of in rijen). Een grondontsmetting met metam-natrium alleen als noodmaatregel toepassen.	☐	☐	☐
2.7.14	Bij inzet insecticiden wordt gekozen voor specifiek werkende middelen (om natuurlijke vijanden te ontzien of te stimuleren), tenzij de werking van dat middel op het doelorganisme minder is.	☐	☐	☐
2.7.15	De keuringsplichtige verdeelapparatuur die u gebruikt in uw akkerbouwmatige teelten is goed onderhouden en het SKL goedkeuringsbewijs (van de keuring) is geldig (geldt ook voor loonwerker). Voor meer info over typen en keuringsfrequentie zie: www.skлкеuring.nl/media/files/Overzicht%20SKL%20keurings%20verdeelapparatuur%20voor%20gewasbeschermingsmiddelen(1).pdf . Advies: controleer periodiek zelf op de goede werking (dosering, spuitbeeld, doppen).	☐	☐	☐
2.7.16	Met de erfemissiescan (www.erfemissiescan.nl) is het risico op emissie vanaf het erf in kaart gebracht. (=aanbeveling)	☐	☐	☐
2.7.17	Op peulvruchten voor humane consumptie (m.n. bruine bonen, kapucijners en kidney-bonen) tussen de bloei en de oogst geen behandeling met glyfosaat (o.a. RoundUp) toepassen, om bijvoorbeeld (homogene) afrijping te bevorderen en/of onkruiden te bestrijden.	☐	☐	☐

2. TEELT		Voldoet?				
		ja	nee	nvt.		
	2.7.18	<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> U neemt minimaal 1 van de onderstaande maatregelen t.b.v. Geïntegreerde gewasbescherming (IPM) om de toepassing van gbm te BEPERKEN:				
		- U gebruikt geavanceerde spuittechniek om drift te beperken	☐	☐	☐	
		- U gebruikt GPS-sectiecontrole om overlap te beperken	☐	☐	☐	
		- U gebruikt precisie technieken / plaatsspecifiek spuiten	☐	☐	☐	
		- U pas zoveel mogelijk verlaagde dosering toe	☐	☐	☐	
		- U gebruikt biologische middelen of UV-licht	☐	☐	☐	
		- U past selectieve middelen toe (om natuurlijke vijanden te ontzien)	☐	☐	☐	
		- U baseert uw middelkeuze op de milieubelasting (Milieumeetlat)	☐	☐	☐	
		- U bestrijdt onkruid mechanisch (evt. i.c.m. een vals zaaibed)	☐	☐	☐	
		- U wordt door externen geadviseerd (teeltbegeleider)	☐	☐	☐	
	2.7.19	<u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen:</u> U neemt minimaal 1 van de onderstaande maatregelen t.b.v. Geïntegreerde gewasbescherming (IPM) om de toepassing van gbm te VOORKOMEN:				
		- U past gewasrotatie toe	☐	☐	☐	
		- U maakt gebruik van rassen die resistent zijn tegen veel voorkomende ziekten en plagen	☐	☐	☐	
		- U maakt gebruik van een BeslissingsOndersteunendSysteem (BOS), bijv. een phytophthora-alarmeringssysteem	☐	☐	☐	
		- U baseert een toepassing op schaderepels in het veld	☐	☐	☐	
		- U baseert een toepassing op plaagsignaleringsberichten en/of zuig-/plakvallen	☐	☐	☐	
		- U heeft tijdelijke of permanente akkerranden t.b.v. het beheer van insecten (natuurlijke vijanden)	☐	☐	☐	
	2.8 Ziekten, plagen en gebreken	2.8.1	n.v.t.	☐	☐	☐
		2.8.2	n.v.t.	☐	☐	☐
		2.8.3	n.v.t.	☐	☐	☐
2.8.4		U neemt maatregelen om overdracht van plantziekten naar (andere) gewassen/percelen te verminderen/voorkomen. Voorbeelden zijn: afvalhopen met gewasresten afdekken, (aardappel)opslag bestrijden, inzet curatieve middelen, reiniging machines & werktuigen, toepassing ontsmettingsmiddelen en vernietiging zieke planten.	☐	☐	☐	
2.8.5		<u>Geldt alleen voor droge peulen, kapucijners, erwten, spinazie, tuinbonen en sperziebonen voor humane consumptie:</u> Maatregelen worden genomen ter preventie en indien nodig ter bestrijding (incl. registratie) van granen in de teelt, om verontreiniging van het product met allergenen te voorkomen.	☐	☐	☐	
	2.8.6	<u>Geldt voor consumptieaardappelen:</u> U neemt maatregelen om overdracht van <i>Phytophthora infestans</i> naar (andere) gewassen/percelen te verminderen/voorkomen. Voorbeelden zijn: aardappelafvalhopen vóór 15 april afdekken, aardappelopslag en grote <i>Phytophthora</i> -haarden bestrijden, Tip: zie www.nvwa.nl/onderwerpen/teeltvoorschriften-akkerbouw-en-tuinbouw/teeltvoorschrift-phytophthora-infestans .	☐	☐	☐	
2.9 Watergebruik (berekening/irrigatie)	2.9.1	n.v.t.	☐	☐	☐	
	2.9.2	U bent bekend met de regels voor het onttrekken van oppervlakte- en grondwater voor berekening/irrigatie, en u houdt zich daaraan. Het gaat om regels van de NVWA (i.v.m. bruinrot), waterschappen (i.v.m. droogte of vergunning) en in waterwingebieden (i.v.m. bescherming grondwater).	☐	☐	☐	
	2.9.3	Storende grondlagen (bijv. ploegzool) worden gebroken om de beworteling en capillaire werking te verbeteren (en minder (snel) vochttekort ontstaat).	☐	☐	☐	
	2.9.4	De watergift wordt binnen het perceel gevarieerd (bijv. m.b.v. sensoren of "remote-sensing"), afhankelijk van de gewasbehoefte. (=aanbeveling)	☐	☐	☐	
	2.9.5	Alleen beregenen als verdamping het laagst is (avond/nacht), tenzij niet afdoende (door capaciteit of areaal) of lokaal niet toegestaan.	☐	☐	☐	

2. TEELT		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
	2.9.6 <u>Geldt alleen voor consumptieaardappelen</u> : Bij berekening neemt u minimaal één van de onderstaande maatregelen om het zo efficiënt mogelijk uit te voeren.			☐
	- U maakt gebruik van een BelissingsOndersteunendSysteem (BOS)	☐		☐
	- U maakt gebruik van bodemvochtsensoren	☐		☐
	- U maakt gebruik van externe adviesbureaus	☐		☐
	- De beregeningsinstallatie wordt regelmatig onderhouden/afgesteld	☐		☐
	2.9.7 Bij berekening registreert u het perceel, de datum en de watergift (in mm of m3/ha, of in pompuren + pompcapaciteit in m3/uur). Zie <u>bijlage B van de Telerhandleiding</u> . Tip: met www.zlto.nl/beregeningssignaal kunt u de efficiëntie verbeteren.	☐	☐	☐
(waterplan)	2.9.8 U beschikt over een water(gebruiks)plan om verontreiniging te voorkomen, het gebruik te optimaliseren en verspilling te minimaliseren. Eis <u>2.9.3</u> , <u>2.9.4</u> en <u>2.9.5</u> zijn goede maatregelen. Voorbeelden van zuinige en effectieve systemen/instrumenten zijn: peilgestuurde drainage en druppelirrigatie.	☐	☐	☐
2.10 Jacht	2.10.1 n.v.t.	☐	☐	☐

3. OOGST/ BEWERKING/ INSCHUREN		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
3.1 Machines	3.1.1 n.v.t.	☐	☐	
	3.1.2 n.v.t.	☐	☐	☐
	3.1.3 n.v.t.	☐	☐	☐
	3.1.4 n.v.t.	☐	☐	☐
3.2 Verpakking van diervoeders (alleen van eigen oogst)	3.2.1 n.v.t.	☐	☐	☐
	3.2.2 n.v.t.	☐	☐	☐
3.4 Productafval	3.4.2 Geldt uitsluitend voor consumptieaardappelen: Loof blijft op het land en wordt ingewerkt, eventuele plantaardige bijproducten worden of teruggebracht naar het perceel of krijgen een alternatief doel (bijv. diervoeder). Niets wordt afgevoerd als vuilnis.	☐	☐	☐
3.8 Grond- en gewasresten	3.8.1 U minimaliseert de hoeveelheid afval en bijproducten bij oogst en verwerking, bijv. door (voor)reinigers en oogst onder de best mogelijke omstandigheden.	☐	☐	☐
	3.8.2 Tarragrond en gewasresten worden teruggebracht naar het perceel of op een andere wijze fytosanitair verantwoord afgevoerd of (her)gebruikt.	☐	☐	☐

4. OPSLAG / BEWARING		Voldoet?		
		ja	nee	nvt.
4A. Niet overdekt bewaring (in veld, op betonplaat of erf)				
4.1 Niet overdekte bewaarplaatsen	4.1.1 n.v.t.	☐	☐	☐
	4.1.2 n.v.t.	☐	☐	☐
4.2 Diervoeders (alleen van eigen oogst)	4.2.1 n.v.t.	☐	☐	☐
	4.2.2 n.v.t.	☐	☐	☐

4. OPSLAG / BEWARING			Voldoet?		
			ja	nee	nvt.
	4.2.3	n.v.t.	☐	☐	☐
4B. Overdekte bewaring					
(Deze eisen gelden uitsluitend als de geoogste producten zelf worden opgeslagen in een overdekte bewaring, anders niet van toepassing (ga door naar 5))					
4.3 Overdekte bewaarplaats	4.3.1	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.2	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.3	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.4	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.5	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.6	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.7	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.8	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.9	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.3.10	n.v.t.	☐	☐	☐
4.4 Geen direct daglicht in bewaar ruimte	4.4.1	n.v.t.	☐	☐	☐
4.5 Ongedieretebe- strijding, vogels en huisdieren	4.5.1	n.v.t.	☐	☐	☐
4.6 Voorraadbescher- mingsmiddelen / kiemremming / ontsmetting	4.6.1	Uitsluitend gebruik van wettelijk toegestane middelen. Gebruik middelen uitsluitend volgens wettelijk gebruiksvoorschrift (etiket): let vooral op de maximale dosering, veiligheidstermijn en de frequentie van toediening. Gebruik registreren. <i>Tip: op www.ctgb.nl/toelatingen kunt u checken of een middel (nog) is toegelaten.</i>	☐	☐	☐
	4.6.2	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.6.3	De toepasser van deze middelen beschikt over een geldige spuitlicentie, ten minste licentie 1 (ook loonwerker).	☐	☐	☐
4.7 Klimaatbeheersing/ conditionering van het product		<u>Algemeen:</u> - optimale klimaatbeheersing nastreven. - product voldoende conditioneren (temperatuur, vocht, beluchting). - voorkom schimmelvorming (mycotoxinen), let op kwaliteit van product.			
	4.7.1	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.7.2	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.7.3	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.7.4	n.v.t.	☐	☐	☐
4.8 Thermometer	4.8.1	n.v.t.	☐	☐	☐
4.9 Lampen	4.9.1	n.v.t.	☐	☐	☐
4.10 Koelapparatuur	4.10.1	n.v.t.	☐	☐	☐
	4.10.2	n.v.t.	☐	☐	☐

5. TRANSPORT / UITSCHUREN EN/OF AFLEVEREN			Voldoet?		
			ja	nee	nvt.
5.1 Vreemde bestanddelen, ongewenste stoffen	5.1.1	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.2	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.3	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.4	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.5	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.6	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.7	n.v.t.	☐	☐	☐
	5.1.8	n.v.t.	☐	☐	☐
5.2 Voorraadbeschermings-, kiemremming- of ontsmettingsmiddelen	5.2.1	Strikt in acht nemen veiligheidstermijnen (wachtijden) als deze gebruikt zijn tijdens inschuring of bewaring.	☐	☐	☐
5.3 Transport door derden	5.3.1	n.v.t.	☐	☐	☐

Gewasspecifieke aandachtspunten bij (industrie)groente met handmatige oogst en/of verpakking			Voldoet?		
			ja	nee	nvt.
1.5 EHBO materiaal	1.5.4	n.v.t.	☐	☐	☐
3.3 Persoonlijke hygiëne bij handmatige oogst	3.3.1	n.v.t.	☐	☐	☐
3.4 Product afval	3.4.1	n.v.t.	☐	☐	☐
3.5 Klein oogstmateriaal (mesjes)	3.5.1	n.v.t.	☐	☐	☐
3.6 Verontreiniging product met oliën/vetten	3.6.1	n.v.t.	☐	☐	☐
3.7 Fust en verpakkingsmateriaal	3.7.1	n.v.t.	☐	☐	☐
